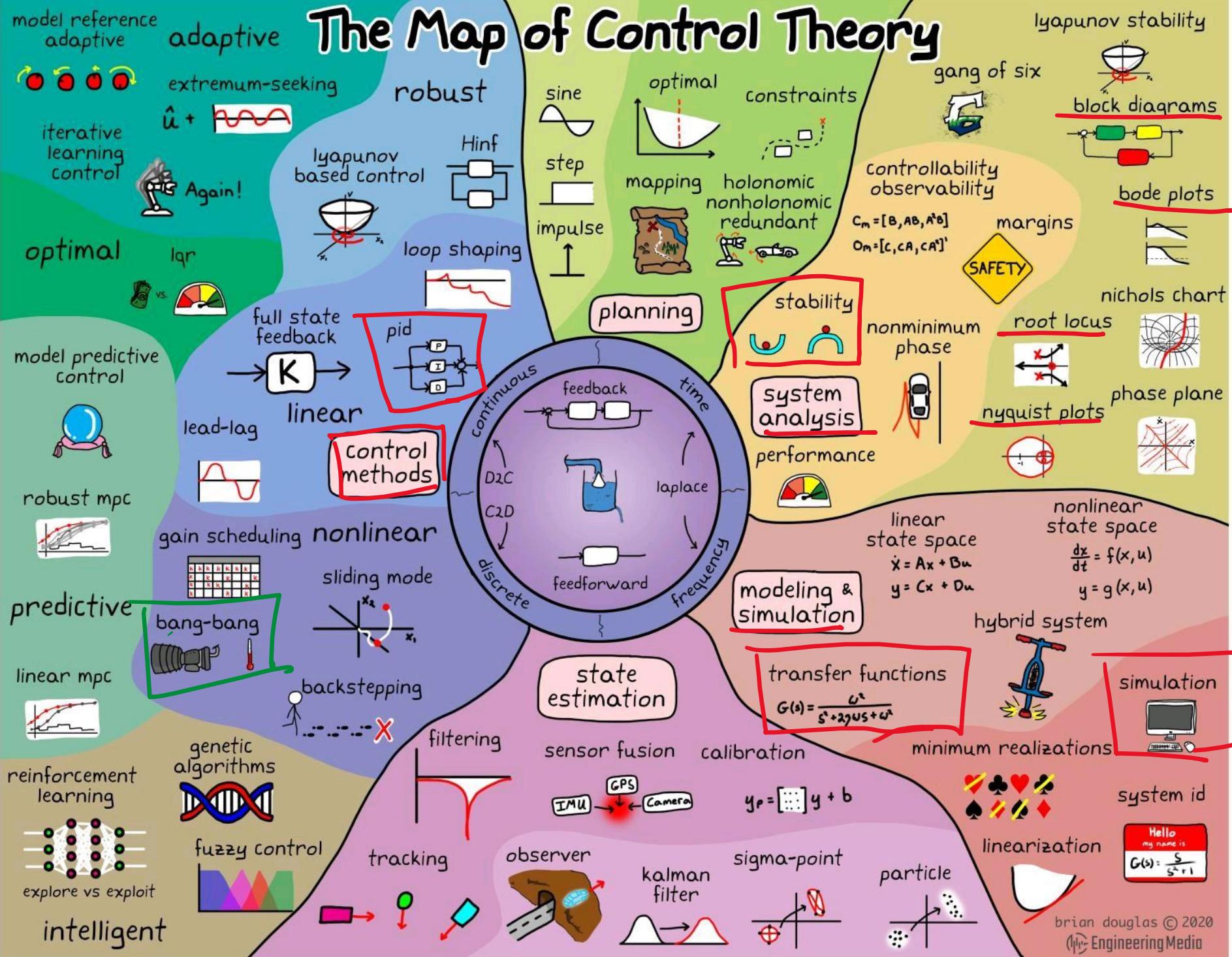
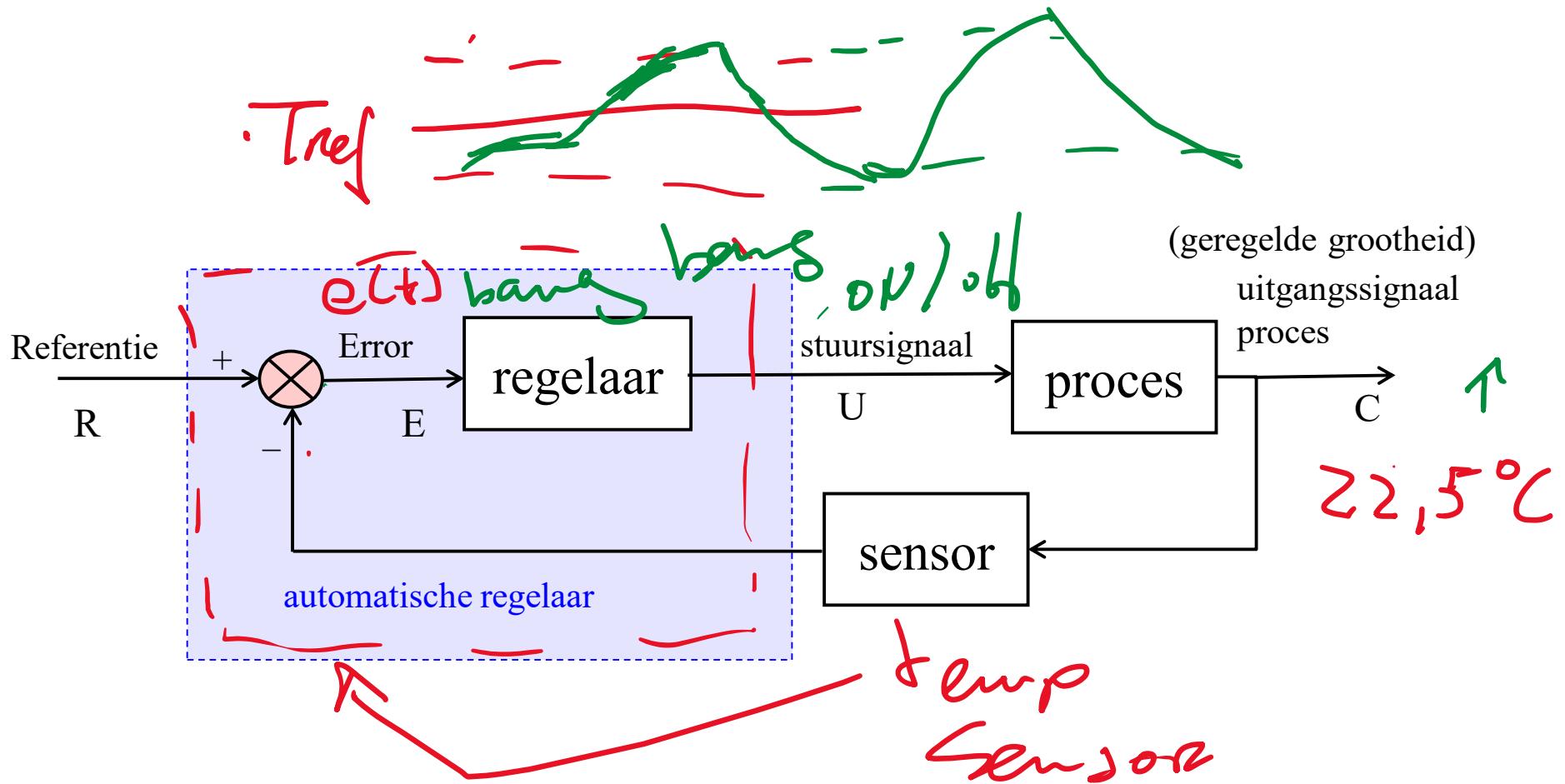

The Map of Control Theory

Ontwerpen van Geregelde Systemen

Ontwerpen van geregelde systemen

Inleiding

Regelaarinput: E → Error

Regelaaroutput: U

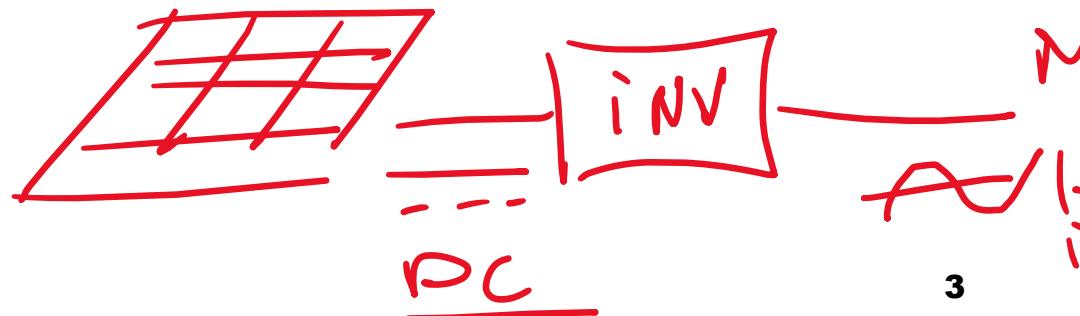
$$U = E * H_r$$

$$H_r = U / E$$

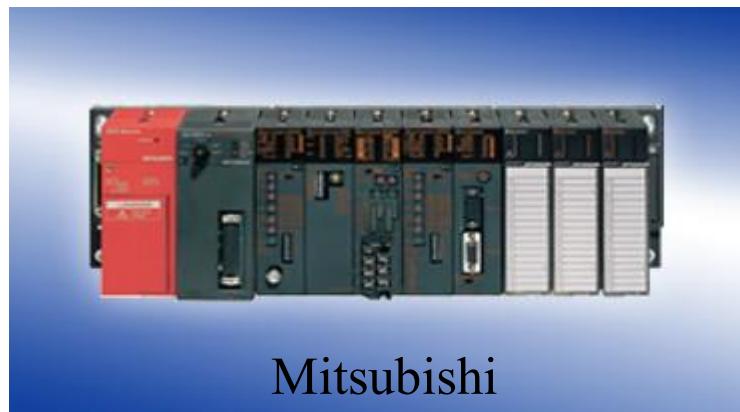
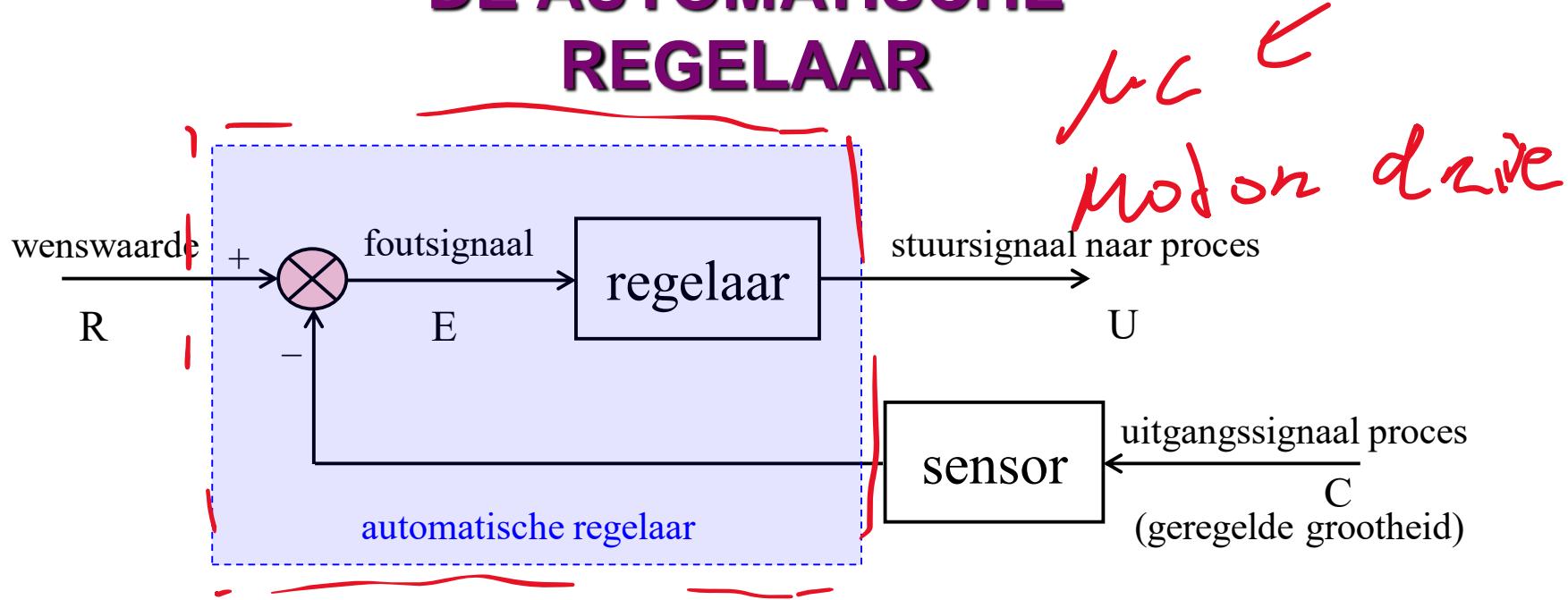
$$H_r(s) = \frac{U(s)}{E(s)}$$

De regelaar moet de geregelde waarde constant houden of moet de referentiewaarde volgen.

↳ CV → 22,5 °C

DE AUTOMATISCHE REGELAAR

Mitsubishi

↗PLC ↗ P,I,O

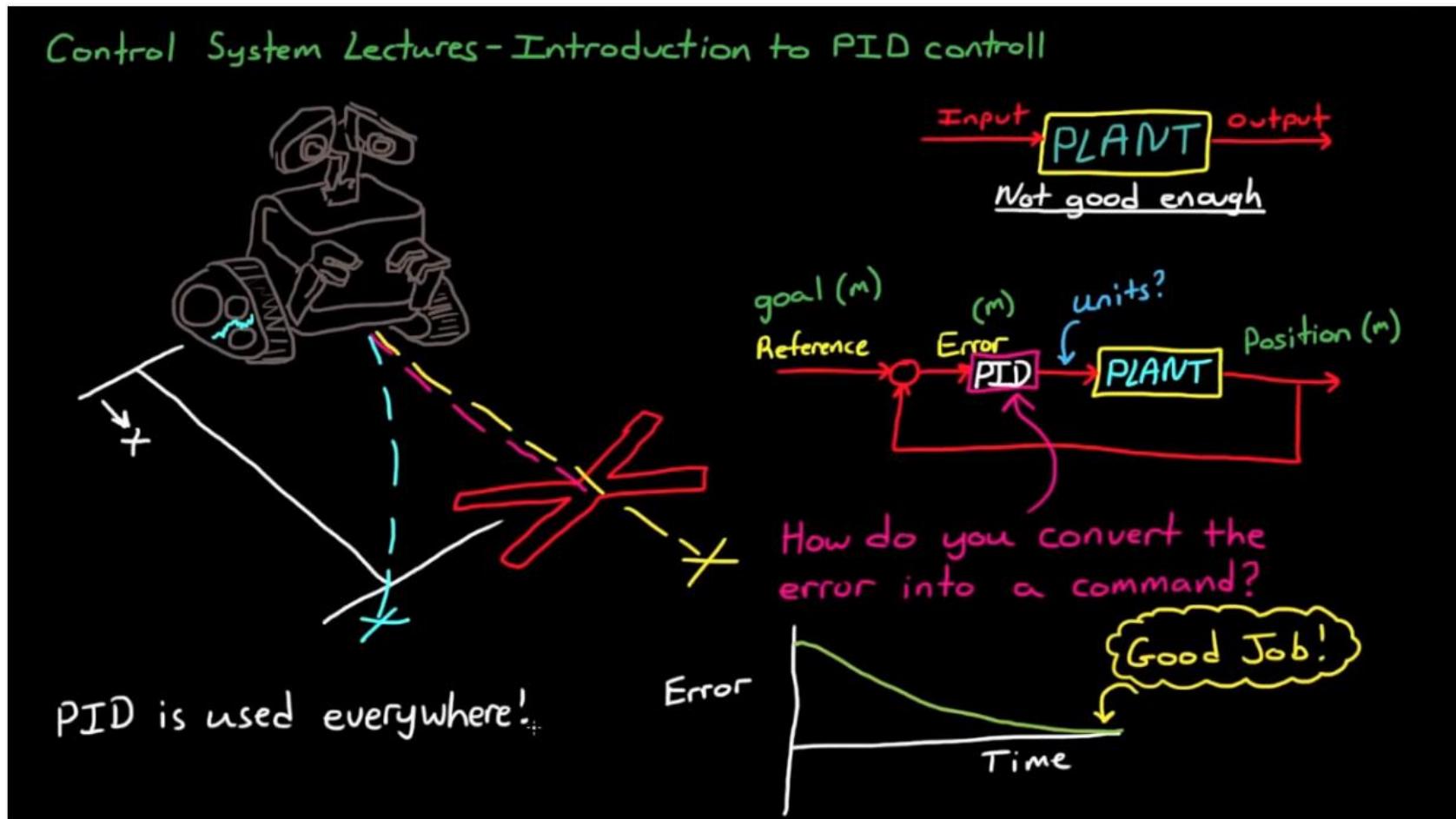

B&R automation

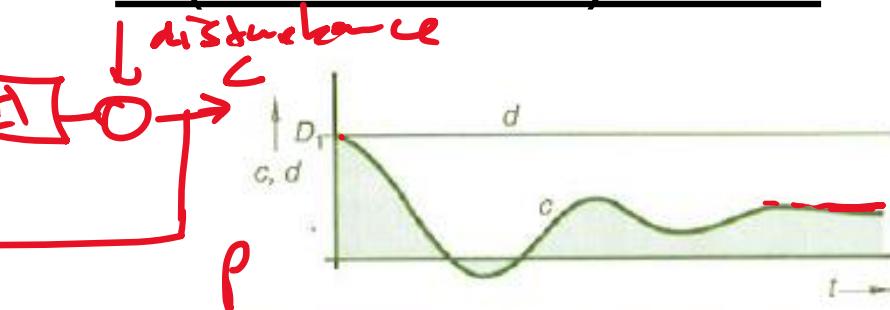
Filmpje over PID (intro)

- <https://www.youtube.com/watch?v=UR0hOmjaHp0>

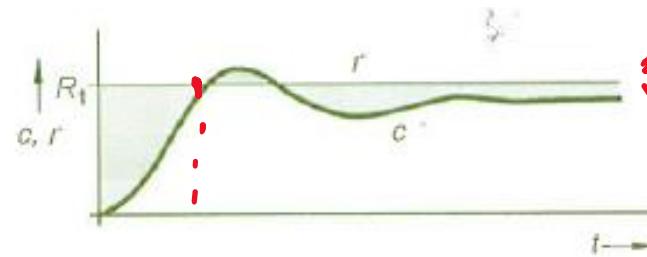

P(Proportional)-, I(Integral)- en D(Derivative)-actie

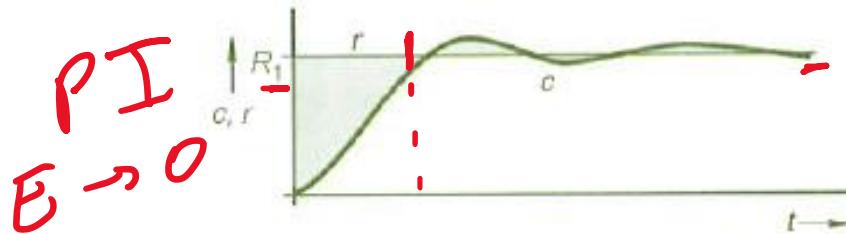
S-domein
Freq domein

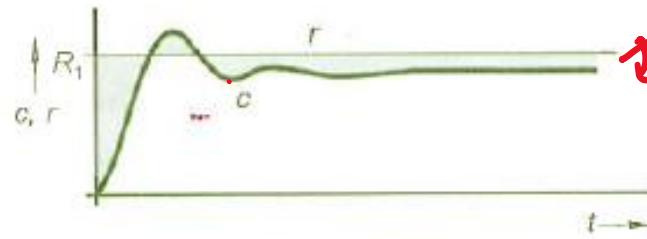
a. stapresponsie c als d verandert van 0 naar D_t

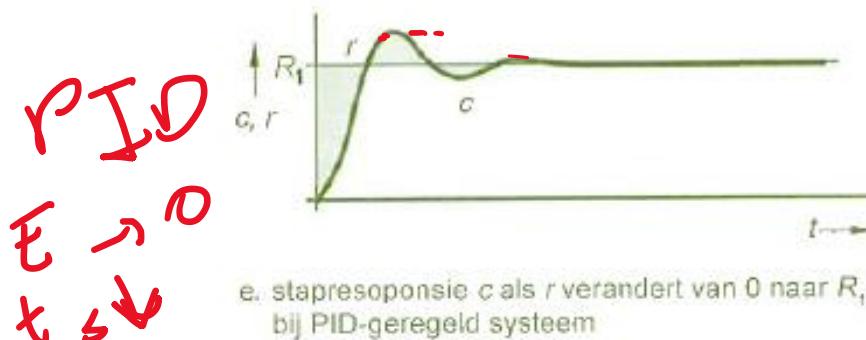
b. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 bij P-geregelde systeem

c. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 bij PI-geregelde systeem

d. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 bij PD-geregelde systeem

e. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 bij PID-geregelde systeem

$$P: u(t) = K_p * e(t)$$

$$I: u(t) = \underline{K_i * \int e(t) dt}$$

$$D: u(t) = \underline{K_d * \frac{d}{dt} e(t)}$$

↑ Estat
P ↓
 $P \Rightarrow K_L$

PD

P-, I- en D-actie

- P: $u(t) = K_p * e(t)$
- I: $u(t) = K_i * \int e(t)dt$
- D: $u(t) = K_d * \frac{d}{dt}e(t)$

Invloeden: zie voorgaand figuur

- P: D(% overshoot) groter; t_s kleiner; E kleiner
- I : t_s groter; E kleiner
- D: t_s kleiner; D(% overshoot) kleiner

Bij alle regelaars bestaat de kans dat het geregelde systeem instabiel wordt!

Zie: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PID_Compensation_Animated.gif

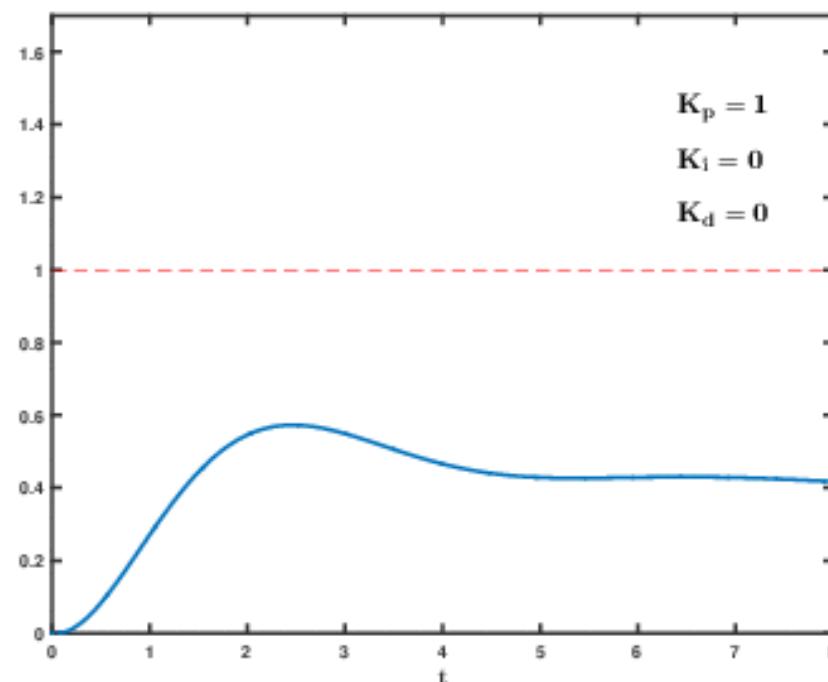
P-, I- en D-actie

$$P: u(t) = K_p * e(t) \quad I: u(t) = K_i * \int e(t)dt \quad D: u(t) = K_d * \frac{d}{dt} e(t)$$

P: D(% overshoot) groter; t_s kleiner; E kleiner

I : t_s groter; E kleiner

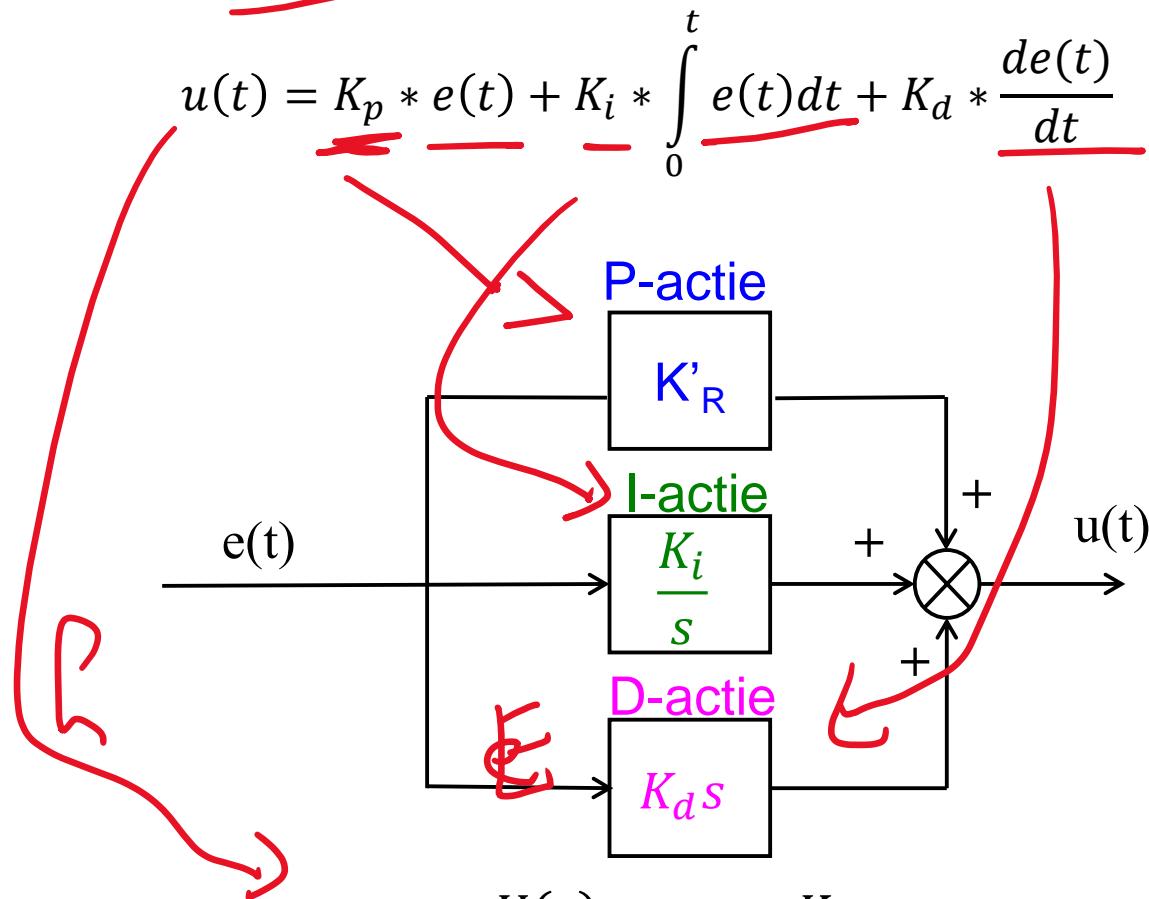
D: t_s kleiner; D(% overshoot) kleiner

DE PID-REGELAAR

De parallel PID-regelaar (toegepast in praktijk):

K_p wordt soms K_r genoemd

P = Proportioneel

I = Integrerend

D = Differentiërend

$$H_R(s) = \frac{U(s)}{E(s)} = K_p + \frac{K_i}{s} + K_d s$$

$$H_{PID} = K_P + \frac{K_I}{s} + K_D \cdot s \quad \leftarrow$$

$$= K_P s + K_I + K_D \cdot s^2$$

s

$$\Rightarrow = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i s} + \frac{1}{\tau_d s} \right)$$

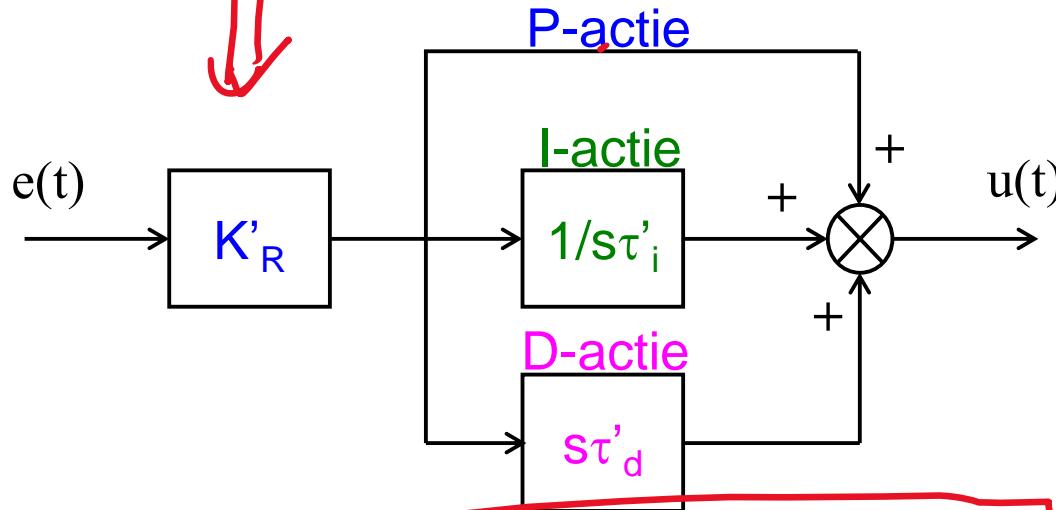
τ_i

$$K_P \quad \frac{1}{\tau_i} = \frac{K_I}{K_P} \quad \tau_d = \frac{K_D}{K_P}$$

DE PID-REGELAAR

De parallel PID-regelaar (toegepast in praktijk):

$$\rightarrow u(t) = K_R \cdot \left(e(t) + \frac{1}{\tau_i} \int_0^t e(t).dt + \tau_d \frac{de(t)}{dt} \right)$$

K_p wordt soms K_r genoemd

P = Proportioneel

I = Integrerend

D = Differentiërend

$$H_R(s) = \frac{U(s)}{E(s)} = K_R \cdot \left(1 + \frac{1}{s\tau_i} + s\tau_d \right)$$

DE REGELAARS

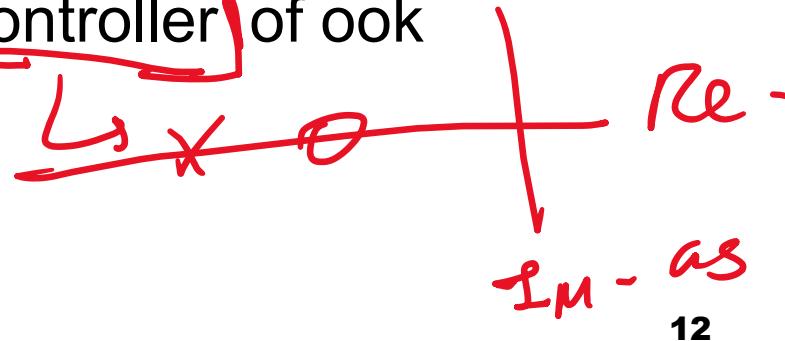
→ P regelaar: $H_r = K_r$

→ ideale PI regelaar: $H_r = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i s}\right)$ E → D

→ ideale PD regelaar: $H_r = K_r (1 + \tau_d s)$

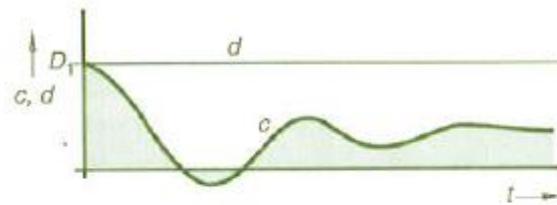
ideale PID regelaar: $H_r = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i s} + \tau_d s\right)$

In de praktijk worden meestal niet-ideale regelaars gebruikt.
Niet-ideale PI wordt vaak 'lag-controller' genoemd.
Niet-ideale PD wordt vaak 'lead-controller' of ook
'tamme D-regelaar' genoemd.

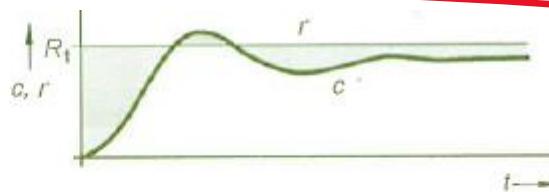

Ontwerp van een P-regelaar

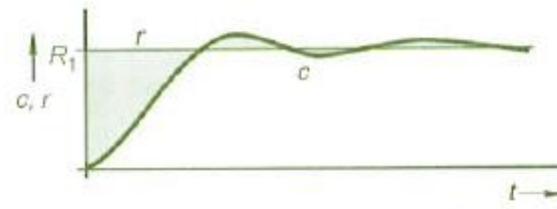
$\rightarrow K_r \uparrow$

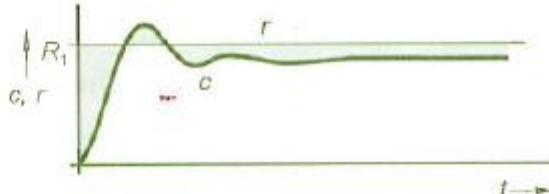
a. stapresponsie c als d verandert van 0 naar D_1

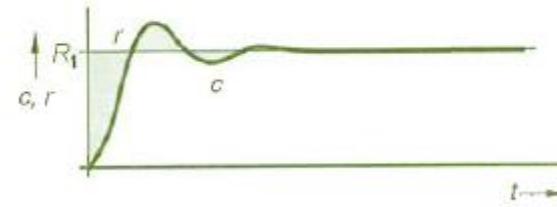
b. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 , bij P-geregelde systeem

c. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 , bij PI-geregelde systeem

d. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 , bij PD-geregelde systeem

e. stapresponsie c als r verandert van 0 naar R_1 , bij PID-geregelde systeem

- Settling time wordt kleiner
- Overshoot wordt groter
- Statische fout wordt kleiner

$ts \downarrow$

$D \uparrow$

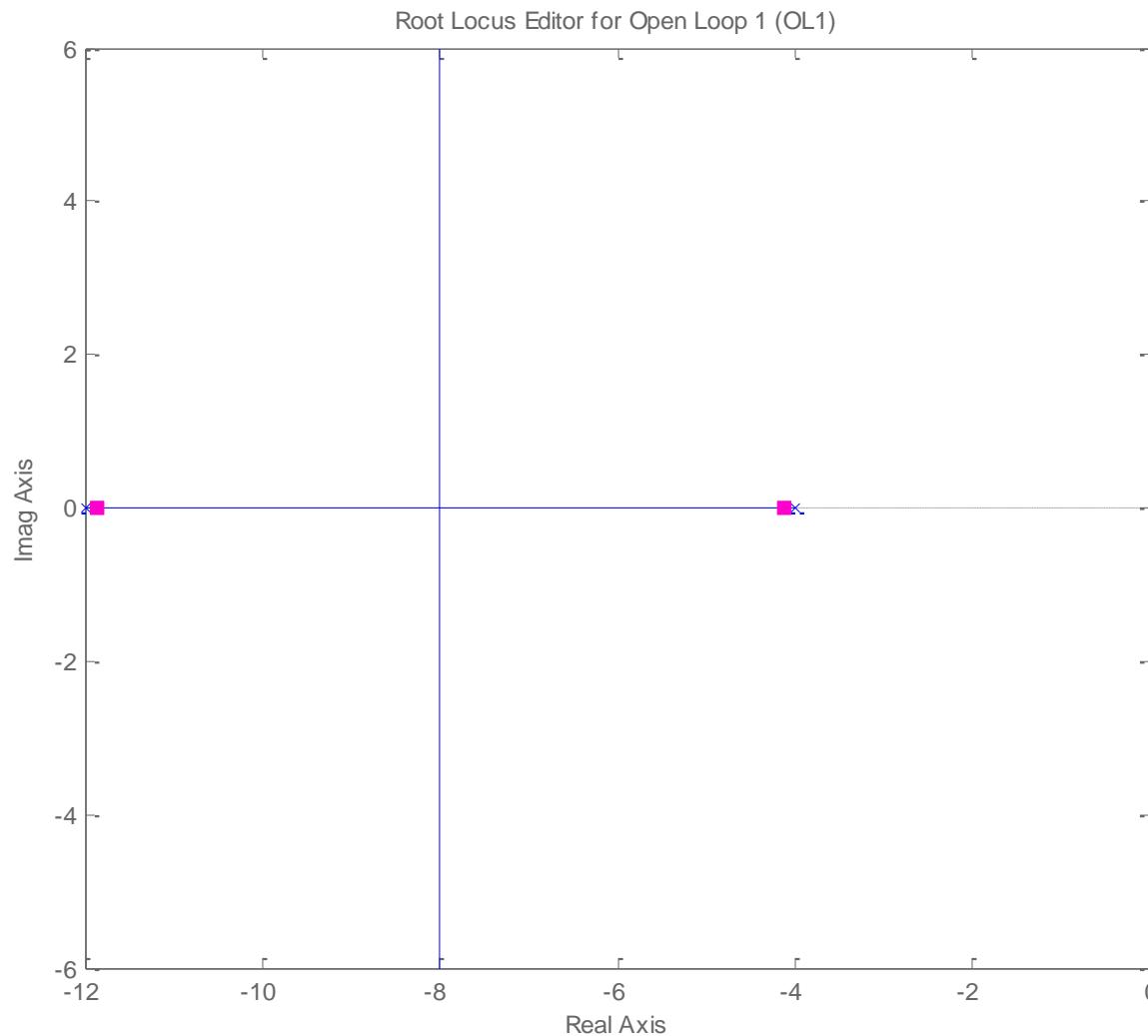
$E_{\text{stat}} \downarrow$

Proportionaliteitsfactor: $K_r = U(s)/E(s)$

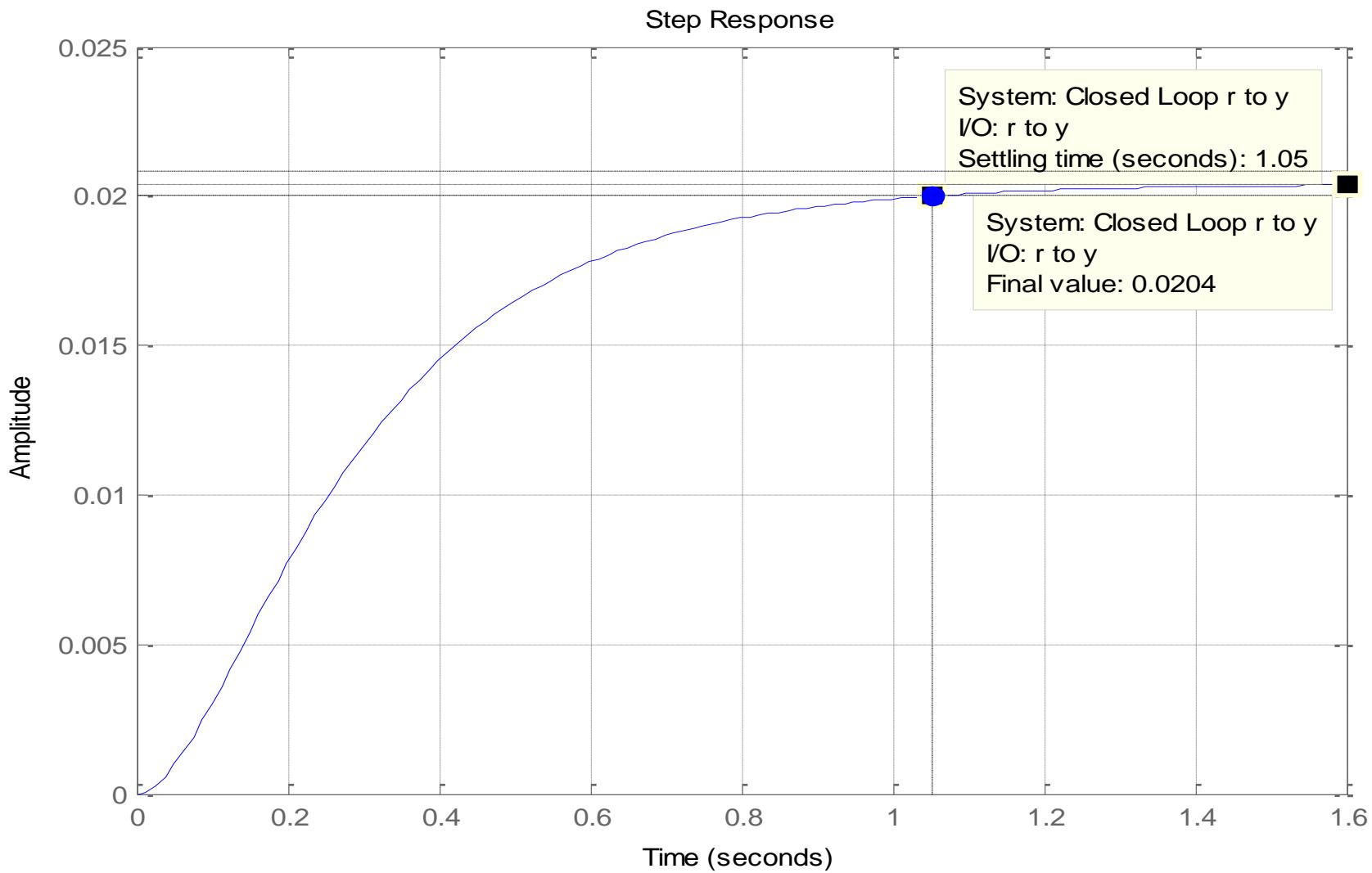
Instellen P-actie

$H(s) = 1/(s^2 + 16s + 48)$. Doel: $E_{\text{stat}} = 0$, $t_s = \text{minimaal}$, $D \leq 10\%$
Eerst alleen P-regelaar; poolbaan met $K = 1$:

Instellen P-actie

Eerst alleen P-regelaar; stapresponsie closed loop, $K = 1$

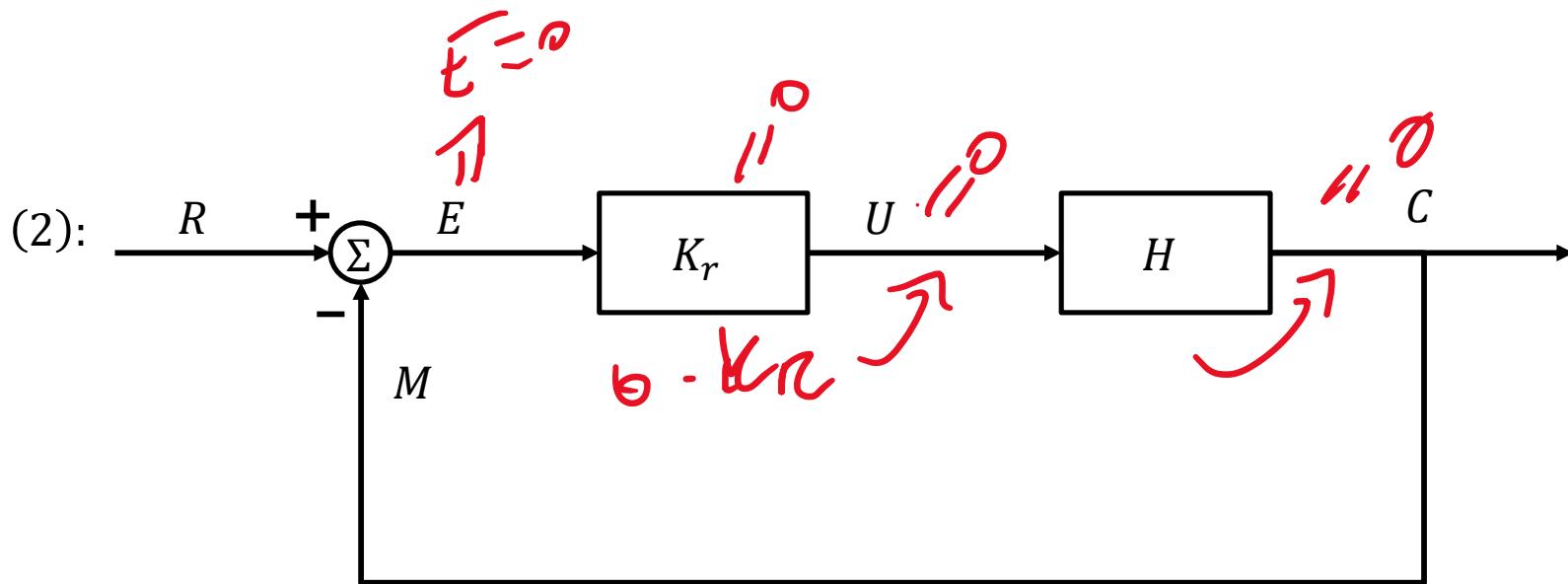

$$t_S \approx 0,44 \text{ sec}$$

$E_{stat} \approx 25^\circ \text{ so } X$

(1): $E_{stat} = \frac{100\%}{1 + K_L}$

$E_{stat} K_L = K_R \frac{\pi / \beta}{\pi / P} \neq 0$

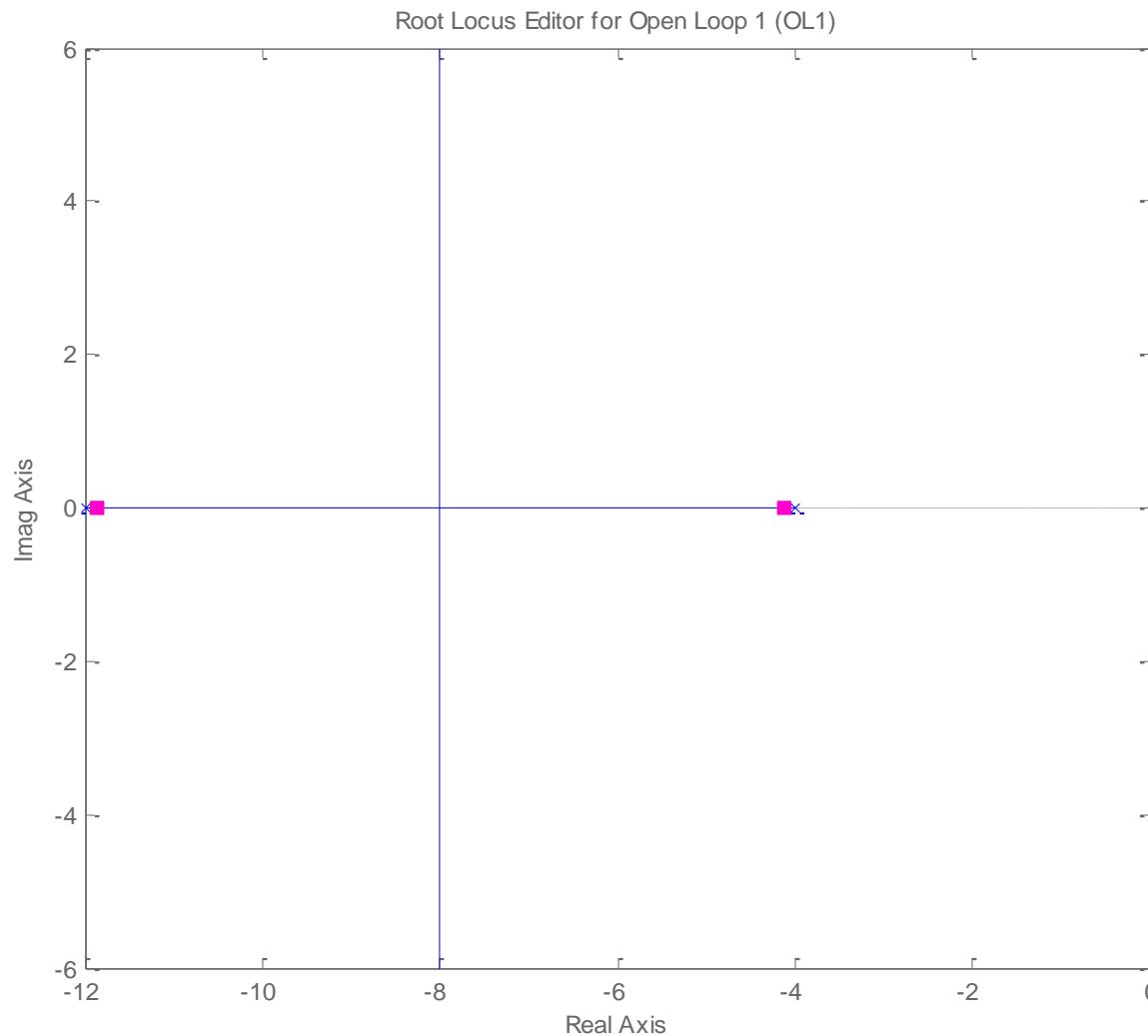
P-regelung $E \neq 0$
 Ref - Measured $\neq 0$

Toevoegen I-actie (ideale PI-regelaar)

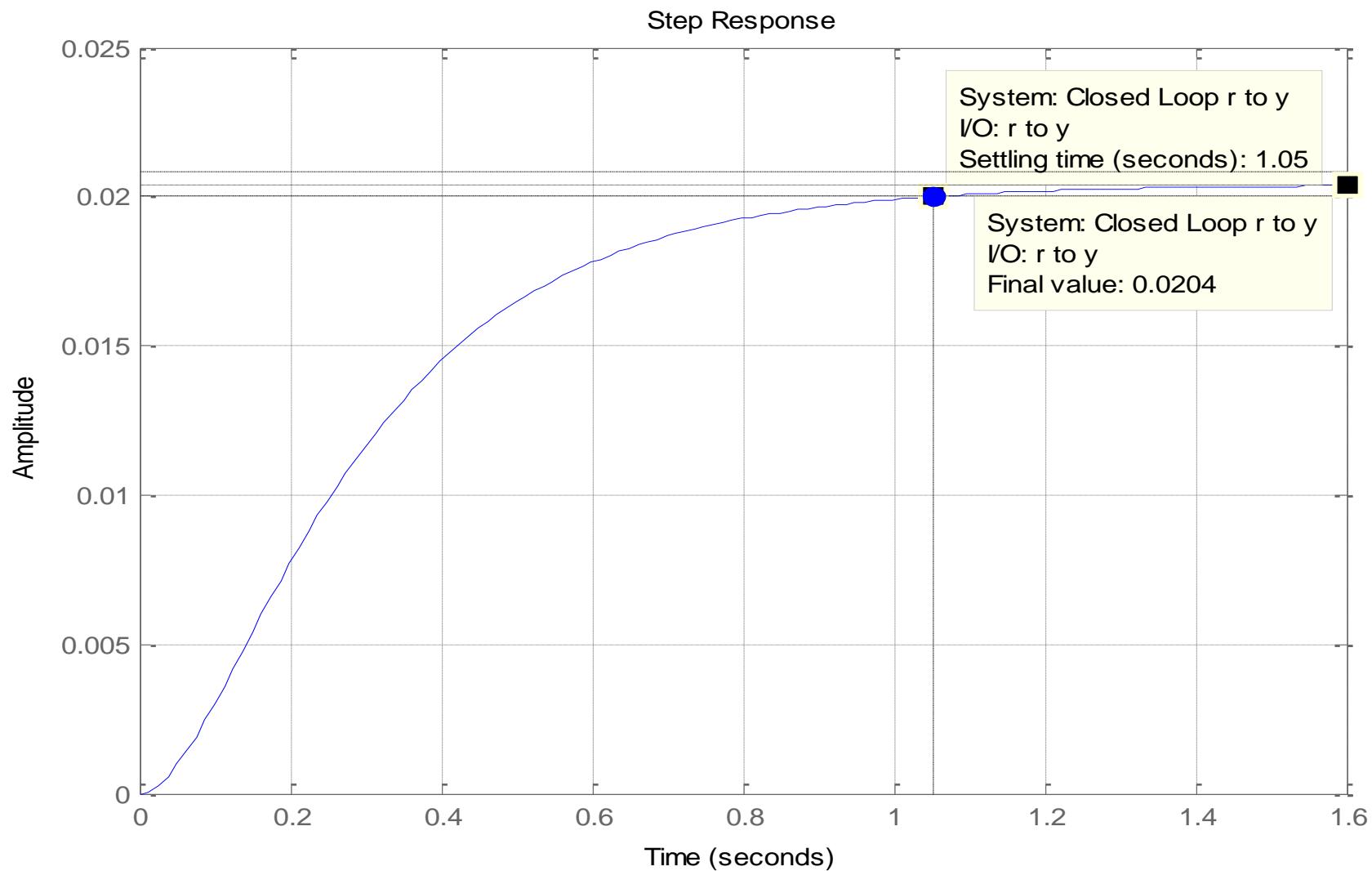
$H(s) = 1/(s^2 + 16s + 48)$. Doel: $E_{\text{stat}} = 0$, $t_s = \text{minimaal}$, $D \leq 10\%$

Eerst alleen P-regelaar; poolbaan met $K = 1$:

Toevoegen I-actie

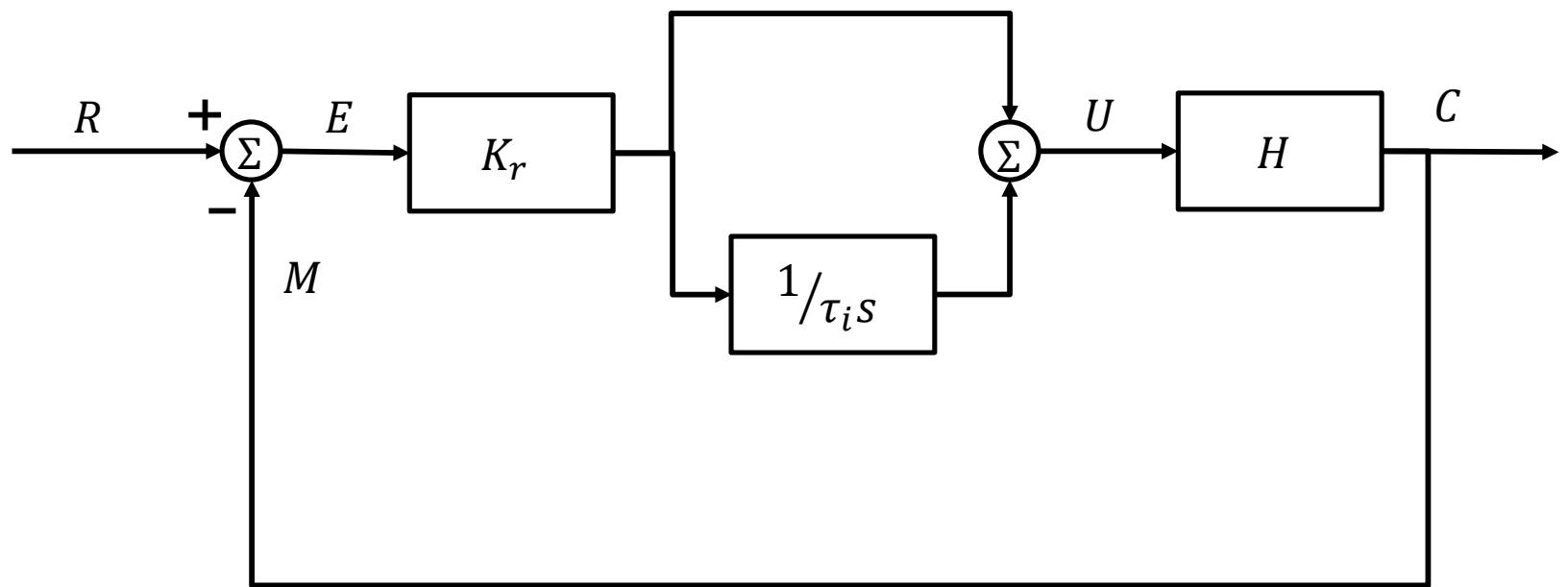
Eerst alleen P-regelaar; stapresponsie closed loop, $K = 1$

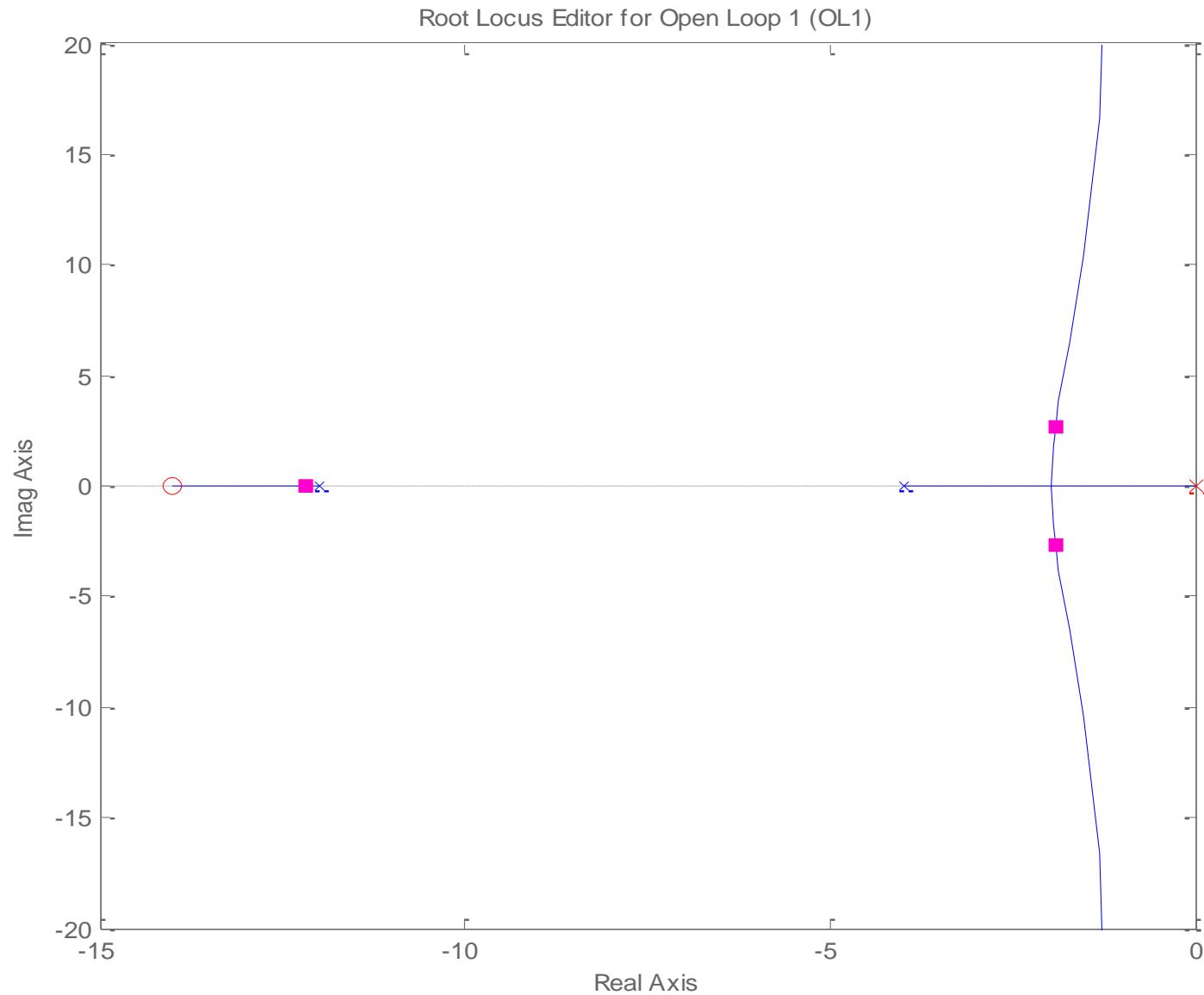
PI-regelaar

$$H_r = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i s} \right) \rightarrow Kr + \frac{Kr}{\tau_i s}$$

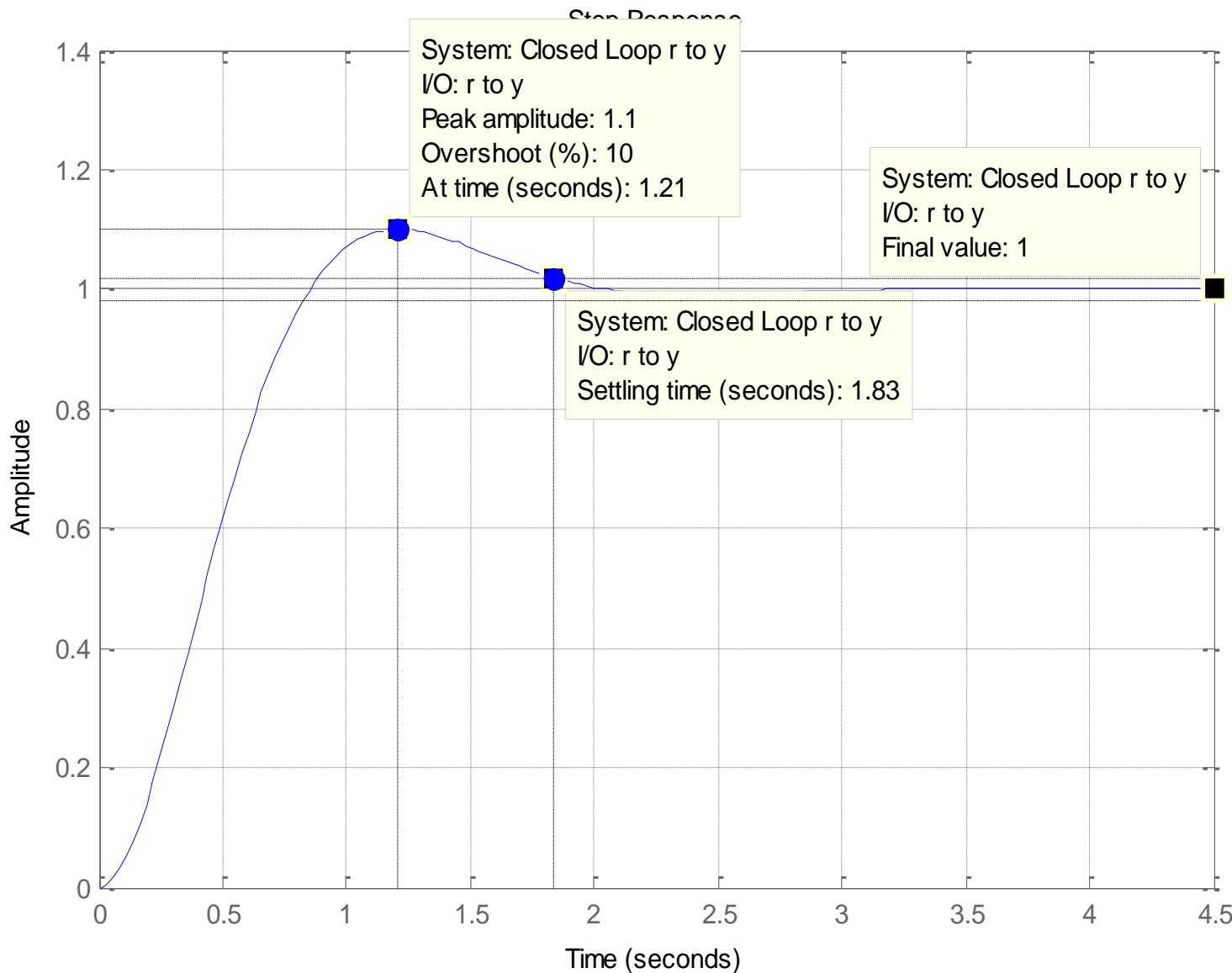
$$\rightarrow \frac{Kr \tau_i s + Kr}{\tau_i s} \rightarrow Kr \left(1 + \frac{1}{\tau_i s} \right)$$

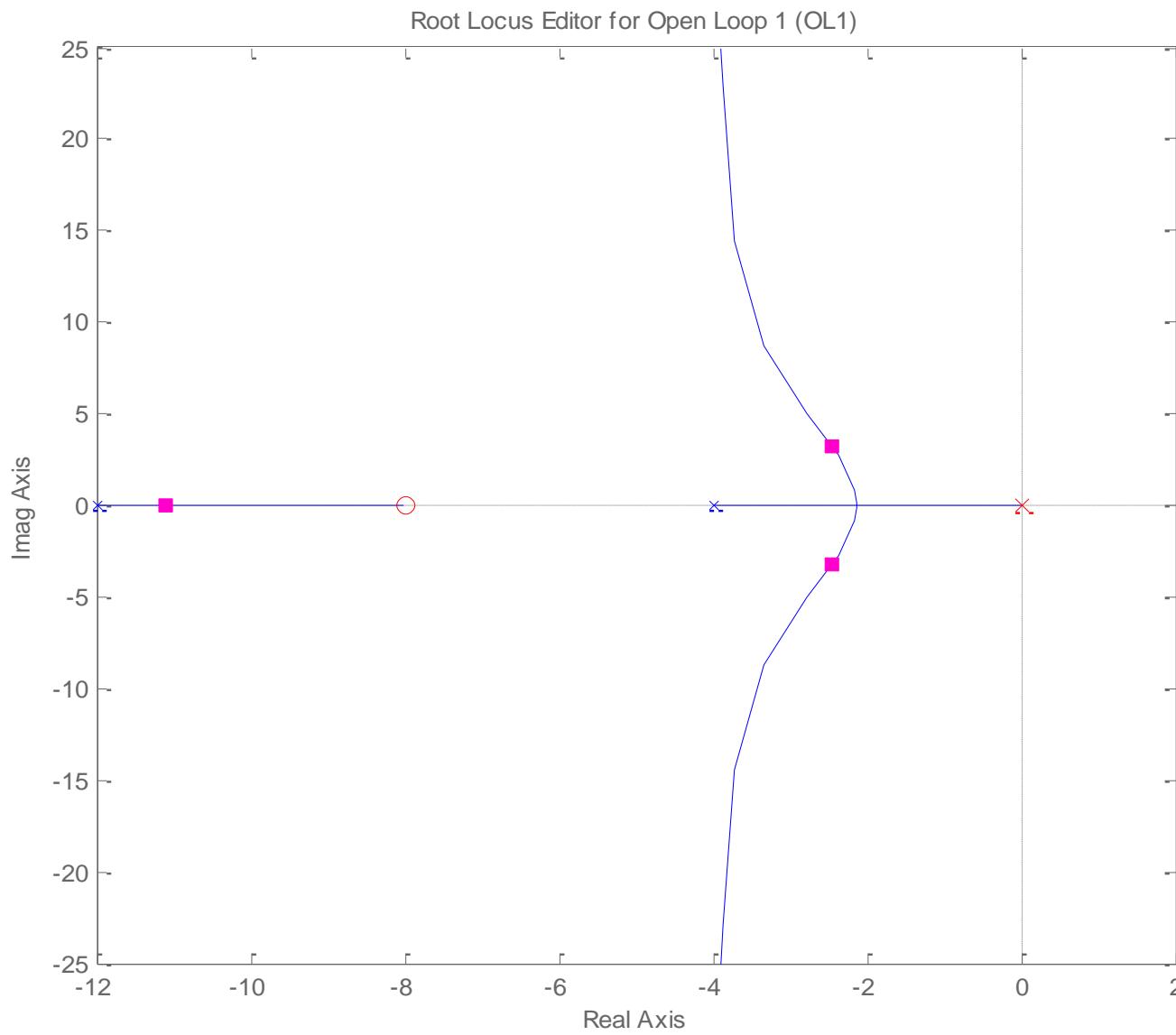
Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -14, K = 9,2

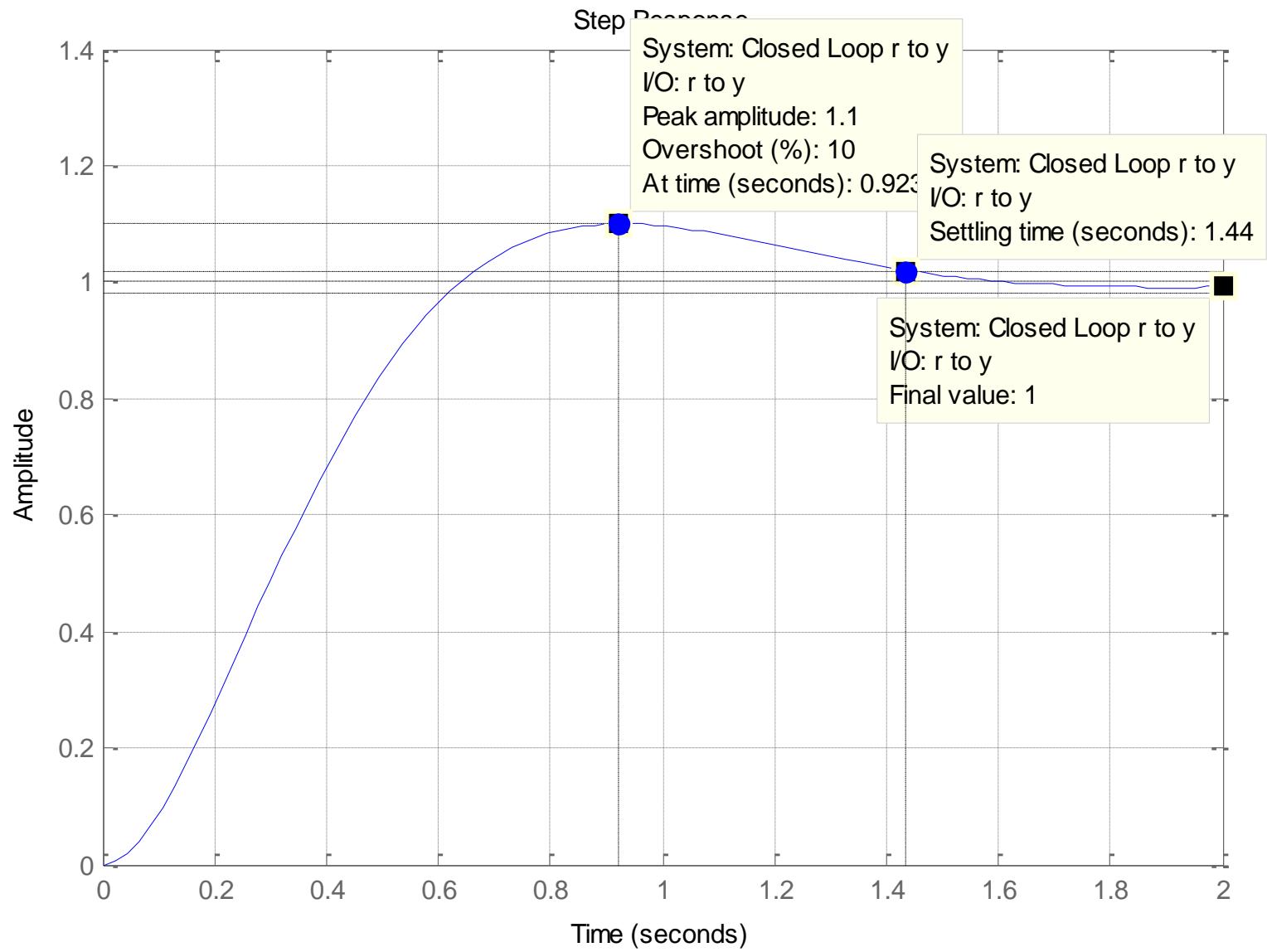
Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -14, K = 9,2

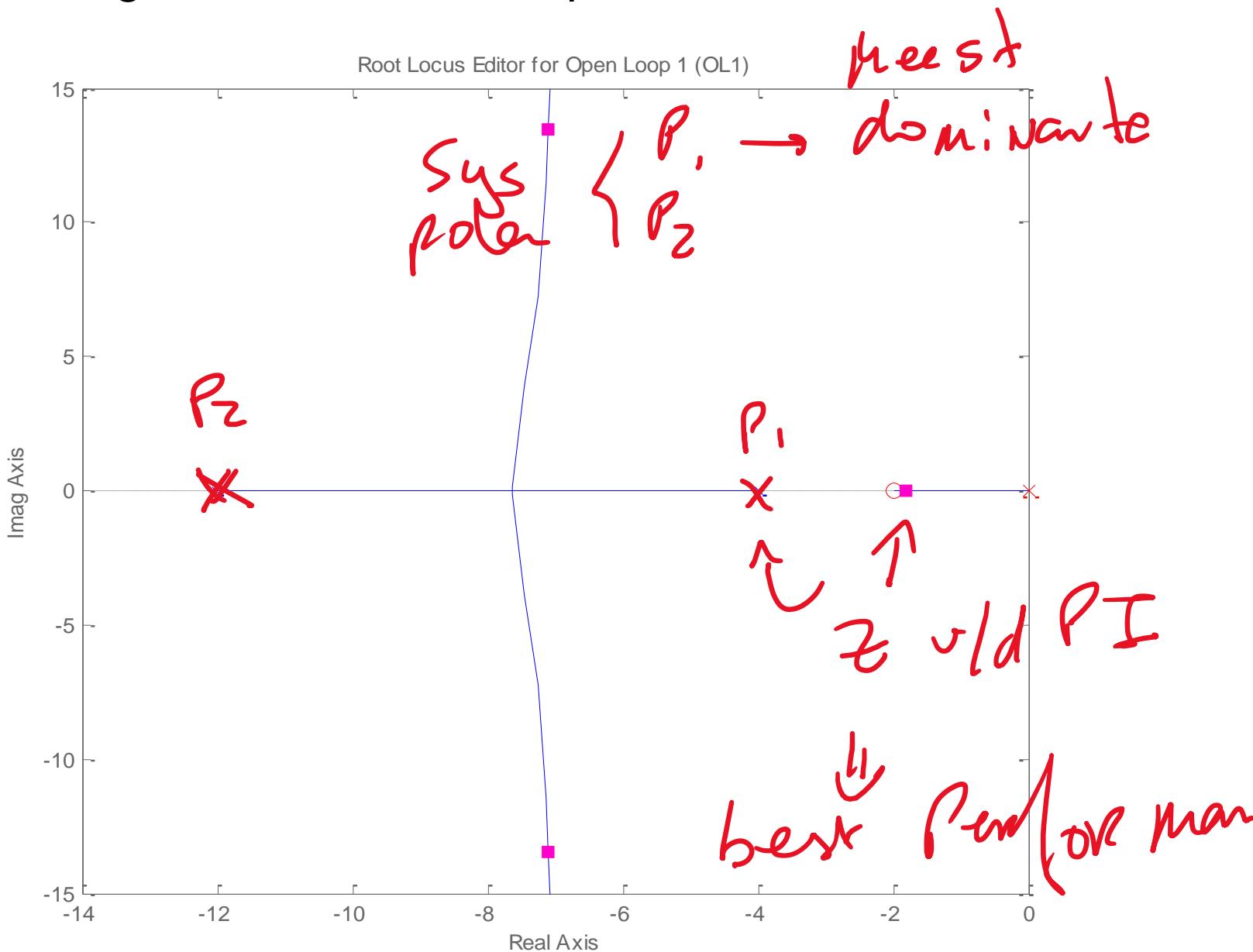
Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -8, K = 22,6

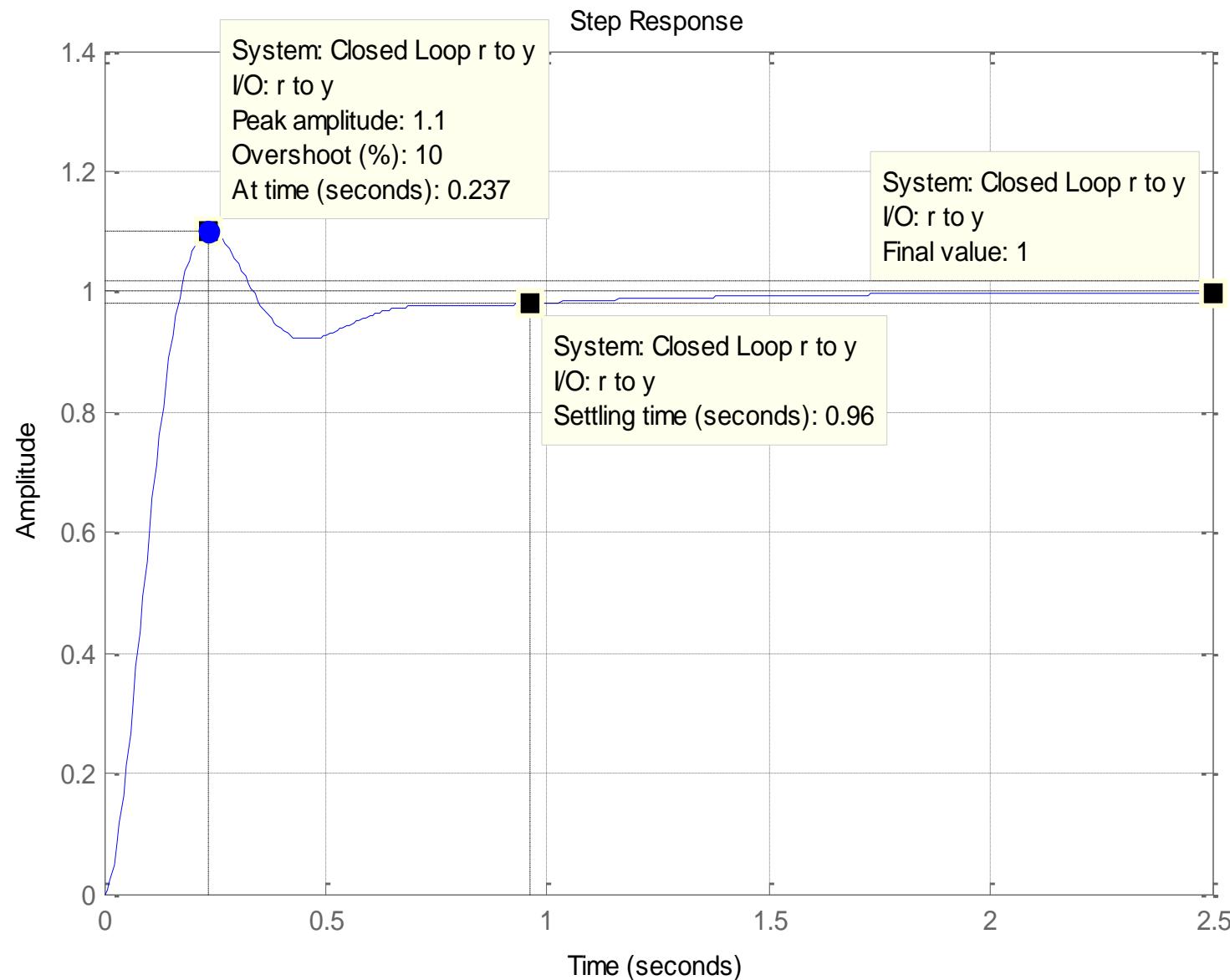
Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -8, K = 22,6

Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -2, K = 209

Ideale PI-regelaar: Pool in 0, nulpunt in -2, K = 209

Een goede keuze voor de waarde van τ_i in een PI-regelaar is dus een waarde die gelijk is aan of iets groter is dan de grootste tijdconstante van het systeem. Het nulpunt van deze PI-actie ligt dan iets rechts van de dominante systeempool

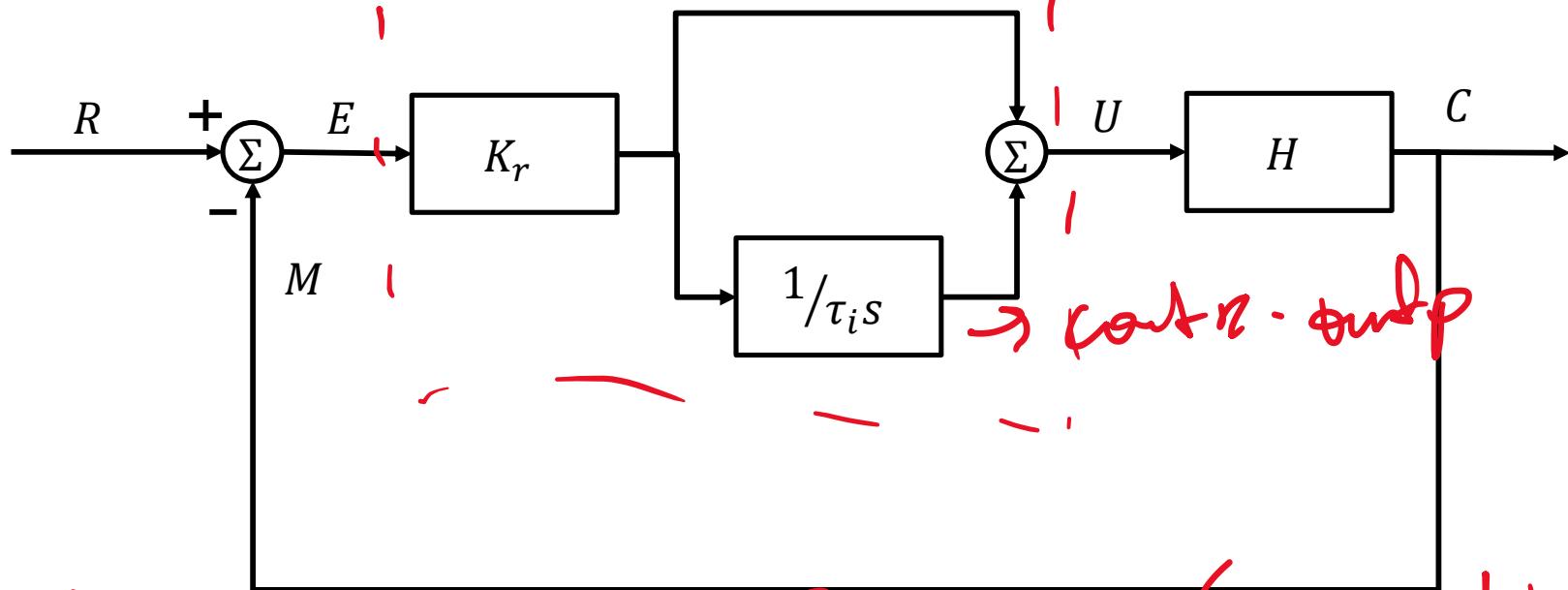
$$\tau_i$$

PI-regelaar

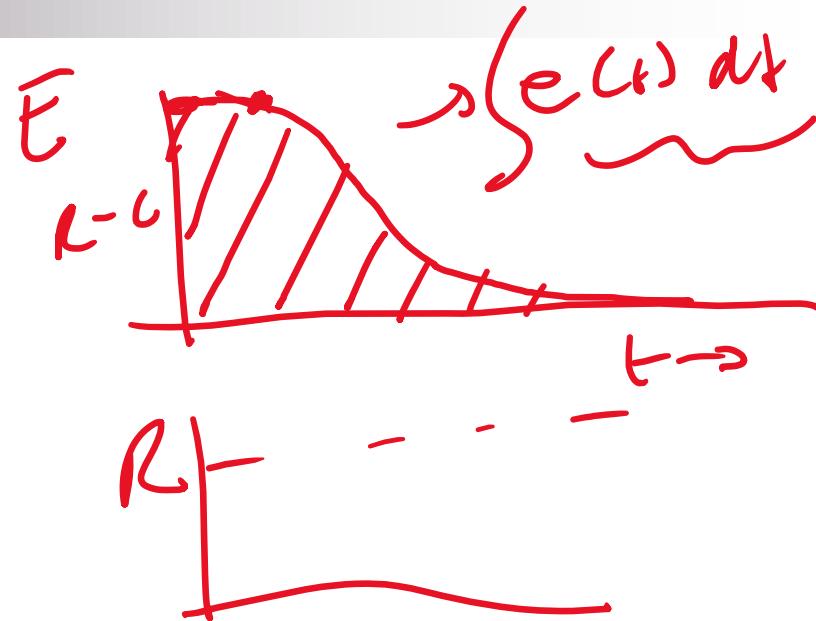
$$E_{stat} = \frac{100\%}{1 + K_L} \rightarrow \text{dus } E_{stat} = 0$$

$$K_L = K \frac{\prod |z_i|}{\prod |p_i|}$$

$p_i = 0$ voor $i = 0 \dots N$

$$e(t) \cdot k \rightarrow P$$

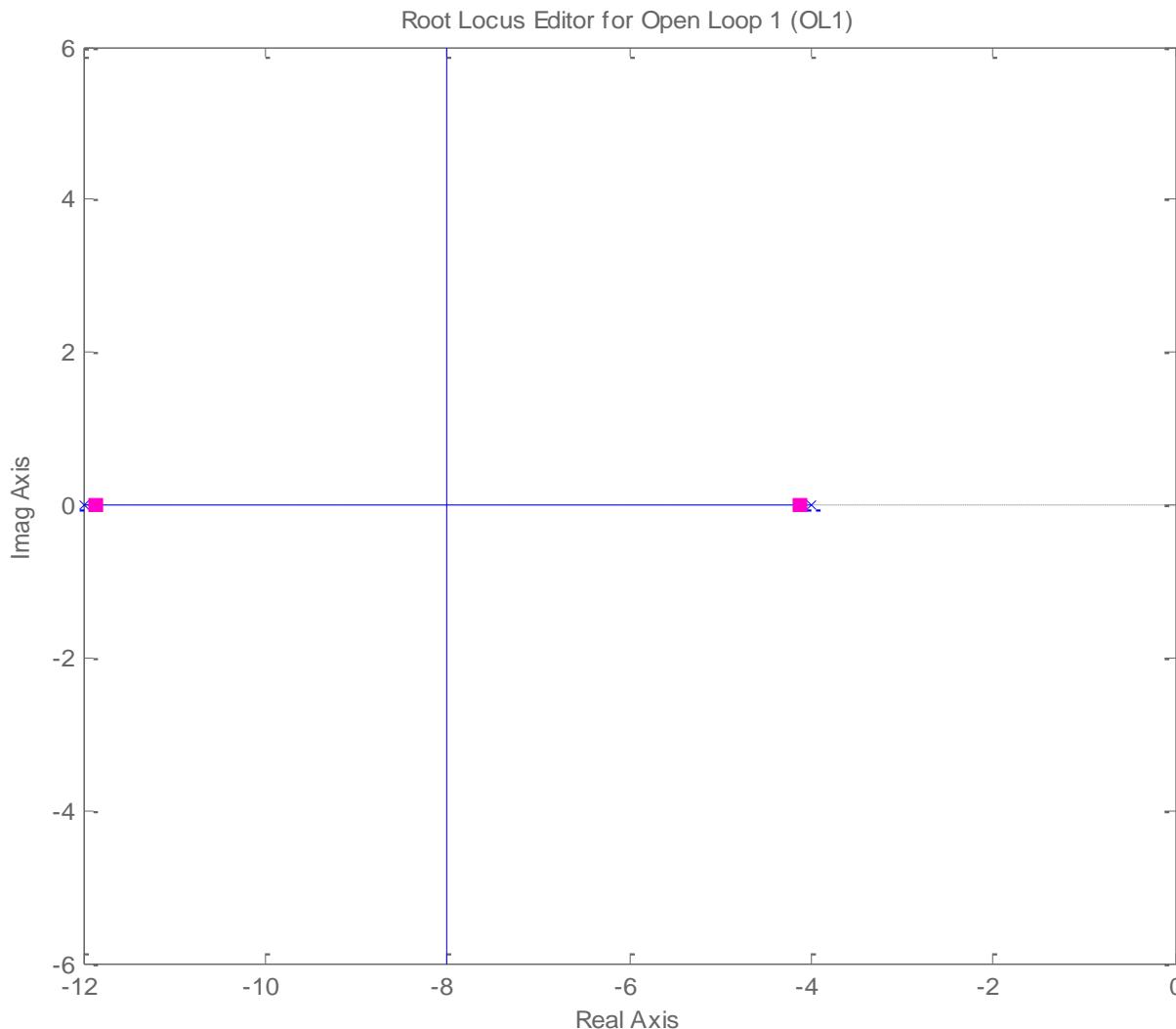

$$PI : K_i \int e(t) dt$$

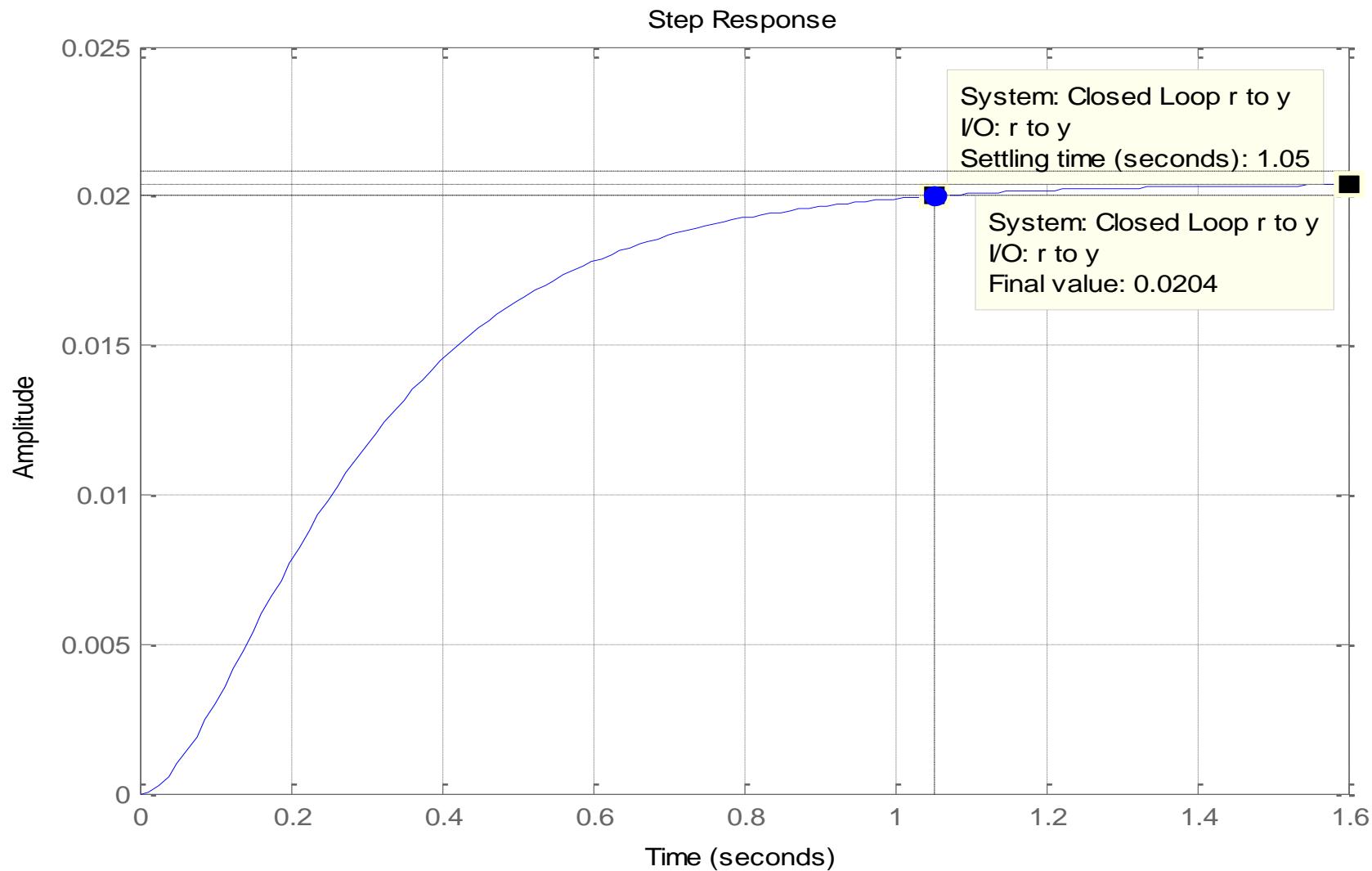
Toevoegen D-actie (ideale PD-regelaar)

$H(s) = 1/(s^2 + 16s + 48)$. Doel: $E_{\text{stat}} = 0$, $t_s = \text{minimaal}$, $D \leq 10\%$
Eerst alleen P-regelaar; poolbaan met $K = 1$:

Toevoegen D-actie

Eerst alleen P-regelaar; stapresponsie closed loop, $K = 1$

Zuivere vs getemde PD-regelaar

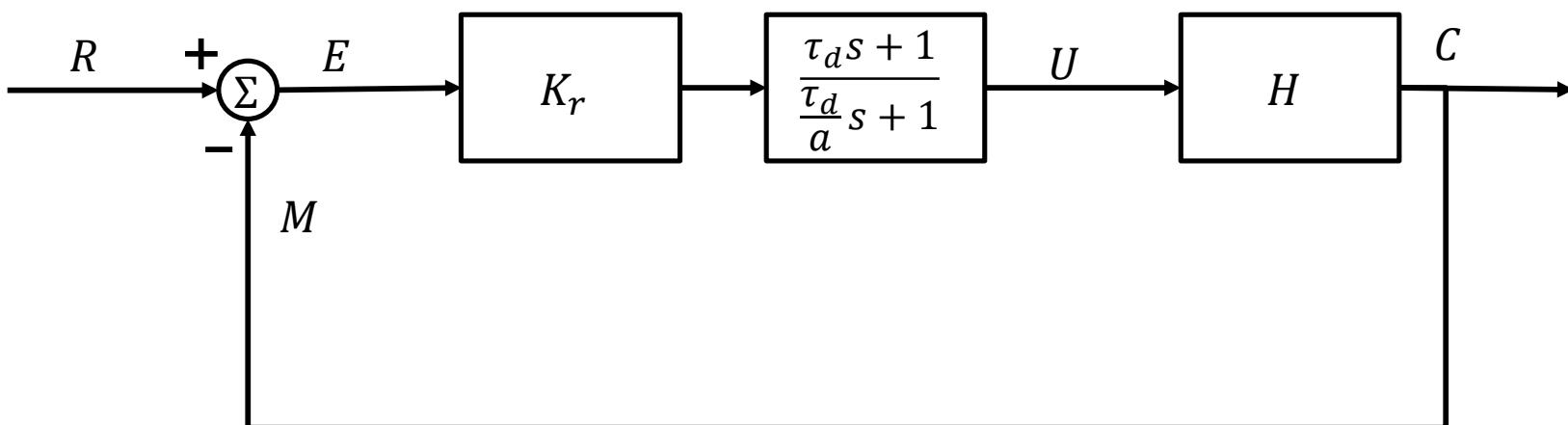
ideal

- Zuivere PD-regelaar: $H_r = K_r(1 + \tau_d s)$ ↪

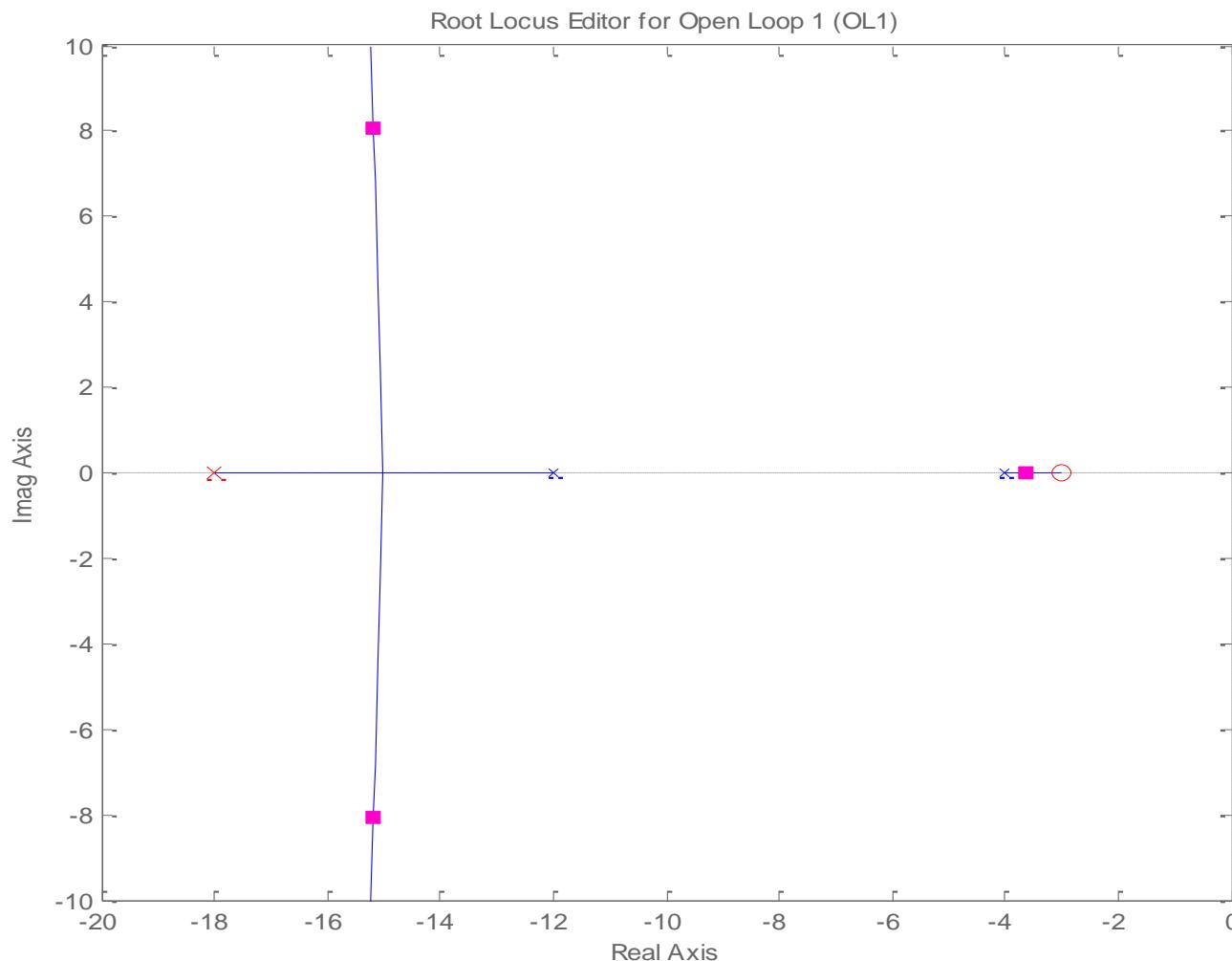
non ideal

- Getemde PD-regelaar: $H_r = K_R \frac{\tau_d s + 1}{\frac{\tau_d}{a} s + 1}$ } ↪ $\tau \neq 0$
 $a \neq 0 \rightarrow$

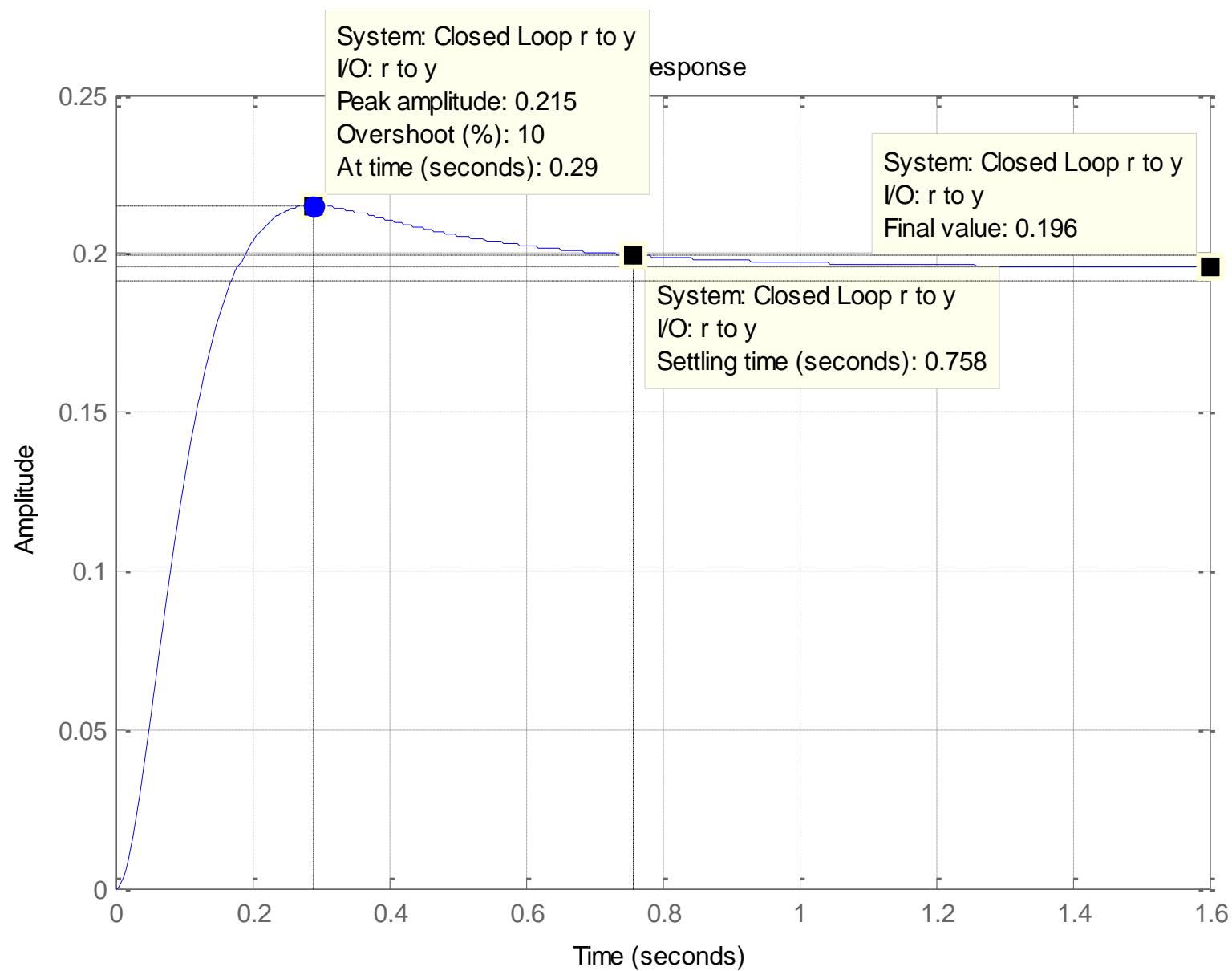
- a is tamheidsfactor, vaak gekozen als 6, 10 of 20
- $a \rightarrow \infty$ ⇒ getemde wordt zuivere PD-regelaar

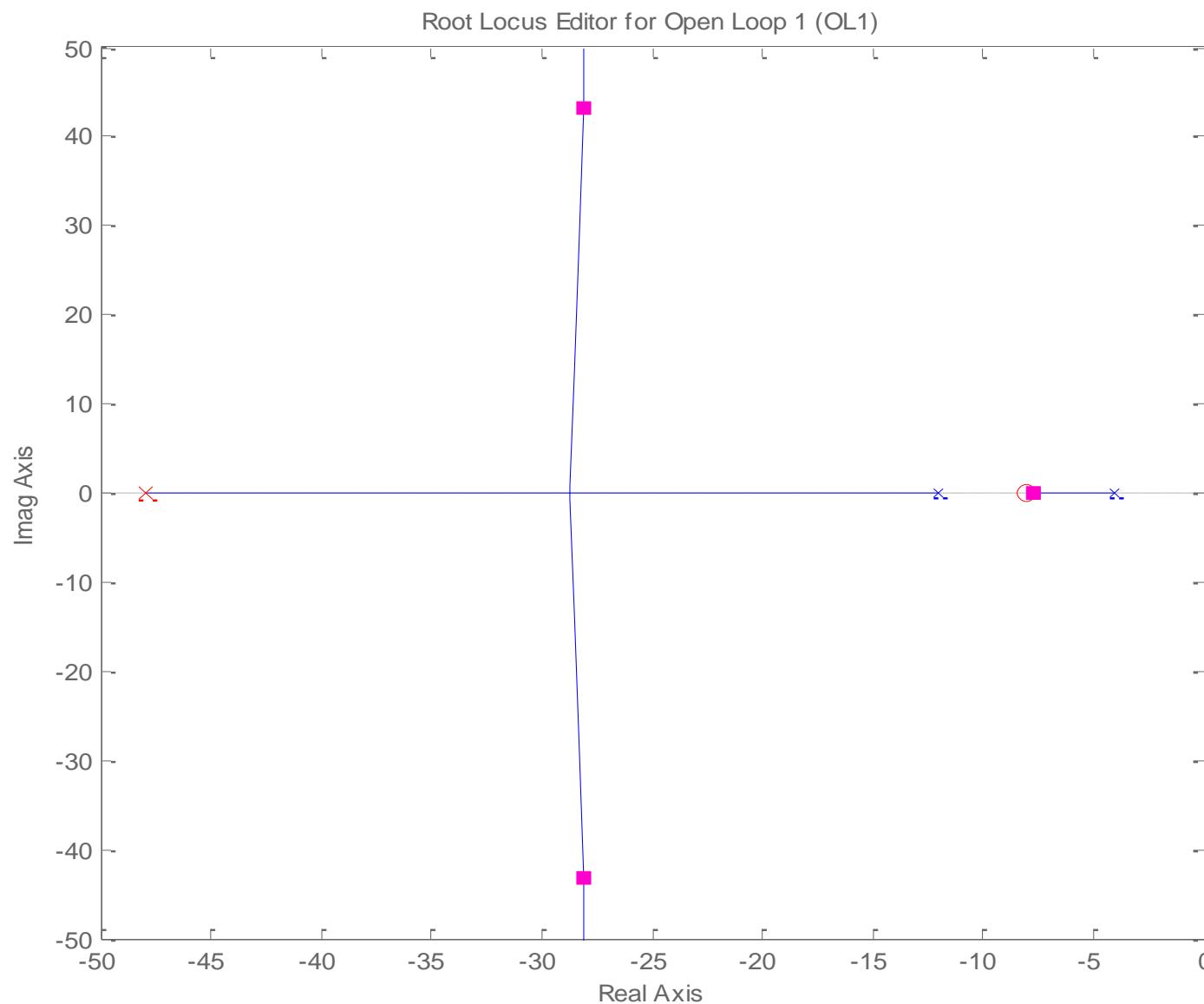
- Een D-actie wordt toegepast voor vergroting van de demping en/of de responsiesnelheid van een systeem.
- Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -3, pool in -18, $K = 70$:

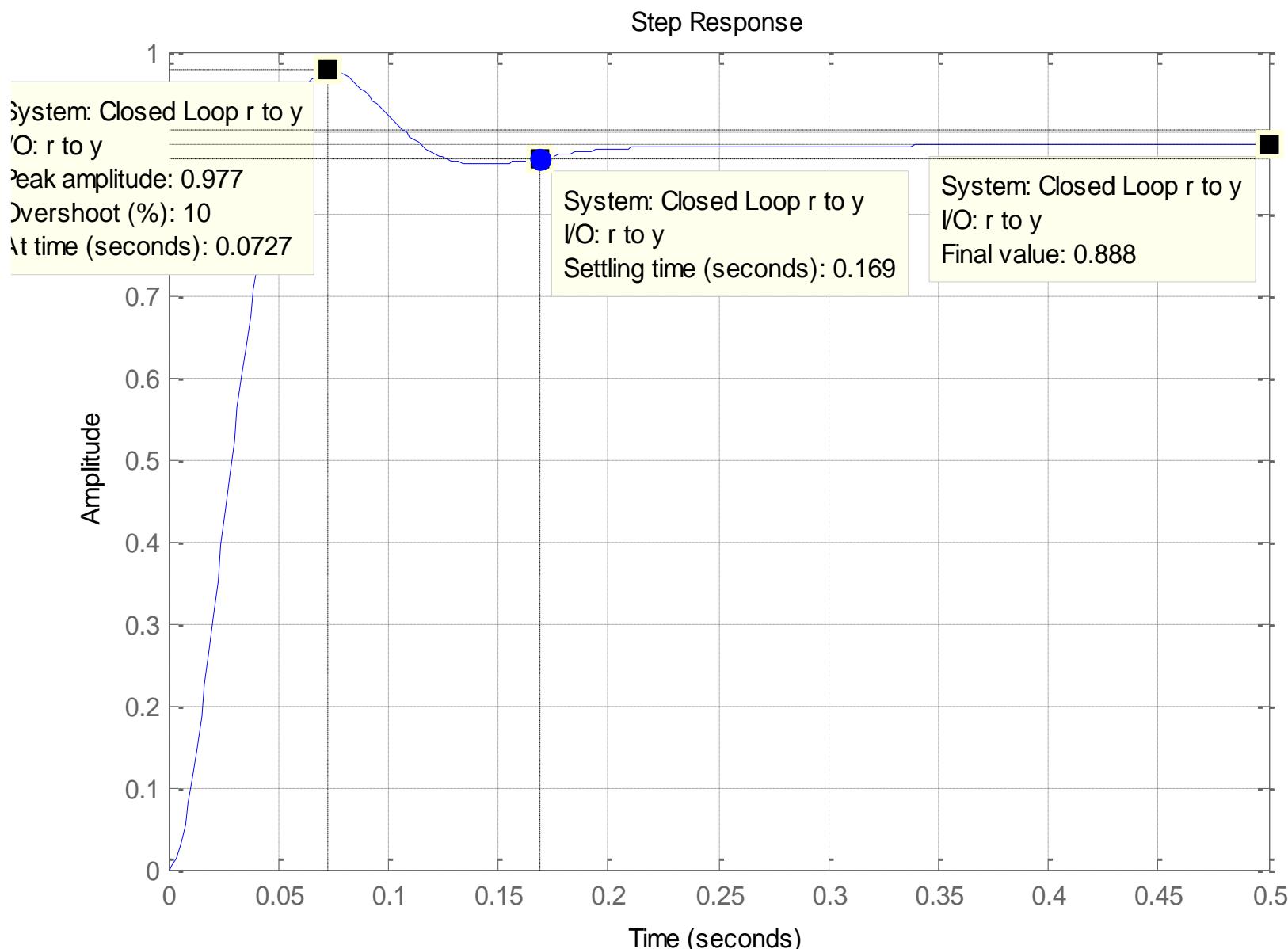
Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -3, pool in -18, K = 70:

Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -8, pool in -48, K = 2275:

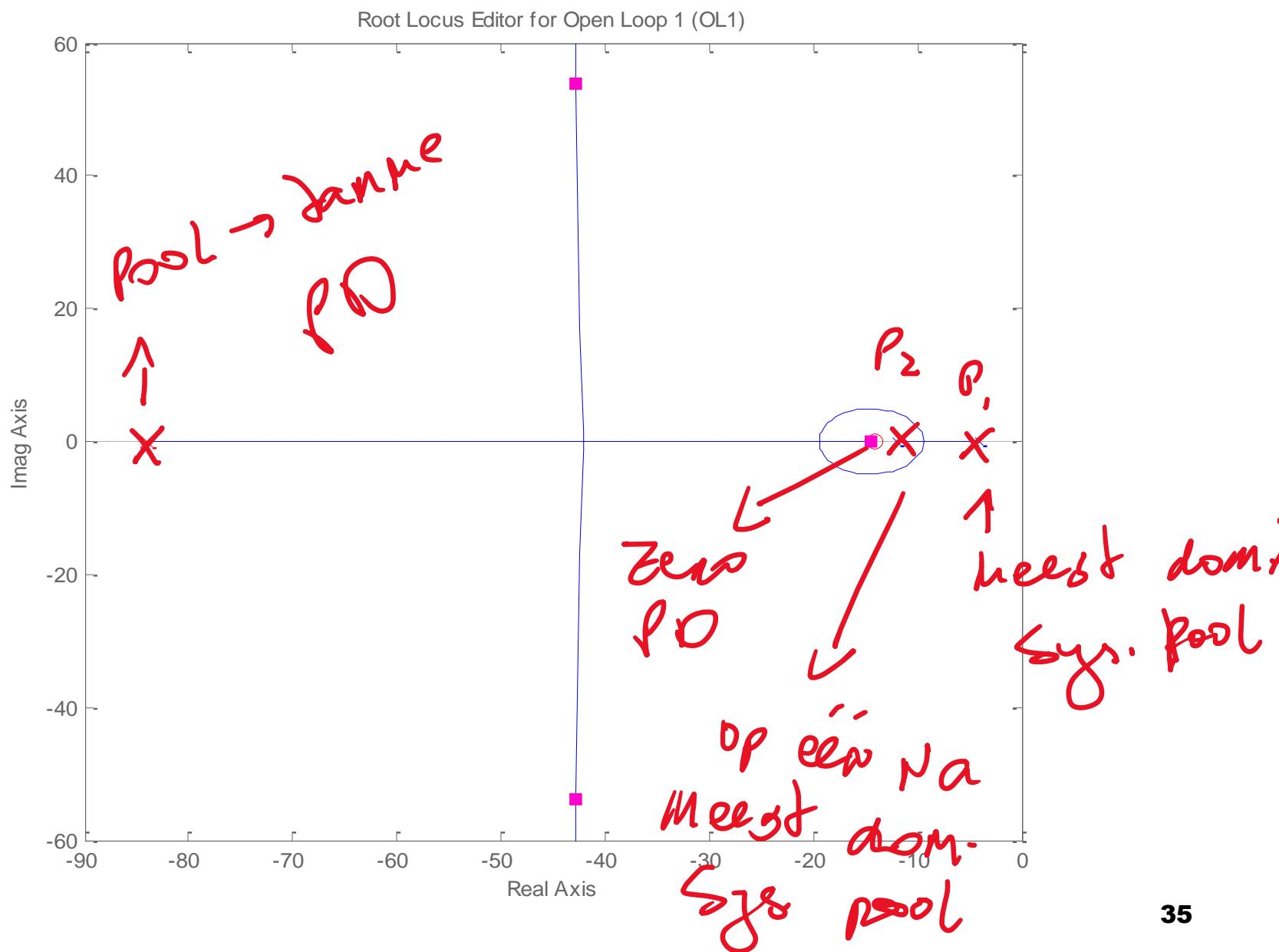

Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -8, pool in -48, K = 2275:

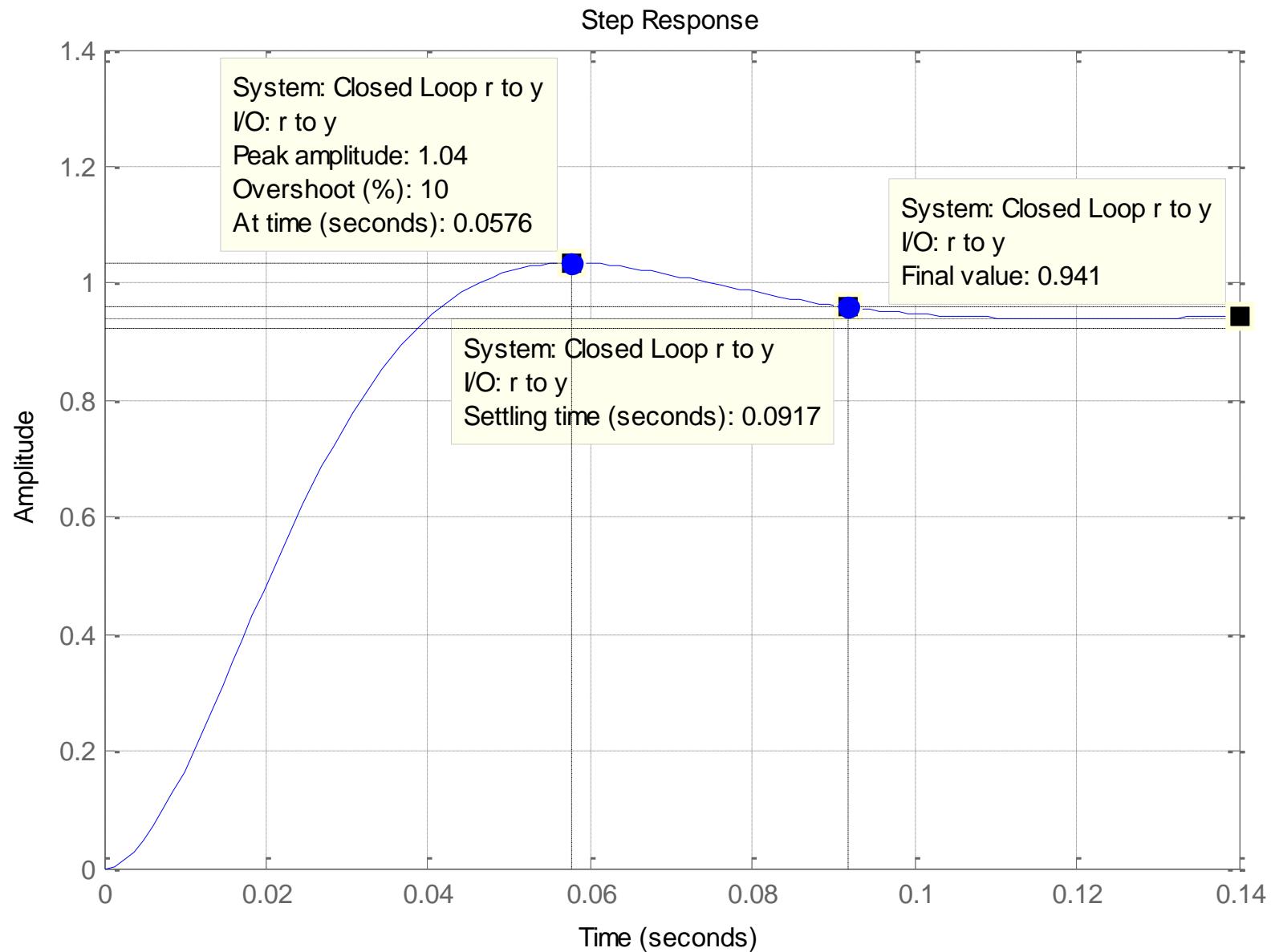

Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -14, pool in -84, K = 4580:

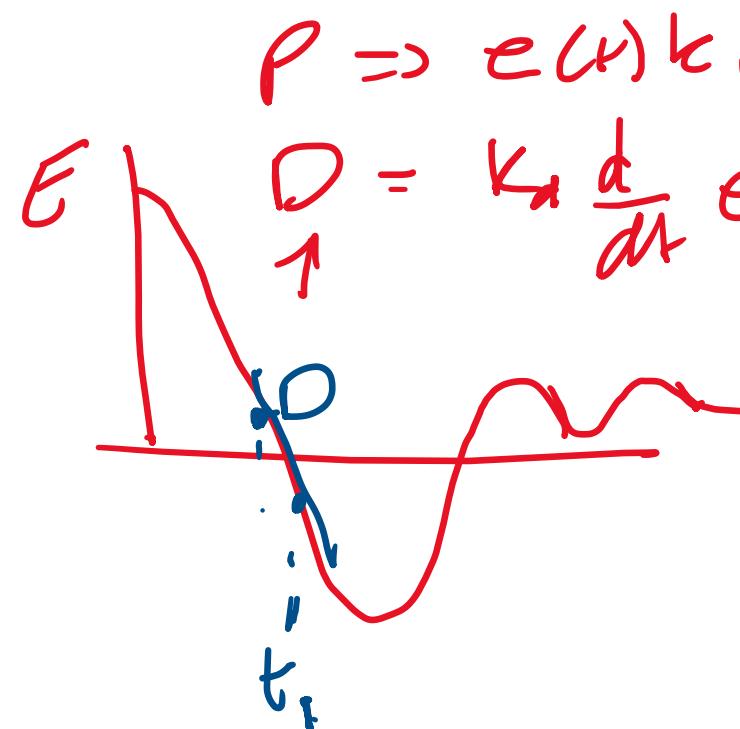
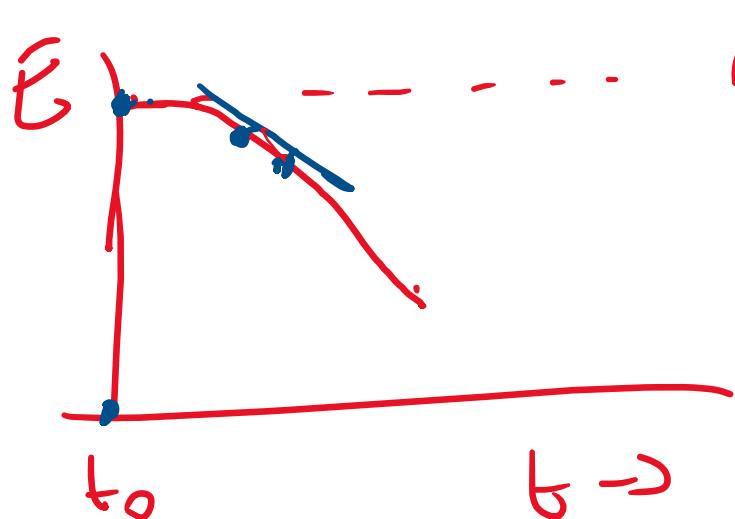
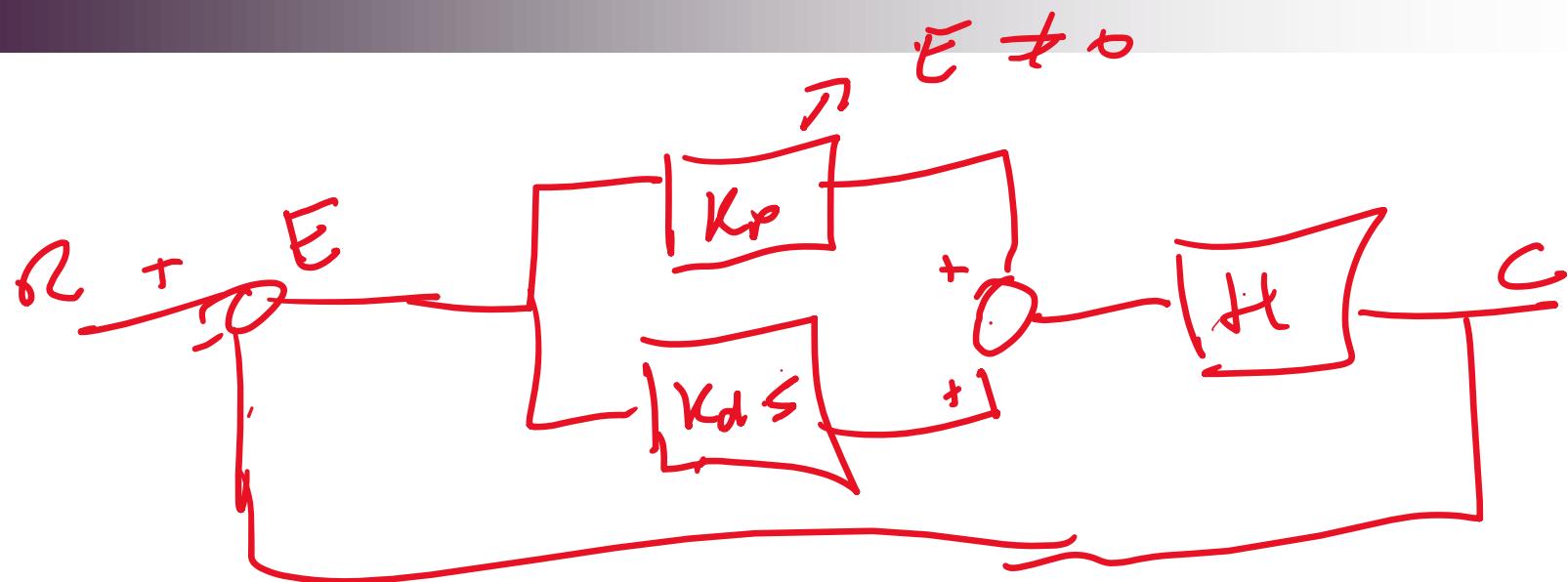
Niet-ideale PD-regelaar: Nulpunt in -14, pool in -84, K = 4580:

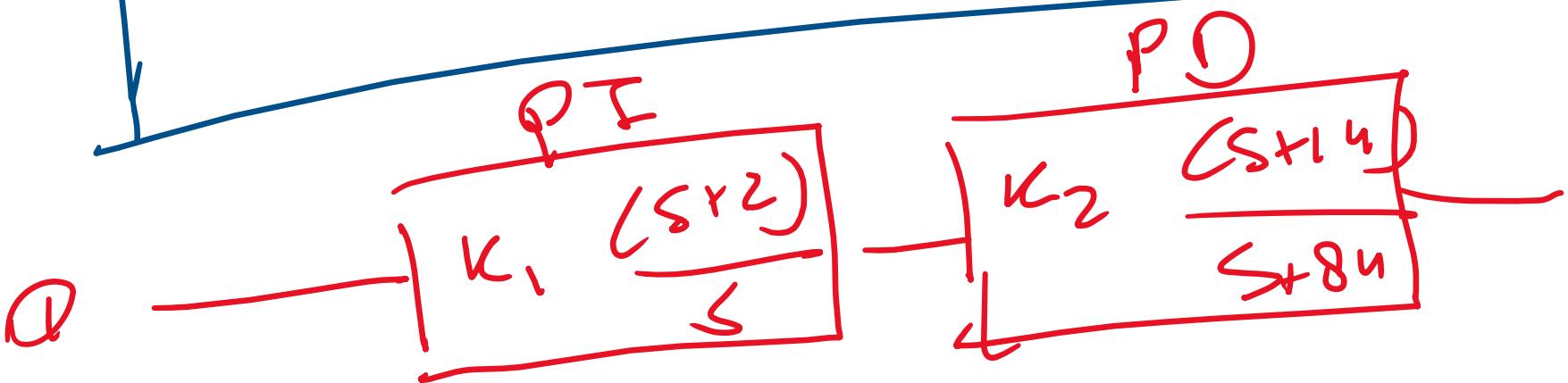
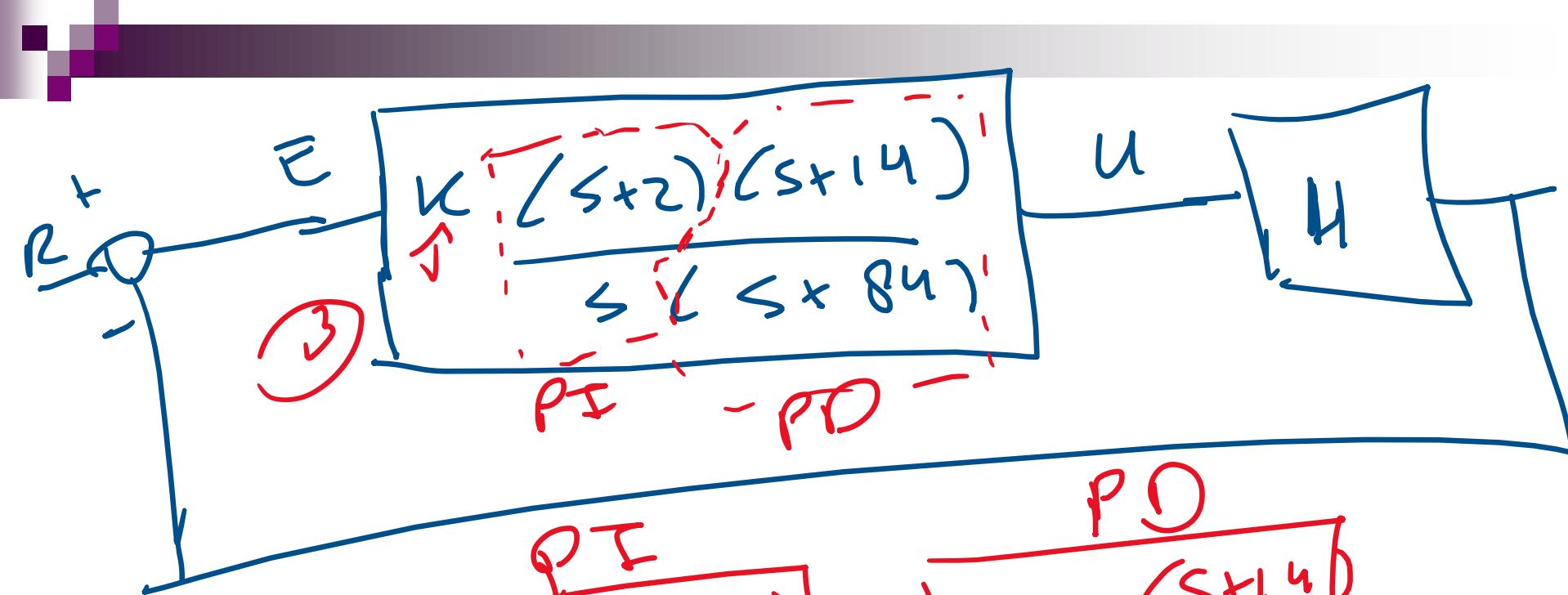

loc van τ

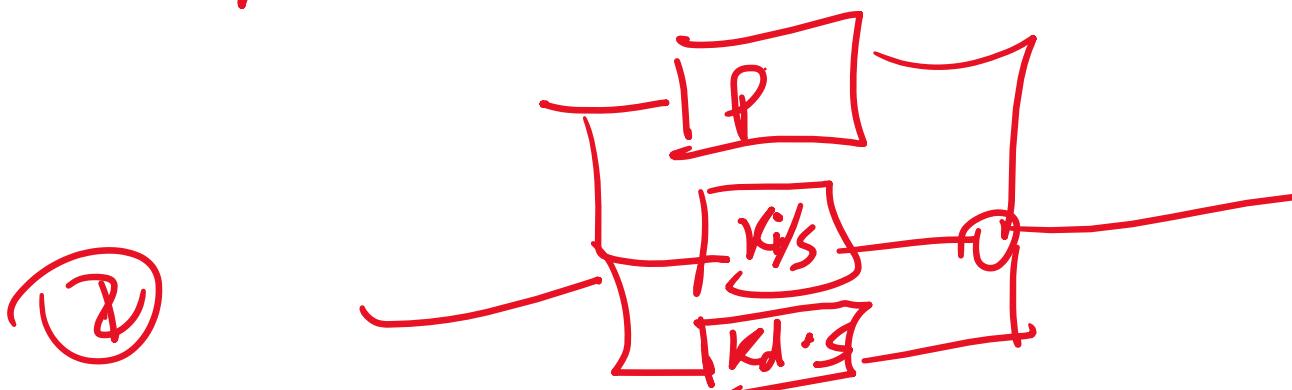
Voor de keuze van τ_d kan dus de vuistregel worden gehanteerd dat bij systemen met twee of meer polen de differentiatietijd τ_d iets kleiner wordt gekozen dan de op één na grootste tijdconstante van het systeem. Het nulpunt van deze D-actie ligt dan iets links van de één-na meest dominante systeempool.

P D

$$K_1 \cdot K_2 = K$$

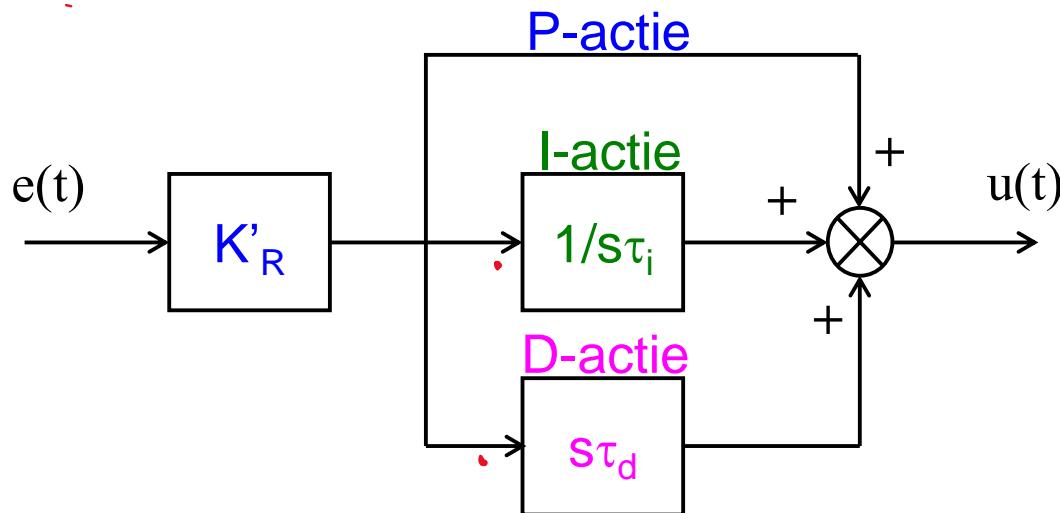
DE PID-REGELAAR

De parallel PID-regelaar (toegepast in praktijk):

$$u(t) = K_R \cdot \left(e(t) + \frac{1}{\tau_i} \int_0^t e(t) \cdot dt + \tau_d \frac{de(t)}{dt} \right)$$

K_p wordt soms K_r genoemd

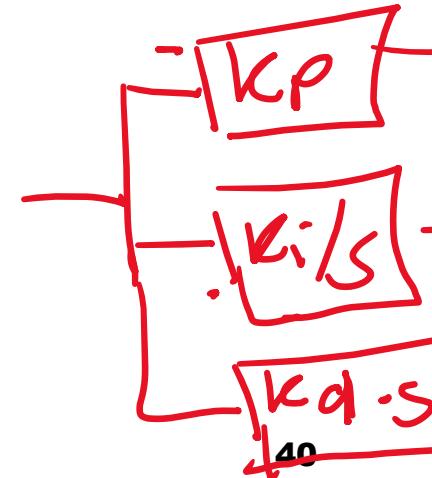
P = Proportioneel

I = Integrerend

D = Differentiërend

$$H_R(s) = \frac{U(s)}{E(s)} = K_R \cdot \left(1 + \frac{1}{s\tau_i} + s\tau_d \right)$$

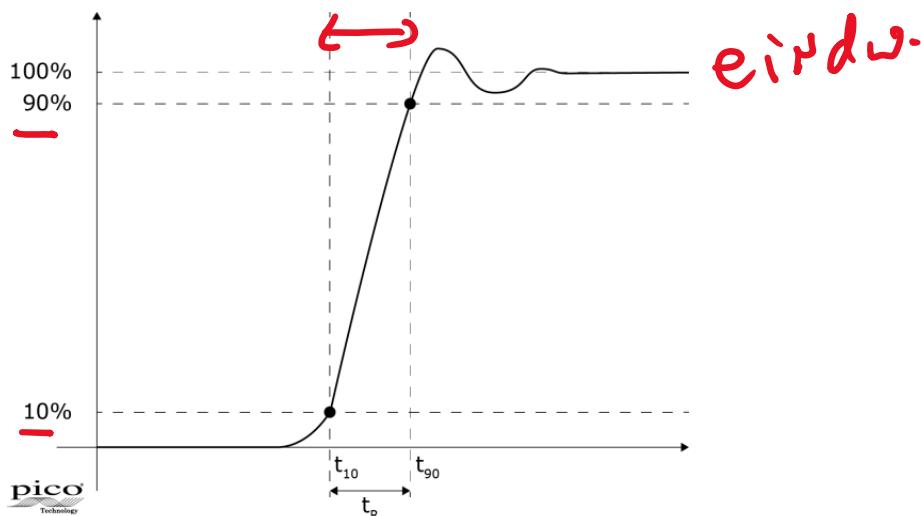
PID-regelaars in het s-domein

bepaden

- P: ~~Instellen~~ van ontwerp criteria
  - $\dot{E}_{std}$ $\rightarrow \sigma$
- PI: Het nulpunt van deze I-actie ligt dan iets rechts van de dominante systeempool
- PD: Het nulpunt van deze D-actie ligt dan iets links van de één-na meest dominante systeempool.

Controller design

Time domain	s-domain	Frequency domain
Overshoot (D%)		Gain Margin (GM)
Peak Time t_p	λ	Phase Margin (PM)
Settling Time t_s	ω	Bandwidth (ω_B)
Rise Time t_r	$\zeta = \omega \lambda$	

Rise Time t_r = tijd nodig om te gaan van 10-90% eindwaarde. $t_r * \omega_B = \text{constant}$

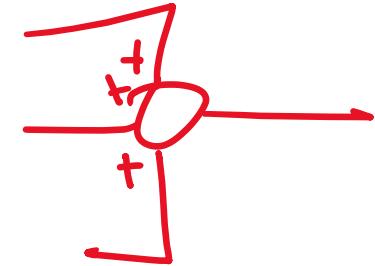
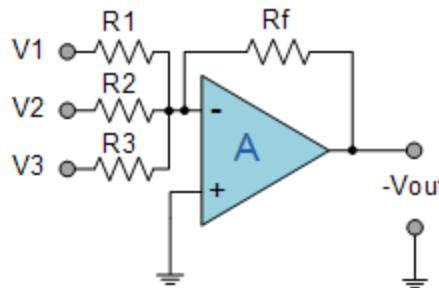
Klassieke P/PI/PD/PID regelaars

Freq

Differential Op-amp

Meas. ↗ *Ref* ↘
P-regelaar ↗ *V_p* ↘ *Eraser*

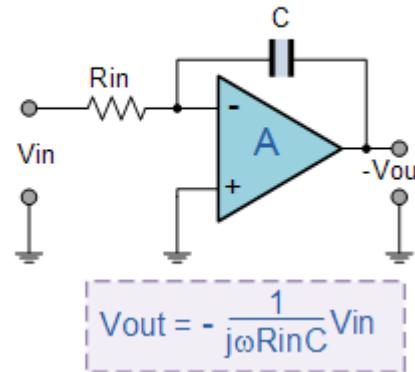
Summing Op-amp

Differentiator Op-amp

D-actie ↗
 $\tau_d \cdot SV_{in}$

Integrator Op-amp

I-actie ↗
 $\frac{1}{\tau_i} \cdot SV_{in}$

$\frac{1}{\tau_i} \cdot SV_{in}$

Ontwerpen van regelacties in het ω -domein.

s vervangen door $j\omega$:

$$P \text{ regelaar: } H_r = K_r$$

$$\text{ideale PI regelaar: } H_r = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i j\omega}\right)$$

$$\text{ideale PD regelaar: } H_r = K_r (1 + \tau_d j\omega)$$

$$\text{ideale PID regelaar: } H_r = K_r \left(1 + \frac{1}{\tau_i j\omega} + \tau_d j\omega\right)$$

Kan jij de bodediagrammen van al die vier H_r 's schetsen?

φM

$G M$

Ontwerpcriteria: fase en versterkingsmarge;

Praktijkwaarden zijn respectievelijk 45° en factor 2 ofwel 6 dB.

Verder is de bandbreedte ook een belangrijk criterium.

ω_B

Invloed van regelacties in het ω -domein.

Voor het statische gedrag kijken we bij $\omega = 0$ r/s. $\rightarrow$ lage nu

Voor het dynamische gedrag kijken we naar de

- bandbreedte,
- fase- en
- versterkingsmarge

in het bode diagram en in het Nyquist diagram.

$$\varphi M \geq 45^\circ$$

$$G M \geq 6 \text{ dB}$$

Ontwerpen in het ω -domein

Voorbeeld: De procesoverdracht is:

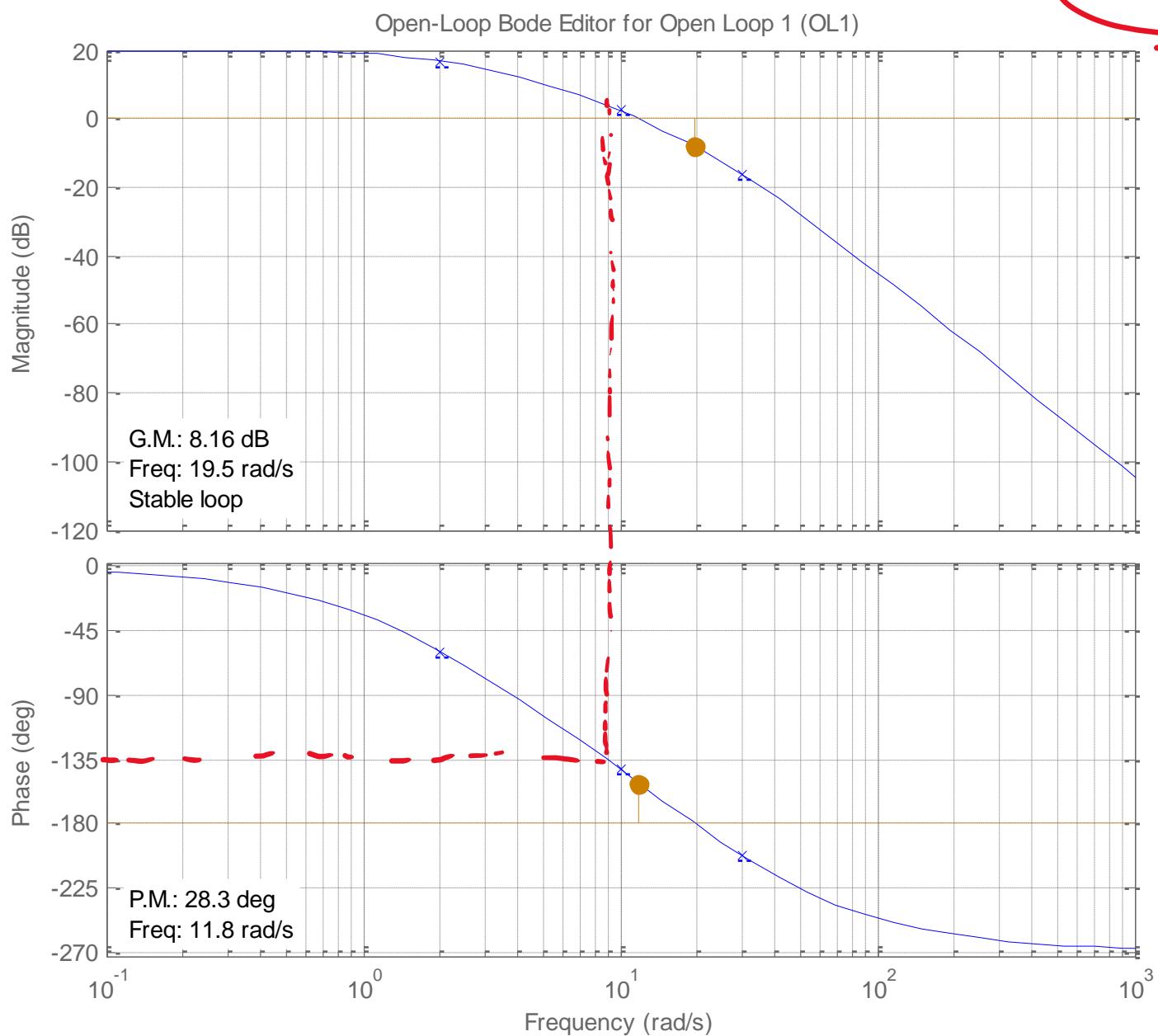
$$H_p(j\omega) = \frac{6000}{(j\omega+2)(j\omega+10)(j\omega+30)}$$

$\rho :$

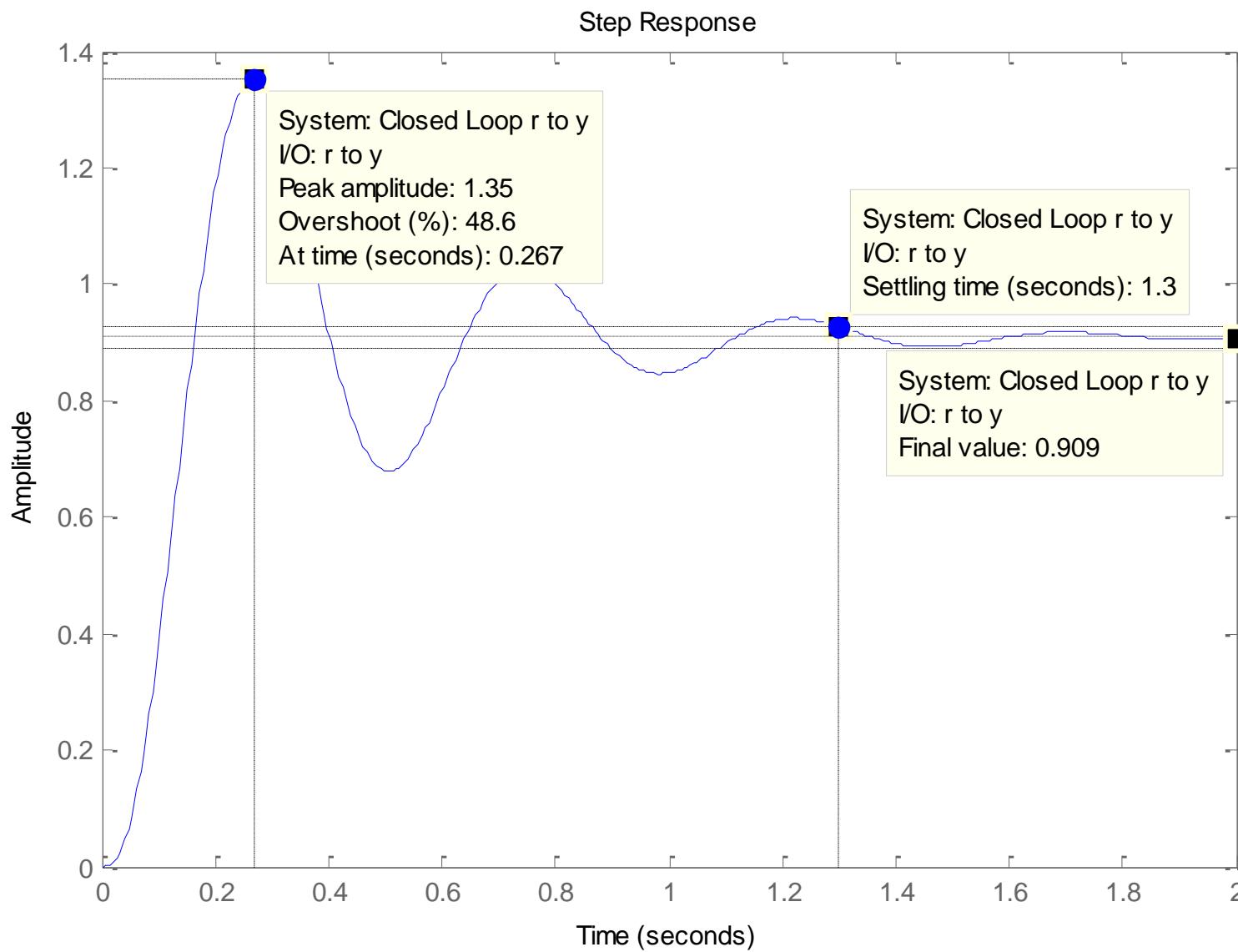
Vraag: Hoe kiezen we een goede K uit?

- 1) Poolbanen
- 2) Bode diagram -> Doen we nu

Bode diagram met $K_r = 1$ (P-regelaar)

$\text{PM} \geq 45^\circ$
 $\text{GM} \geq 6 \text{ dB}$
 $|H| \varphi$

$$4 \text{ dB} \rightarrow 0 \text{ dB}$$

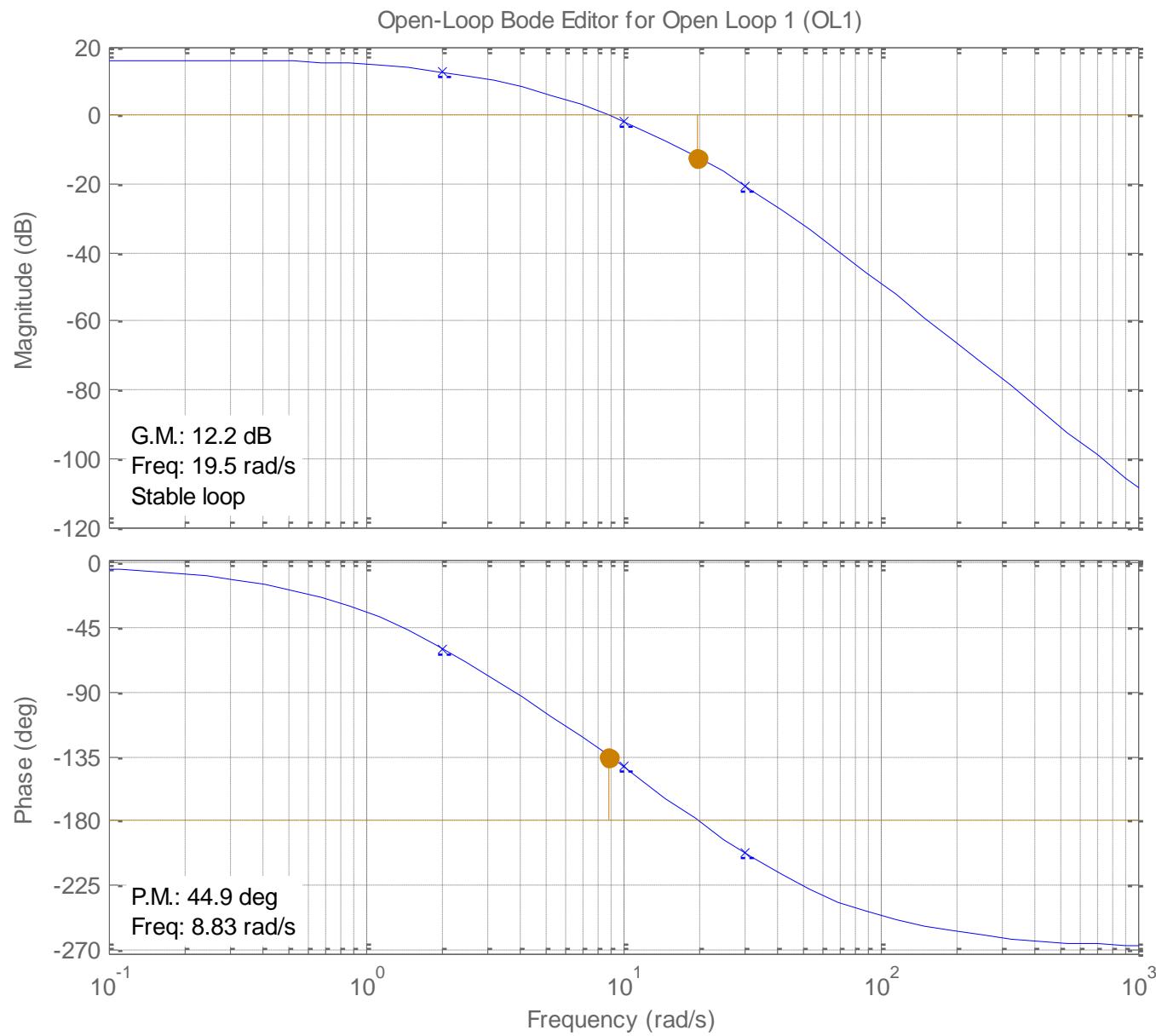
Voor $PM = 45^\circ$ moet gelden: $|H|_{\varphi(H)=-135^\circ} = 0 \text{ dB}$

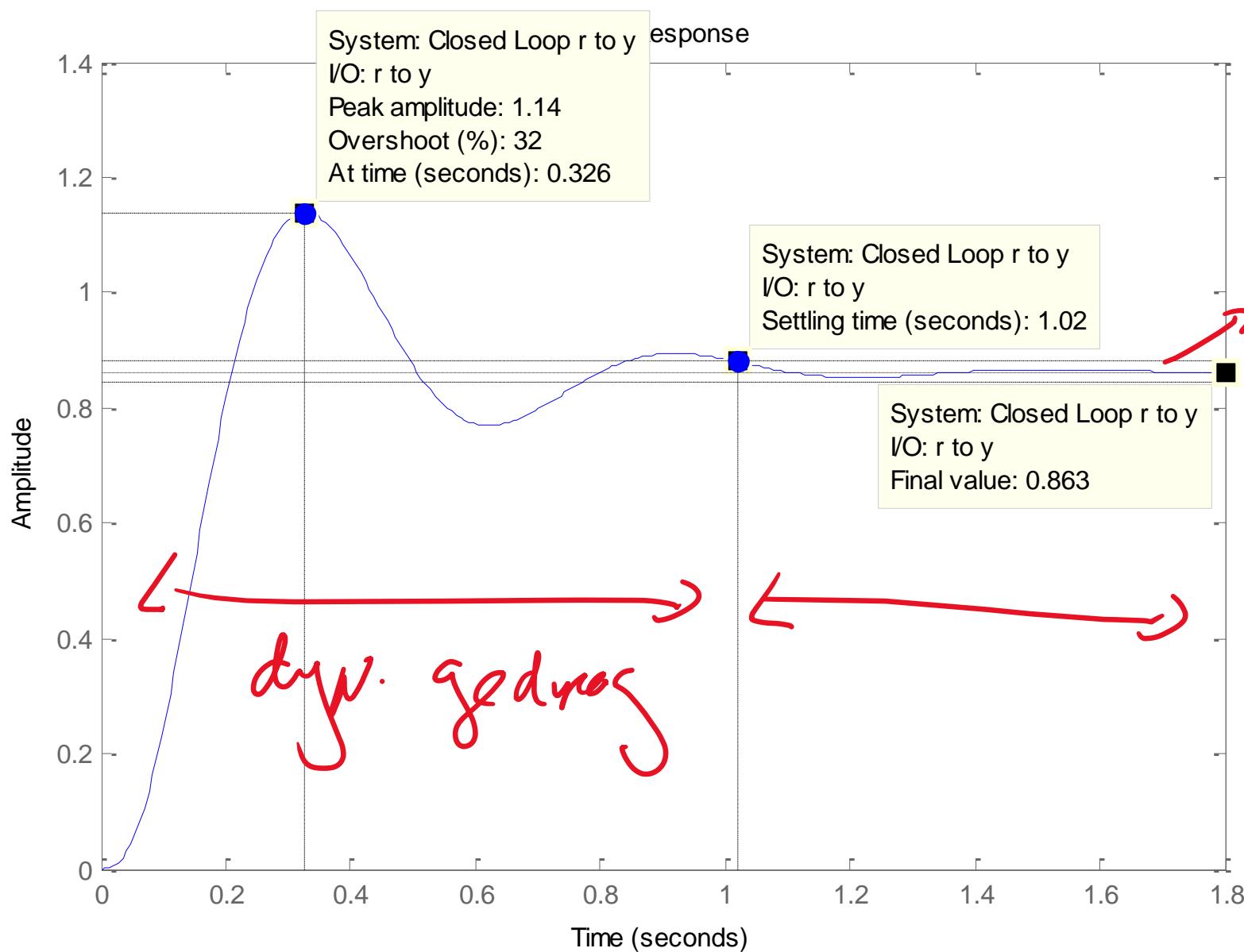
Voor $K_r = 1$ geldt: $|H|_{\varphi(H)=-135^\circ} \approx 4 \text{ dB} \approx \underline{1.6}$

Voor $|H|_{\varphi(H)=-135^\circ} = 0 \text{ dB} = 1 \Rightarrow K_r = 1/1.6 \approx 0.63$

$$\frac{K_r \cdot 4 \text{ dB}}{\underline{0.63 \cdot 1.6}} = 0 \text{ dB}$$

Bode diagram met $K_r = 0,63$ (P-regelaar) voor PM = 45°

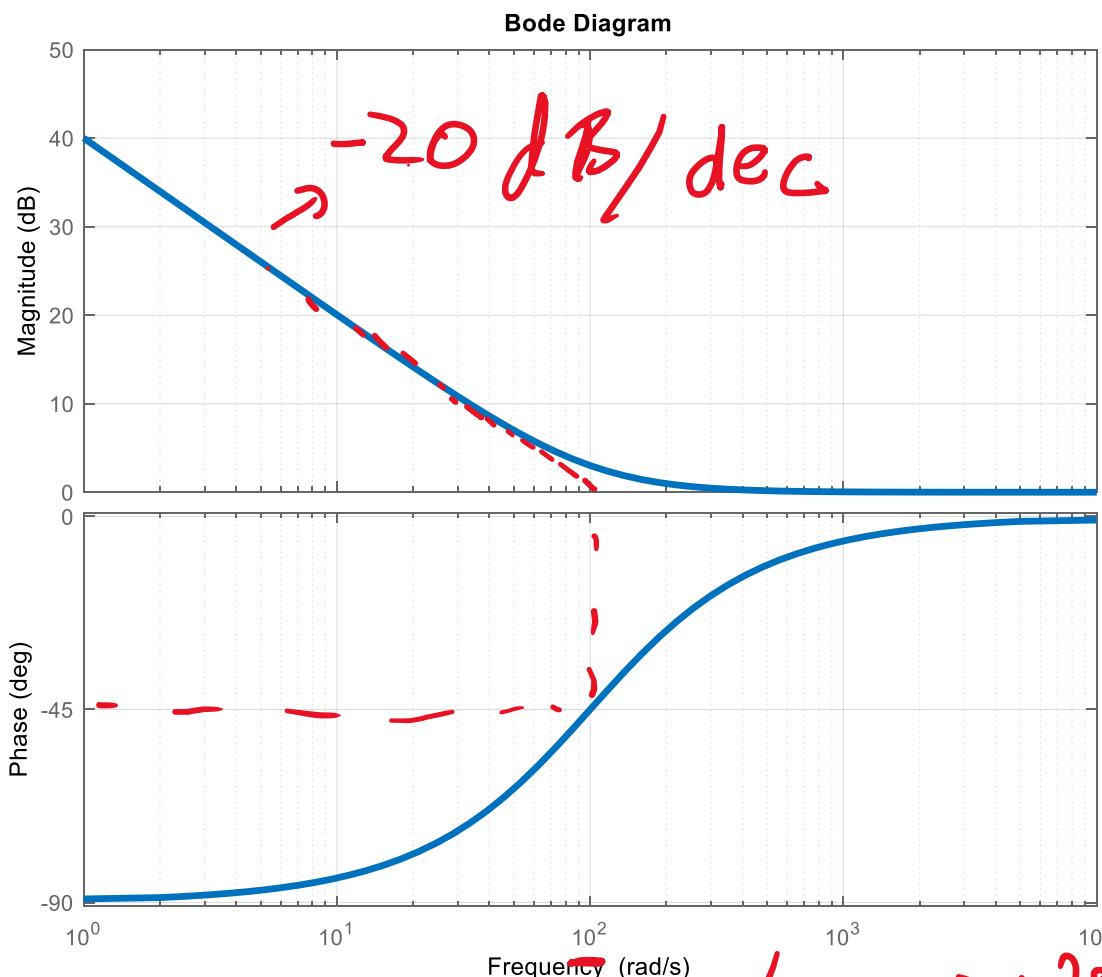
PI-regelaar

$$\omega_i \leq 10\omega_{PM}$$

$$H_{PI} = K_r * \left(1 + \frac{1}{\tau_i * j\omega}\right) = K_r * \frac{j\omega + \frac{1}{\tau_i}}{j\omega}$$

$$\text{Vb: } K_r = 1; \underline{\tau_i = 0.01} \Rightarrow \underline{\omega_i = 100 \text{ rad/sec}}$$

$$\frac{1}{\tau_i}$$

$$j\omega + \frac{1}{\tau_i}$$

$$\omega_i = 1$$

$$\tau_i = 1$$

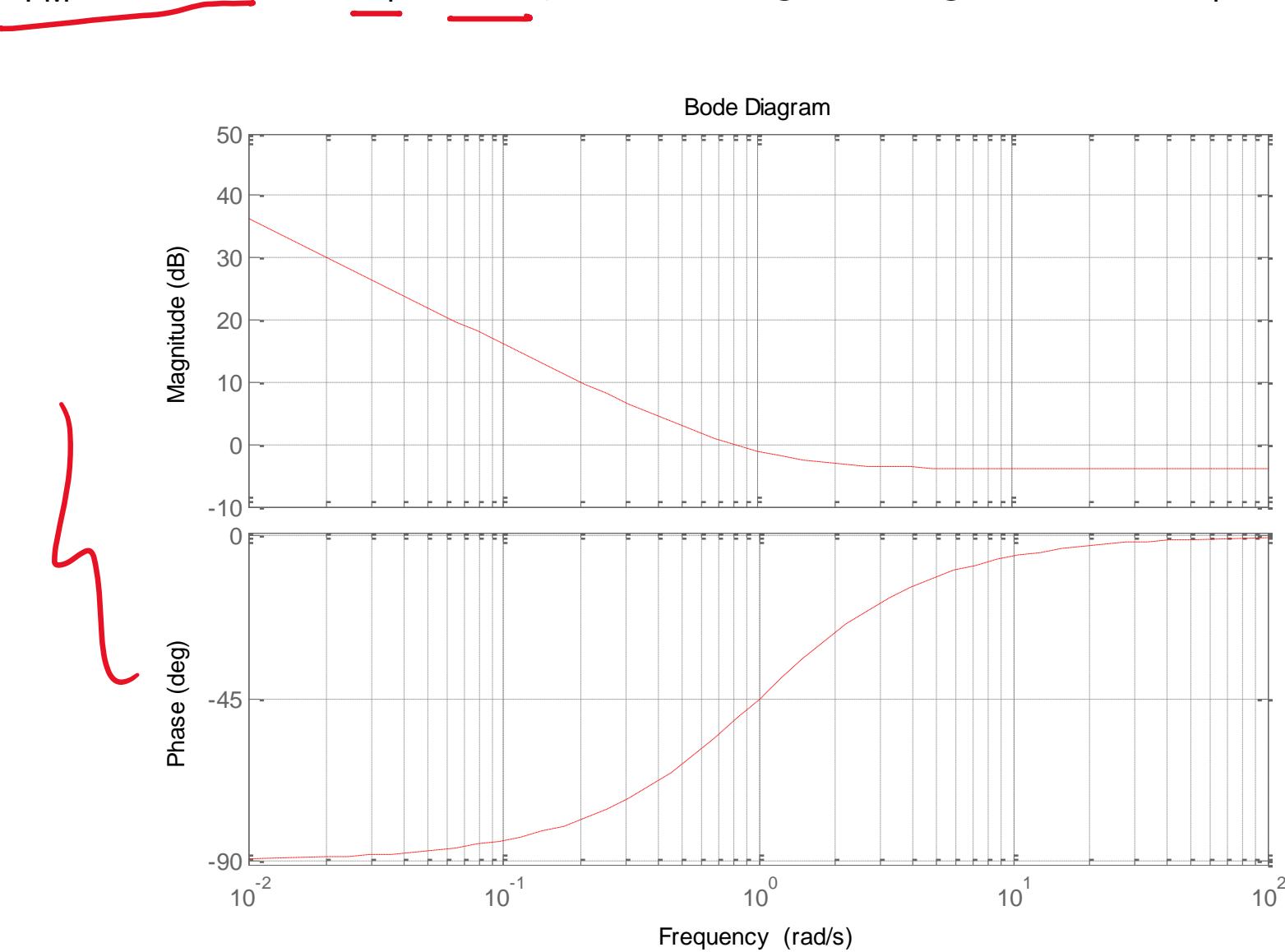
$$\sqrt{2} \approx 1$$

$$\propto 1/\tau_i \rightarrow \omega_i$$

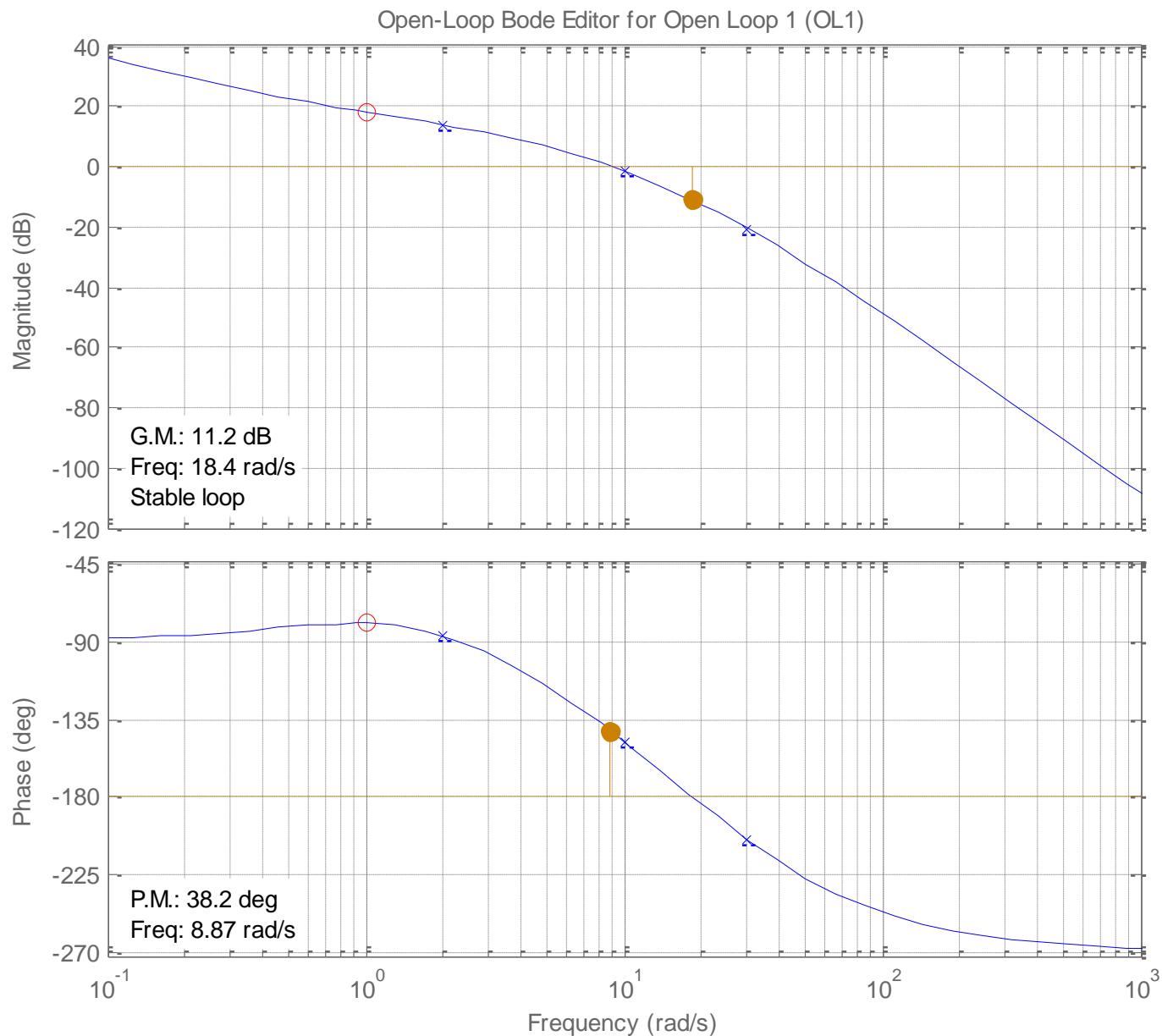
Toevoegen I-actie (ideale PI-regelaar): $H_{PI} = (j\omega + 1)/j\omega$

($\omega_{FM} \approx 10$ r/s dus $\omega_i = 1$ r/s); bode diagram regelaar met $K_r = 0,63$:

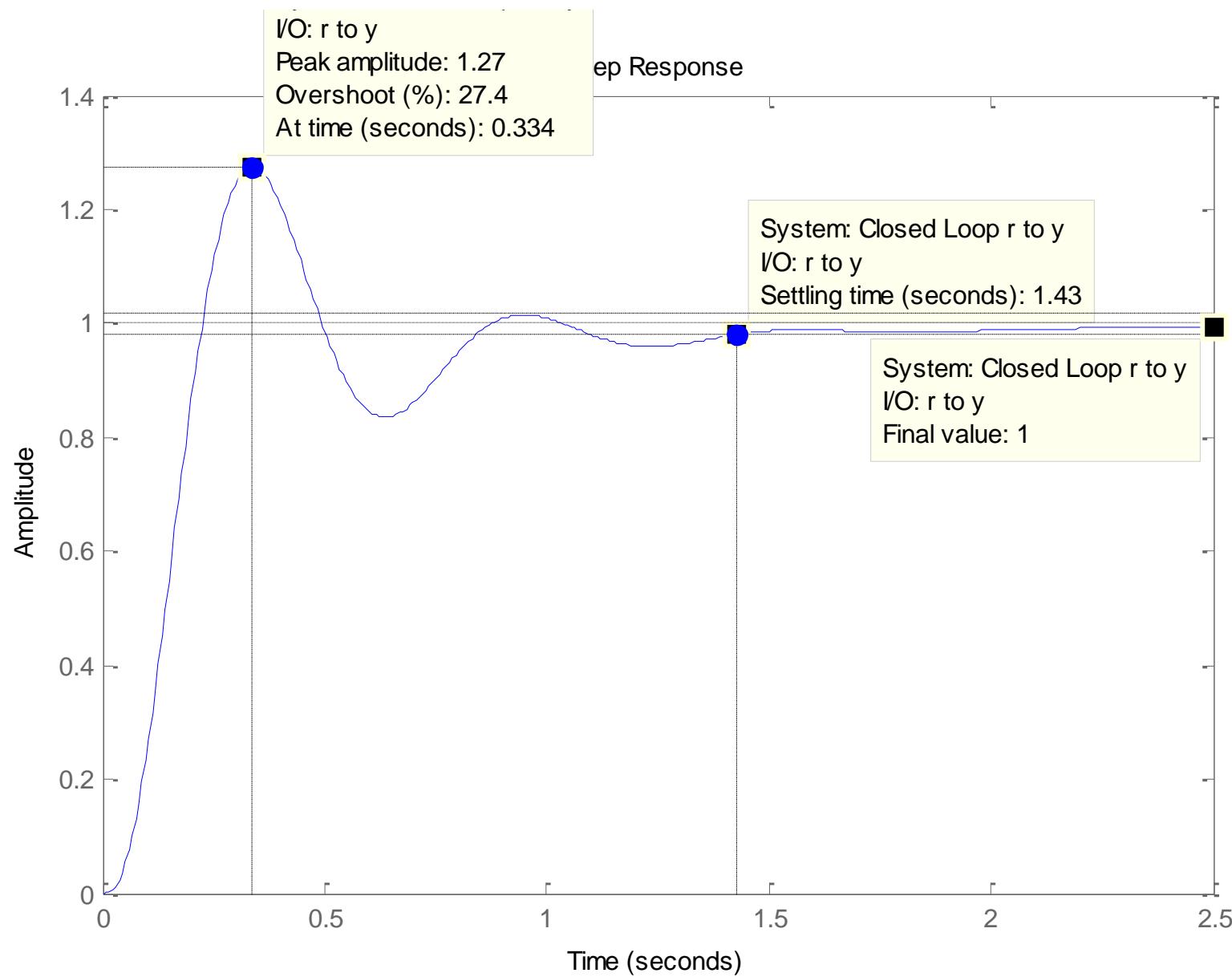

Bode diagram proces met PI-regelaar:

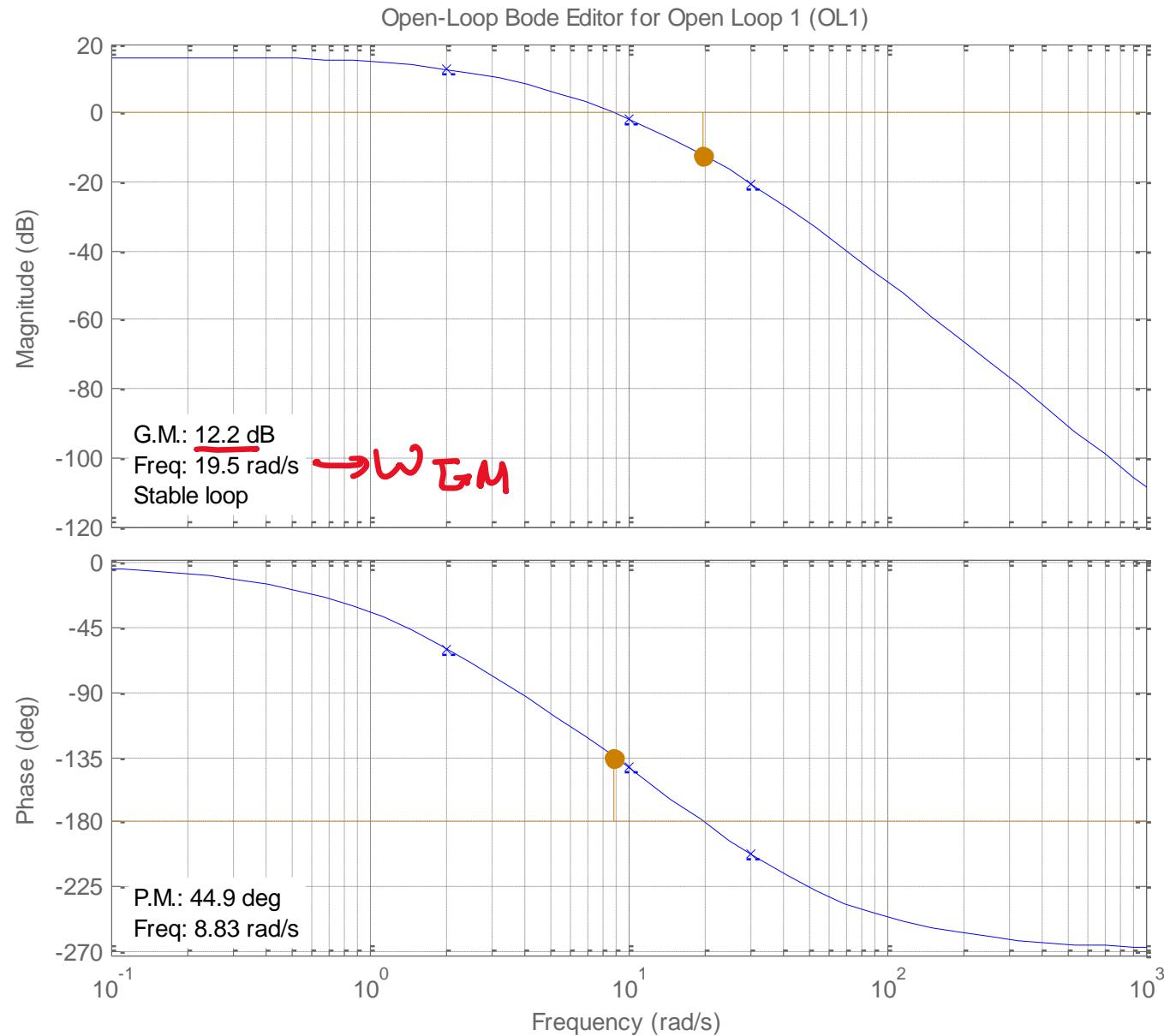

Stapresponsie proces met PI-regelaar:

Toevoegen D-actie (lead-regelaar)

Start: Bode diagram met $K_r = 0,63$ (P-regelaar) voor PM = 45°

Getemde D-actie, effecten van a en τ_d

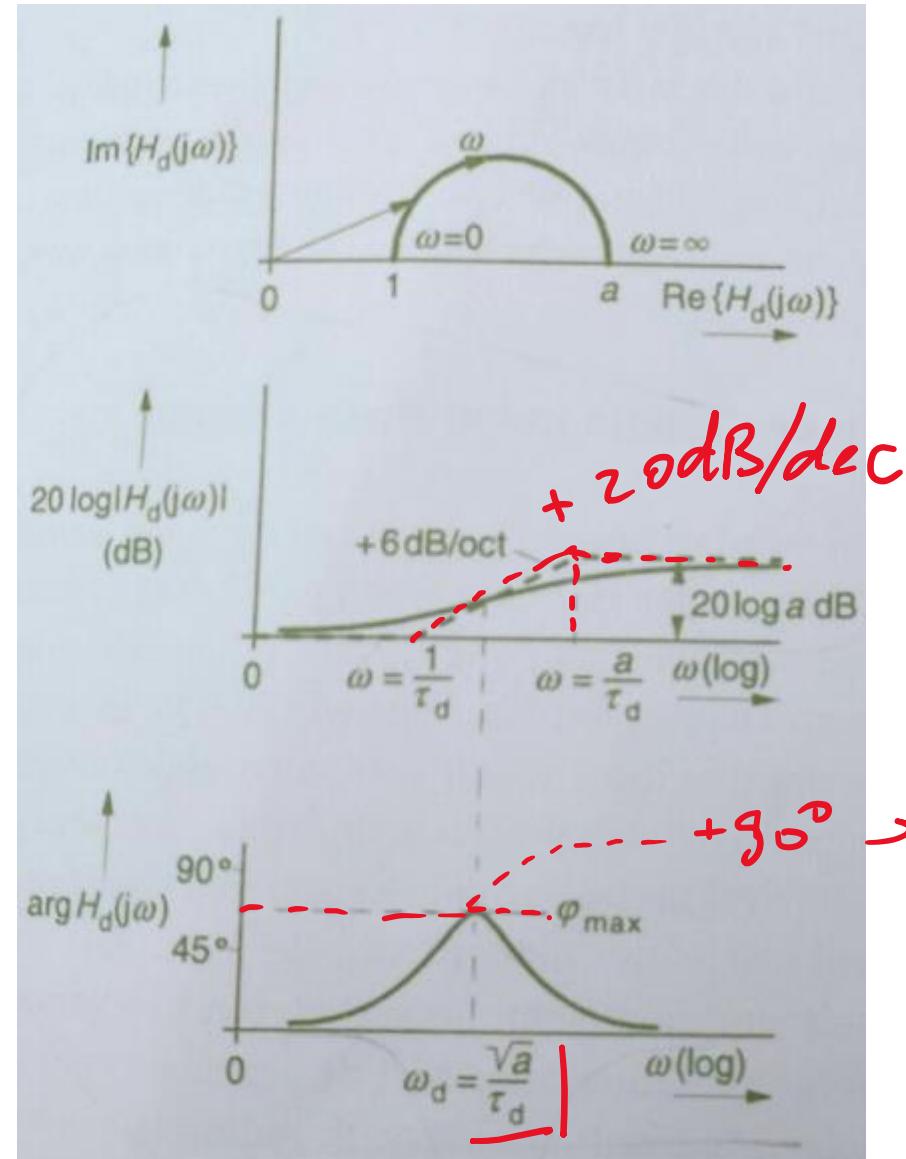
$$H_d(j\omega) = K_r \cdot a \cdot \frac{j\omega + \frac{1}{\tau_d}}{j\omega + \frac{a}{\tau_d}}$$

$$= K_r \cdot a \cdot \frac{j\omega + \frac{\omega_d}{\sqrt{a}}}{j\omega + \omega_d \cdot \sqrt{a}}$$

$$\tau_d = \frac{\sqrt{a}}{\omega_d}$$

↗

tame PD
Lead controller

Dan: Toevoegen D-actie (lead-regelaar)

$$H_{lead}(j\omega) = K_r \cdot a \cdot \frac{j\omega + \frac{1}{\tau_d}}{j\omega + \frac{a}{\tau_d}} = K_r \cdot a \cdot \frac{j\omega + \frac{\omega_d}{\sqrt{a}}}{j\omega + \omega_d \cdot \sqrt{a}}$$

Stap 1: kies $\underline{\omega_d} = \underline{\omega_{GM}} = \underline{20}$ r/s

Stap 2: kies $\overline{PM} = 45^\circ$

Stap 3: bereken a met $\underline{\varphi_{max}} = \underline{45^\circ}$: $a = \frac{1 + \sin \varphi_{max}}{1 - \sin \varphi_{max}} = \underline{6}$

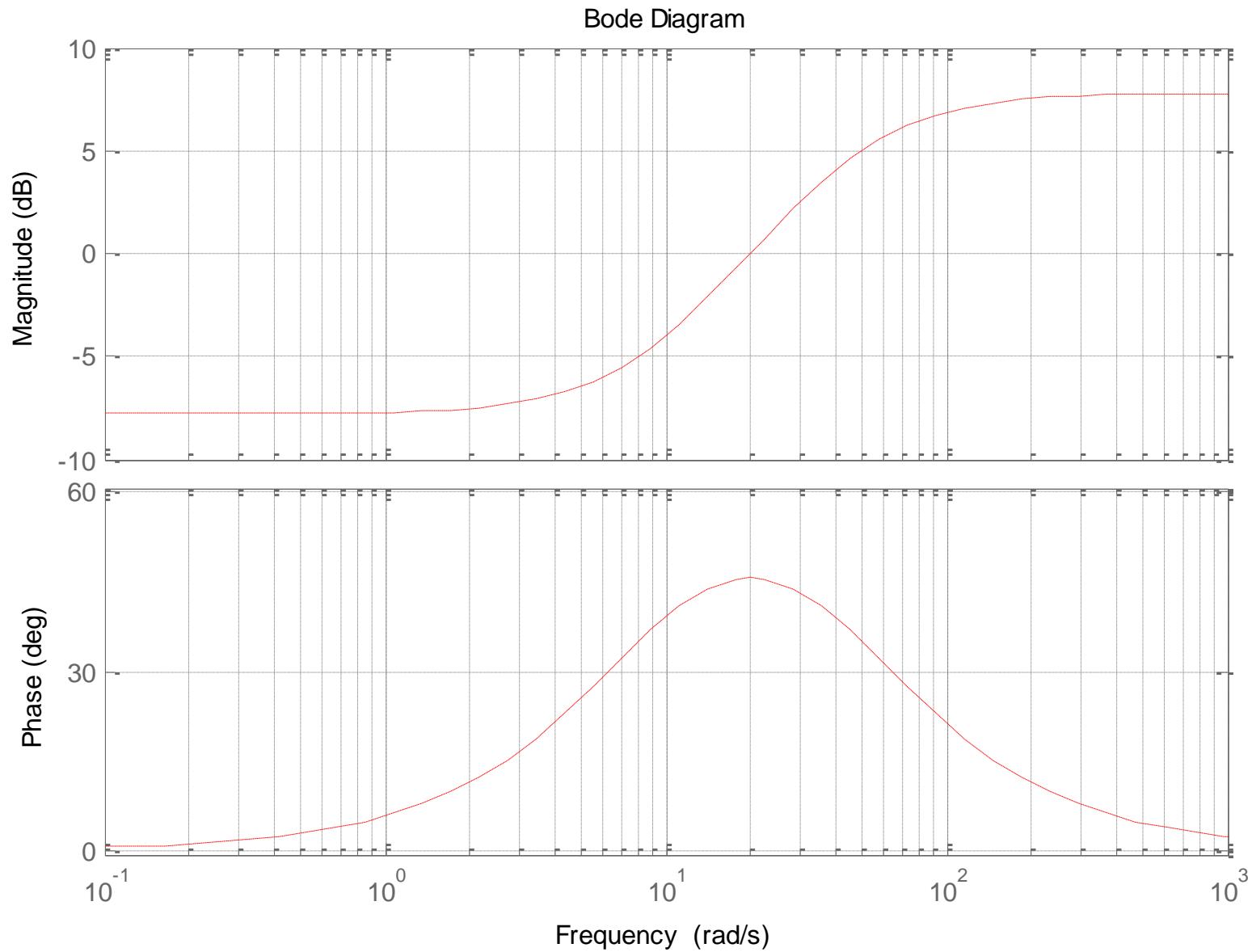
Stap 4: bepaal nieuwe K_r : $K'_r = K_r * \frac{GM}{\sqrt{a}}$

$\underline{GM} = \underline{12}$ dB = factor $\underline{4}$, dus $K'_r = \underline{0,63} * \underline{4} / \underline{\sqrt{6}} = \underline{1,03}$

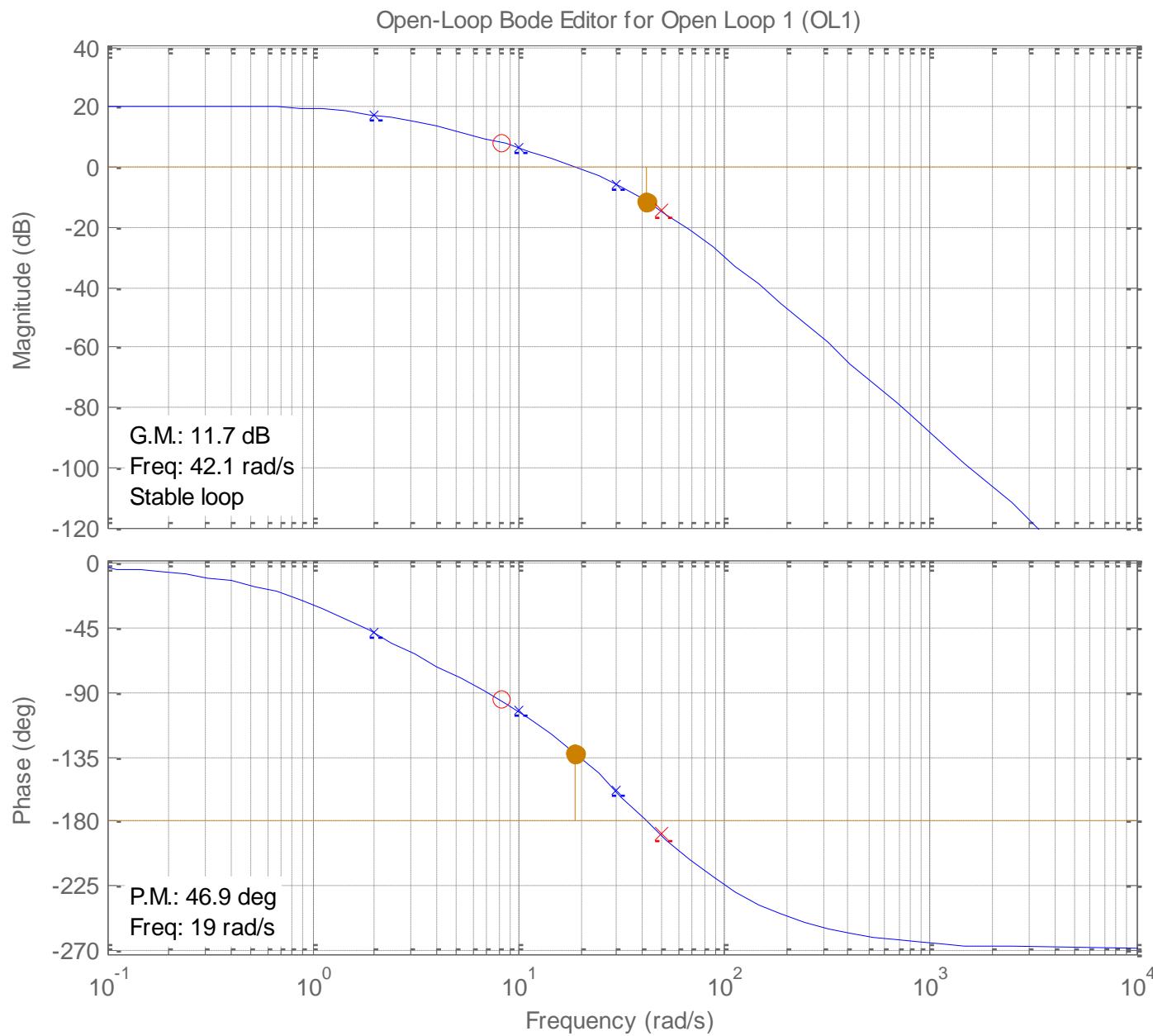
Resultaat:

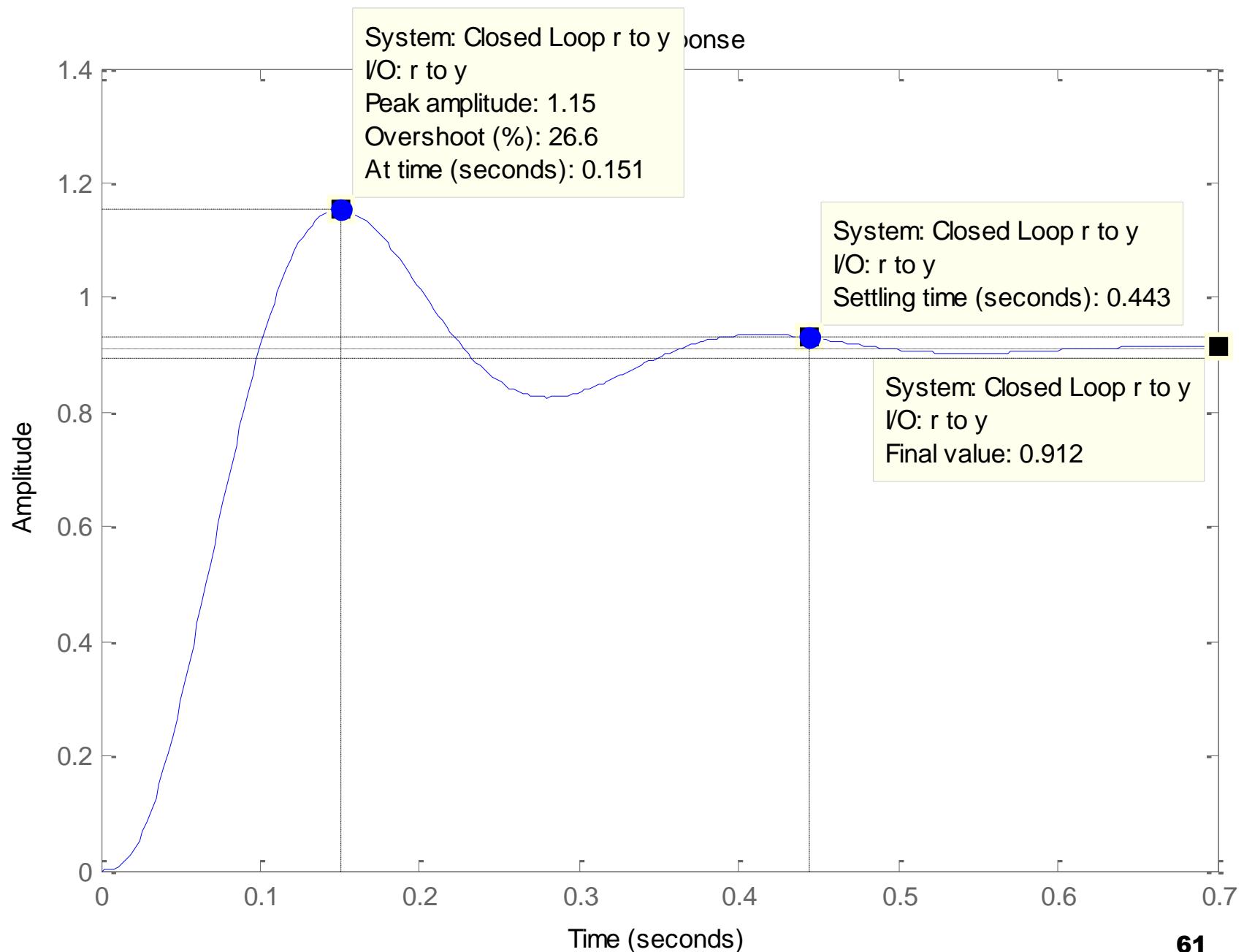
$$\textcircled{1} + \textcircled{2} + \textcircled{3} + \textcircled{4} \Rightarrow H_{lead}(j\omega) = 1,03 \cdot 6 \cdot \frac{j\omega + \frac{20}{\sqrt{6}}}{j\omega + 20 \cdot \sqrt{6}} = 6,2 \cdot \frac{j\omega + 8,2}{j\omega + 49,2}$$

Bode diagram lead-regelaar zonder K_r :

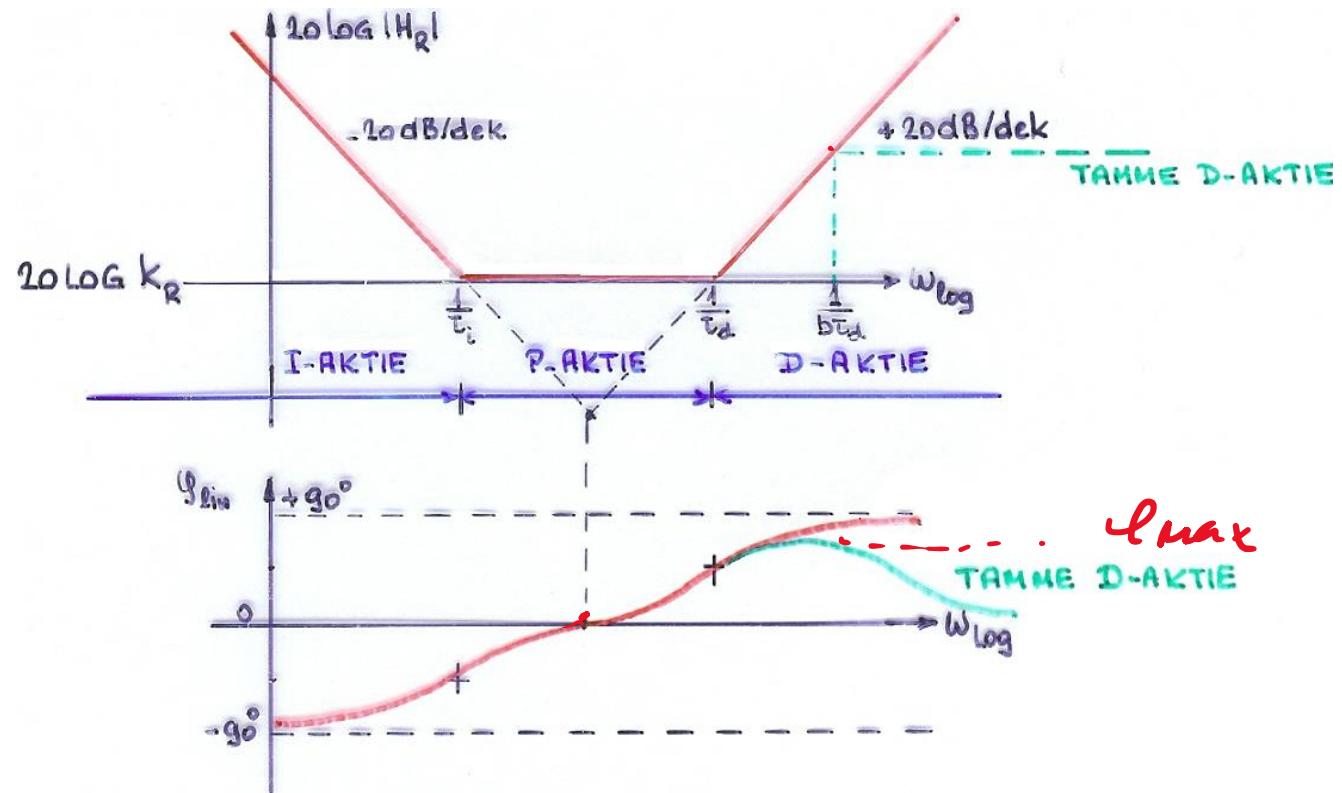
Bode diagram proces met lead-regelaar:

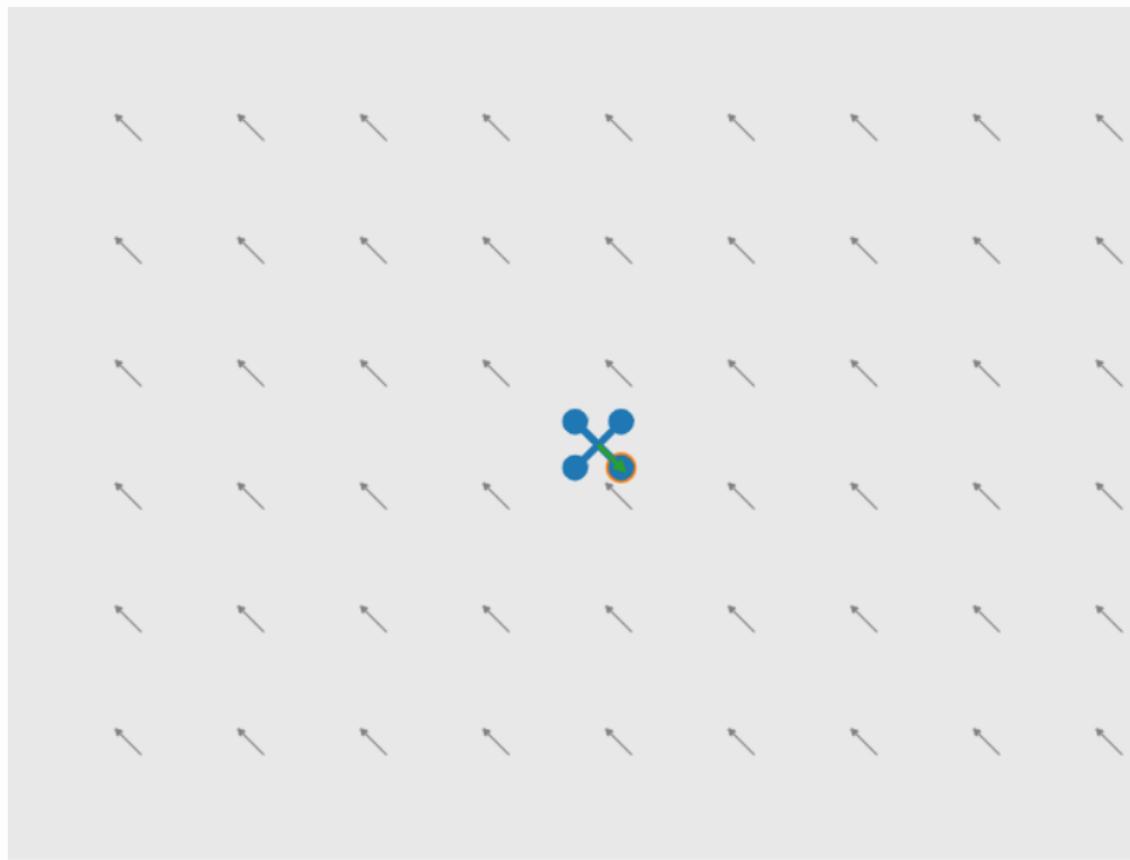
DE TAMME PID-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \cdot \left(1 + \frac{1}{s\tau_i}\right) \left(1 + s\tau_d\right) \left(\frac{1}{1 + sb\tau_d}\right)$$

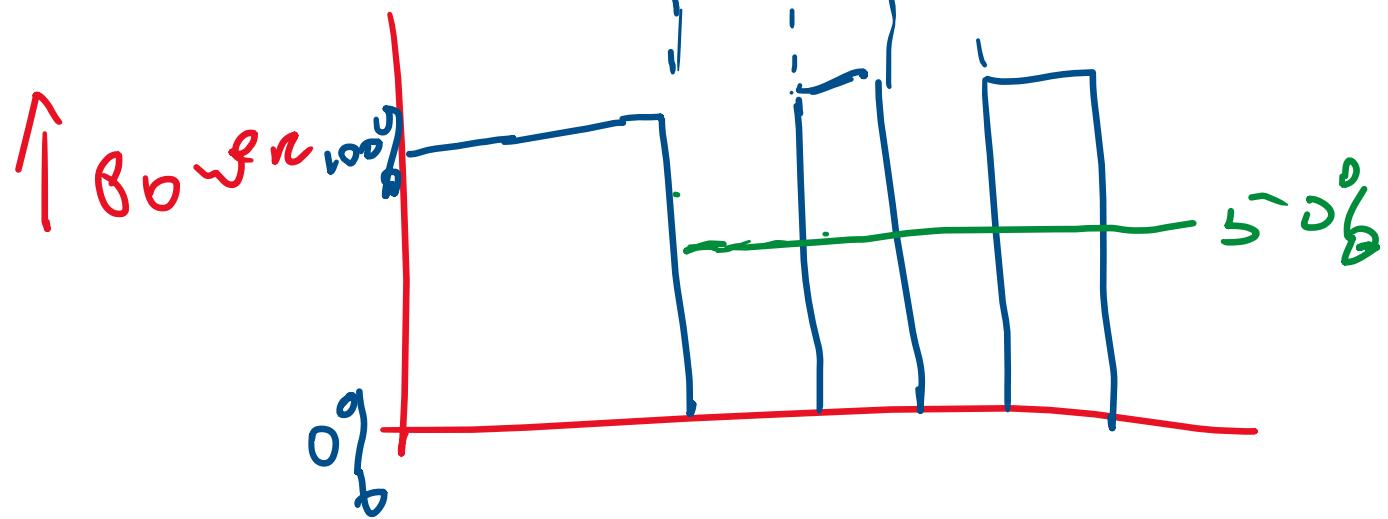
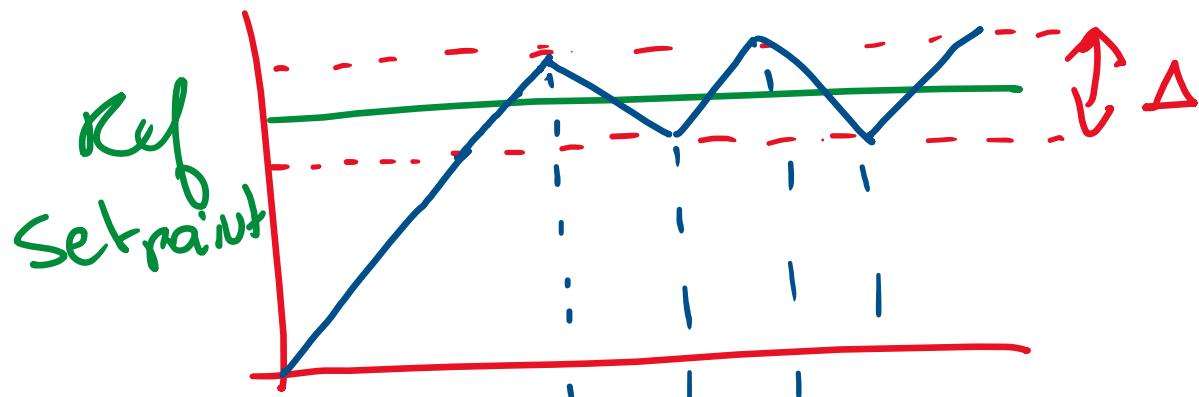

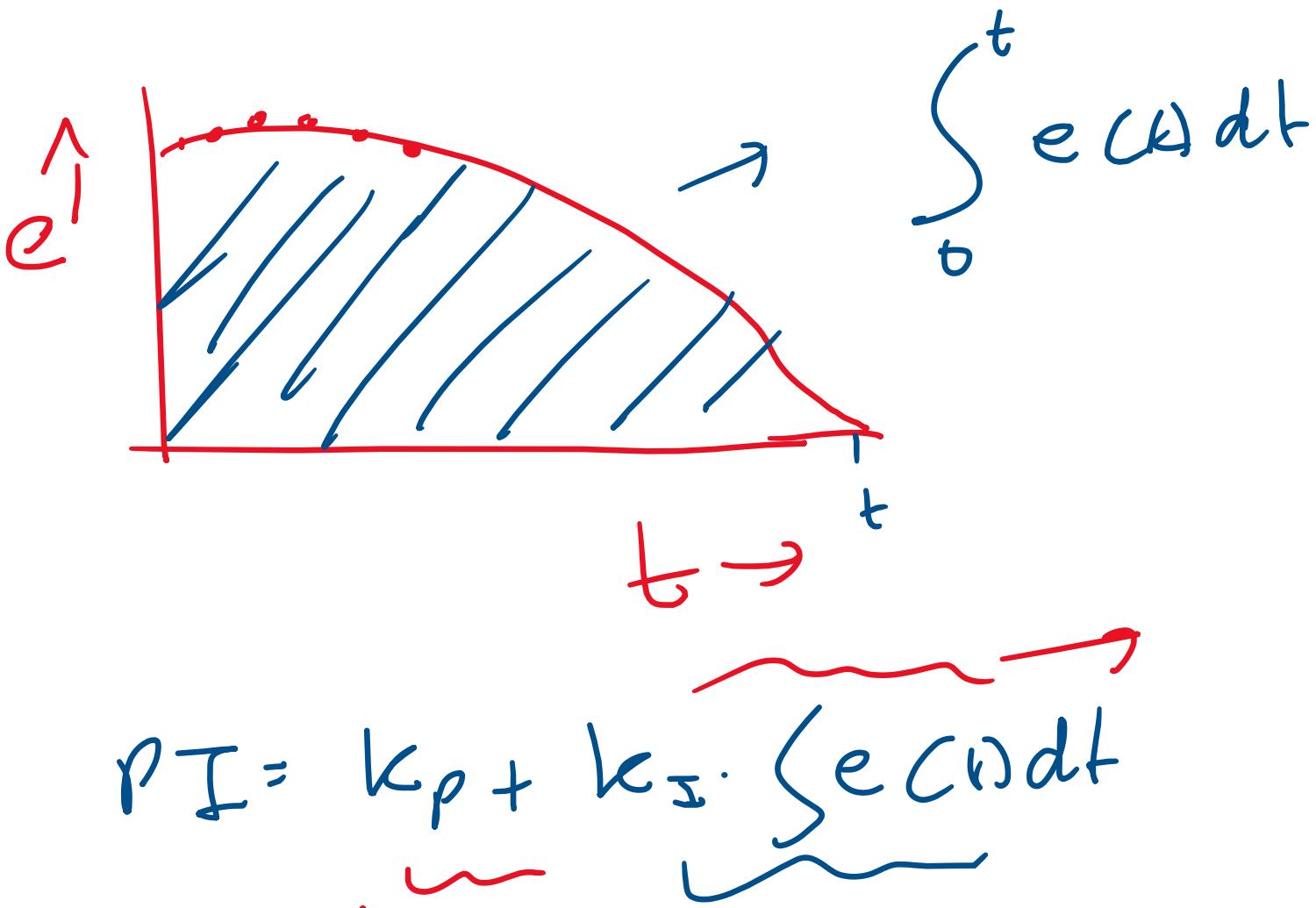
voordeel: - geen offset,
- bijna even snel als de PD-reg.

Interactieve demo – Position control

<https://feltrac.co/control/2020/01/12/simple-control-systems.html>

$$PI = K_P + K_I \cdot \int e(t) dt$$

dyn godnos

$E \rightarrow 0$

$$H_{PID} = k_p + k_i \cdot \frac{1}{s} + k_d \cdot s$$

Contr-

$$\left. \begin{array}{l} k_p \cdot \text{error} \\ + \\ k_i \cdot [\text{error} + \text{total error}] \\ k_d [\underline{\text{error - previous}}] \end{array} \right\}$$

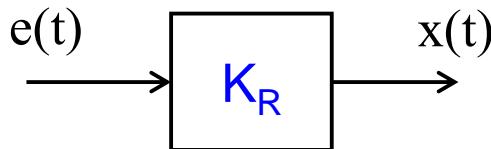
Vanaf deze dia komen extra/alternatieve uitleg van de stof. Tot deze dia wordt het in de klas behandeld.

DE P-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R$$

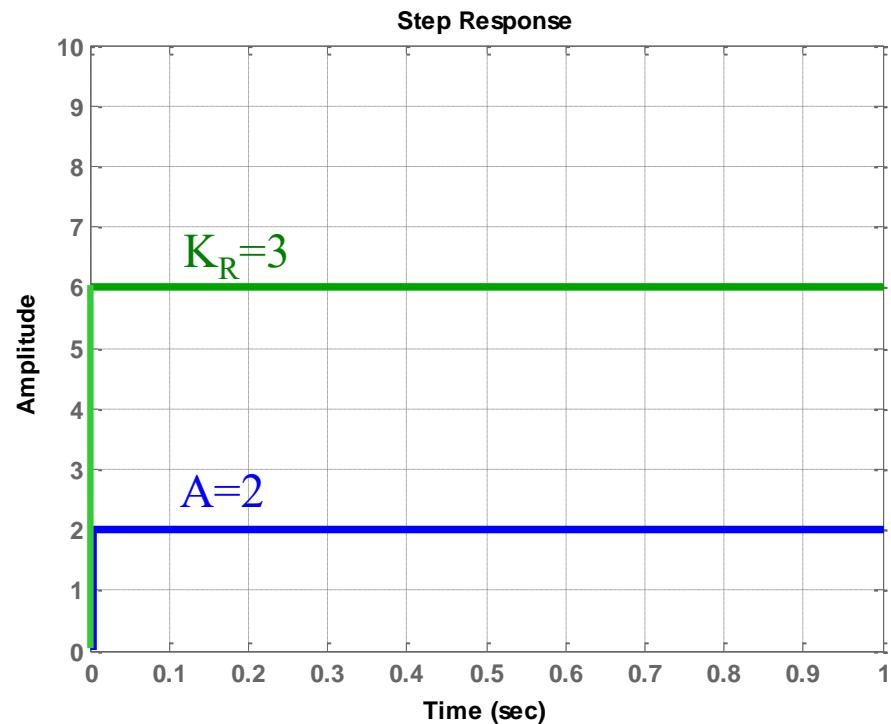
KR = Proportionaliteitsfactor

x = aansturing

$$x(t) = K_R \cdot e(t)$$

Als $e(t) = A \cdot 1(t)$ dan $x(t) = K_R \cdot A \cdot 1(t)$

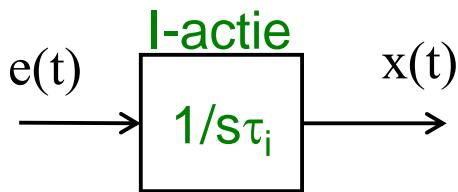
voordeel: snel

nadeel: offset niet nul

DE I-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = \frac{1}{s\tau_i} = \frac{K_R}{s}$$

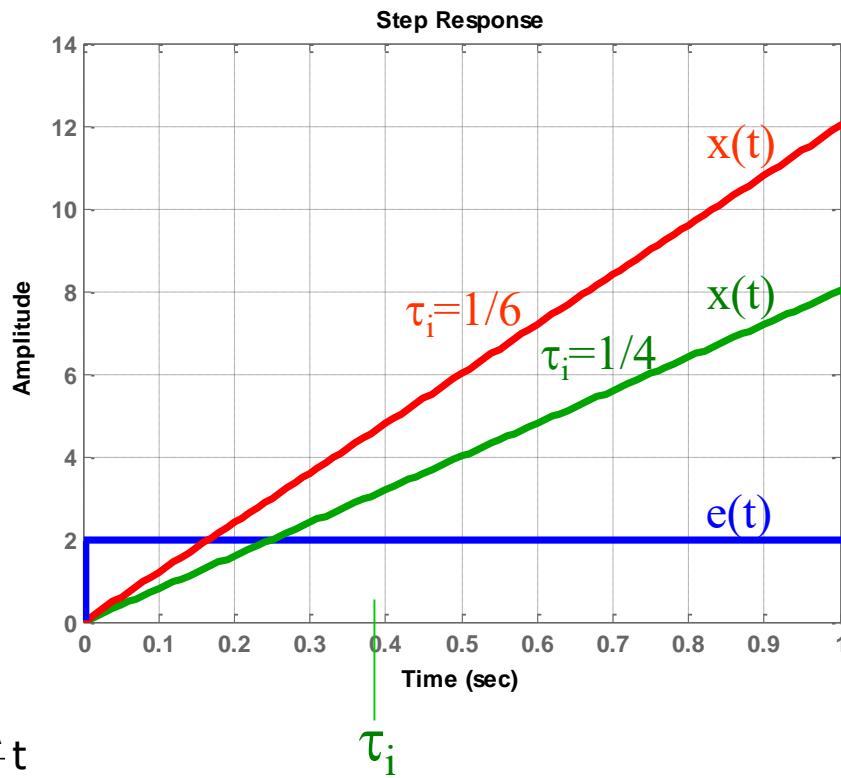
τ_i = integratie tijdconstante,
pool = 0

$$x(t) = \frac{1}{\tau_i} \int_0^t e(t) dt$$

$$\text{Als } e(t) = A \cdot 1(t) \text{ dan } x(t) = \frac{1}{\tau_i} \int_0^t A \cdot 1(t) dt = \frac{A}{\tau_i} t$$

Als $e(t)$ niet nul is blijft de uitgang van de I-regelaar veranderen totdat $e = 0$. Hiervan maakt men gebruik om de statische fout E_{stat} van een regelsysteem nul te krijgen, dus de offset $E(\%) = 0 \%$.

Als $A=2$ en $\tau_i=1/6$ dan $x(t)=12$ t

als $\tau_i=1/4$ dan $x(t)=8$ t

voordeel: geen offset

nadeel: - minder stabiel dan P-reg.
door extra 90° fase-naijwing,
- traag

VOORBEELD I-REGELAAR

Proces:

$$H_p(s) = \frac{1}{1+s}$$

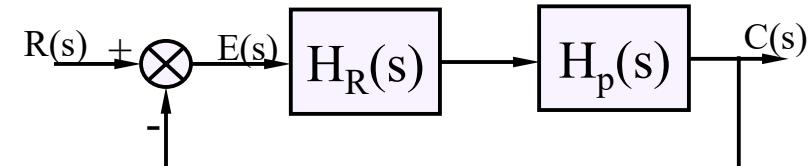
P-regelaar:

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \Rightarrow H_L(s) = \frac{K_R}{1+s}$$

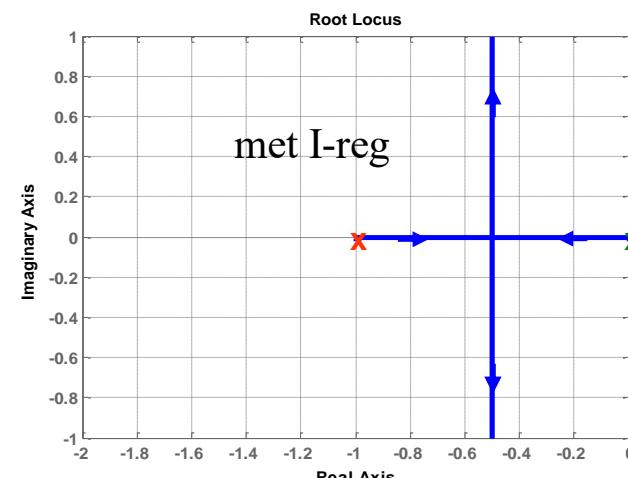
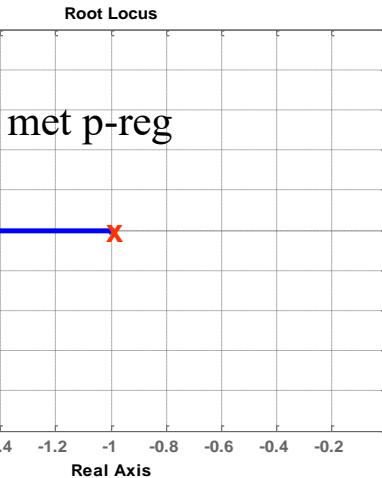
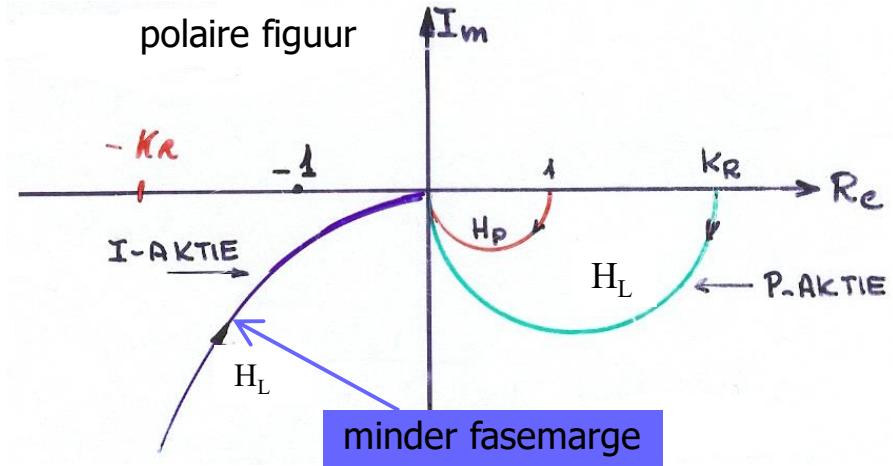
I-regelaar:

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = \frac{1}{s\tau_i} = \frac{K_R}{s} \Rightarrow H_L(s) = \frac{K_R}{s(1+s)}$$

met $K_R = \frac{1}{\tau_i}$

polaire figuur

pool v. I-regelaar

DE PI-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \cdot \left(1 + \frac{1}{s\tau_i}\right) = K_R \cdot \left(\frac{1+s\tau_i}{s\tau_i}\right)$$

τ_i = integratietijdconstante

Vuistregel: $\tau_i \geq$ grootste tijdc. proces bestaande uit serie van 1e-orde systemen.
(nulpunt regelaar $\geq$ grootste pool proces)

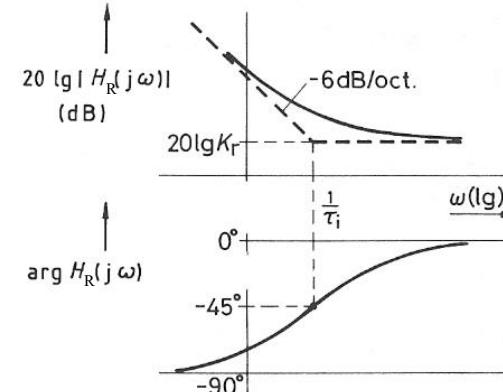
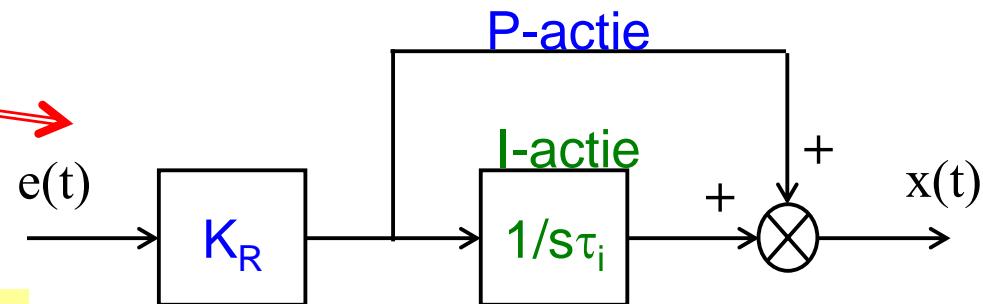
$$x(t) = K_R e(t) + \frac{K_R}{\tau_i} \int_0^t e(t) dt$$

De responsie op een eenheidstap $e(t)=1(t)$ is:

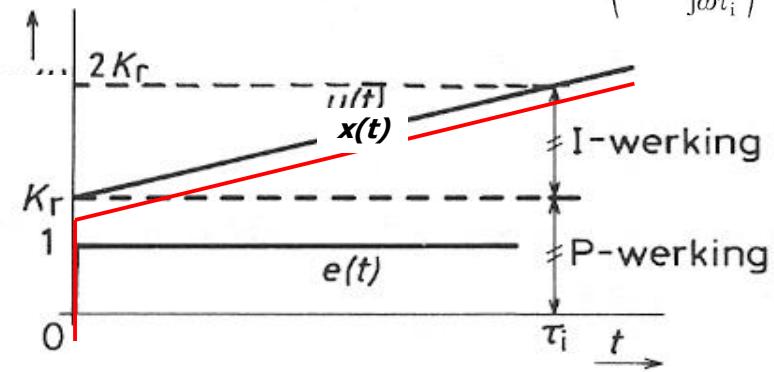
$$x(t) = K_R + \frac{K_R}{\tau_i} t$$

voordeel: - snel door P-actie,
- geen offset door I-actie

nadeel: trager dan P-reg.

Bodediagram van $H_r(j\omega) = K_r \left(1 + \frac{1}{j\omega\tau_i}\right)$

Responsie PI-regelaar

VOORBEELD PI-REGELAAR

Proces:

$$H_p(s) = \frac{1}{1+s}$$

P-regelaar:

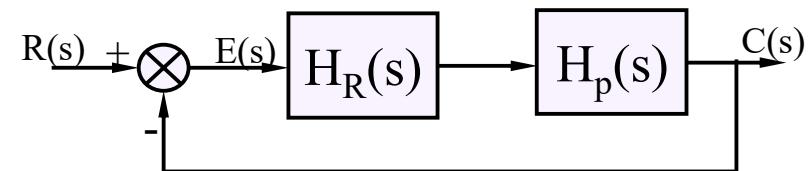
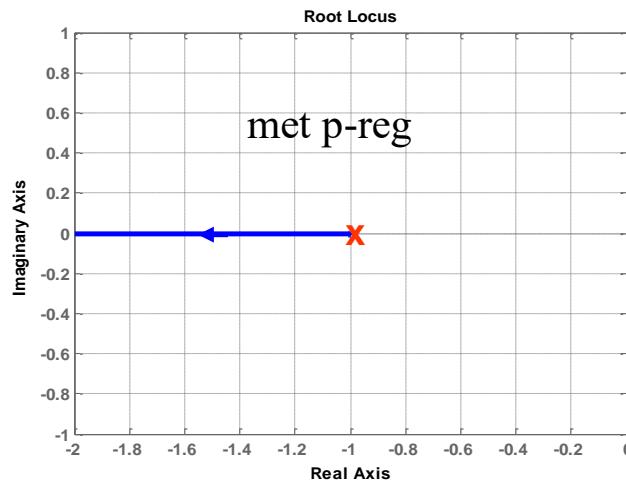
$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \Rightarrow H_L(s) = \frac{K_R}{1+s}$$

PI-regelaar:

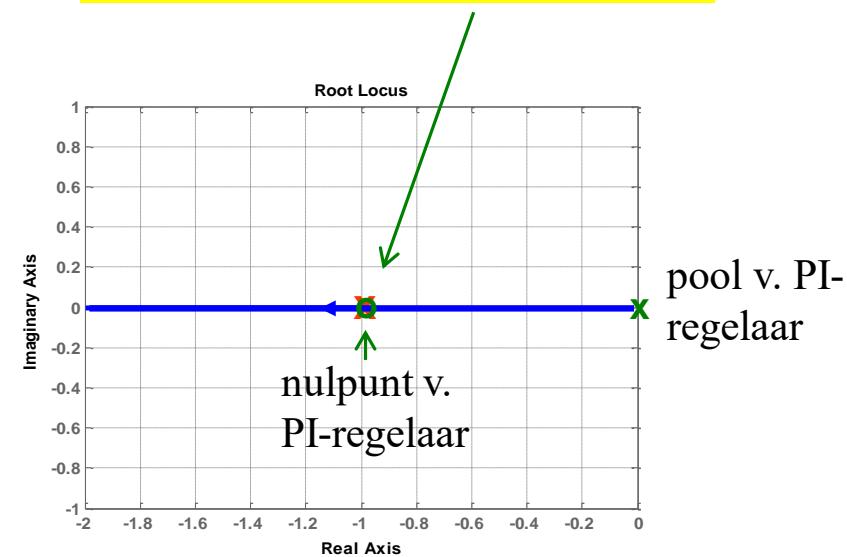
$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \left(\frac{1+s\tau_i}{s\tau_i} \right) \Rightarrow H_L(s) = K_R \left(\frac{1+s\tau_i}{s\tau_i} \right) \frac{1}{(1+s)}$$

met $\tau_i = 1s$ (vuistregel: tijdconstante van het proces)

$$H_L(s) = K_R \left(\frac{1+s}{s} \right) \frac{1}{(1+s)} = \frac{K_R}{s}$$

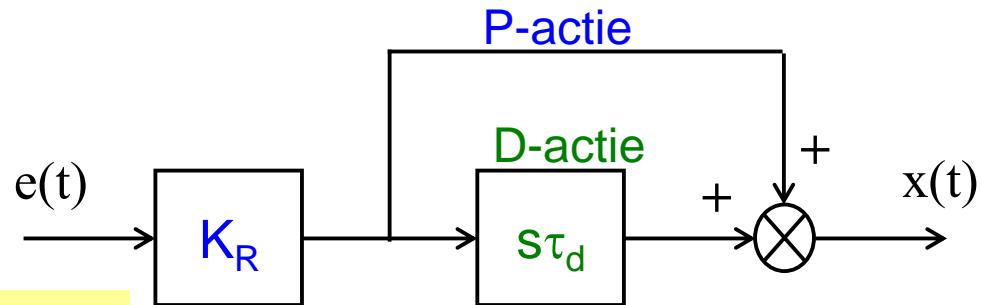
Nulpunt van PI-regelaar
compenseert de pool
van het proces !

DE PD-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \cdot (1 + s\tau_d)$$

τ_d = differentiatietijdconstante

Vuistregel: $\tau_d \leq$ één na grootste tijdc. proces bestaande uit serie van 1e-orde systemen (nulpunt regelaar $\leq$ één na grootste pool proces)

$$x(t) = K_R e(t) + K_R \tau_d \frac{de(t)}{dt}$$

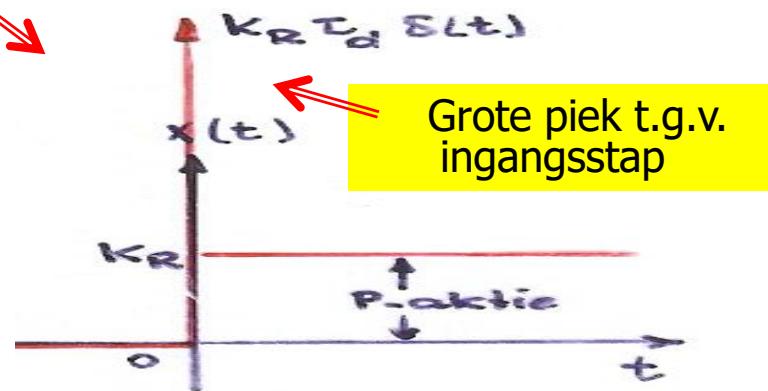
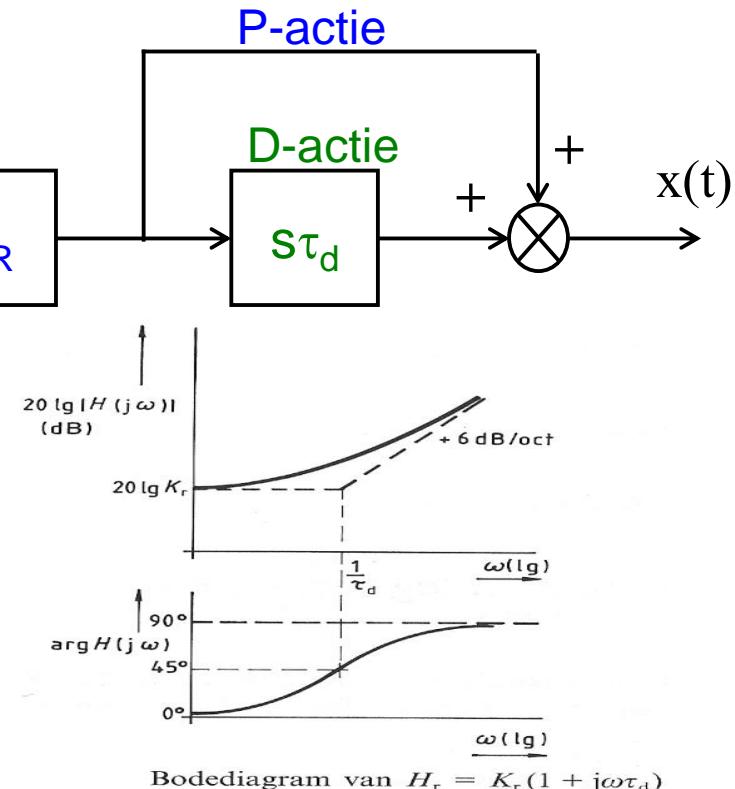
De responsie op een eenheidstap $e(t)=1(t)$ is:

$$x(t) = K_R + K_R \tau_d \delta(t)$$

voordeel:- sneller dan P-reg.,

- stabieler door fasevoorijding,
- offset minder dan P-reg.

nadeel:- minder geschikt voor stapvormige ingangssignalen,
remedie Lead filter

DE PD-REGELAAR

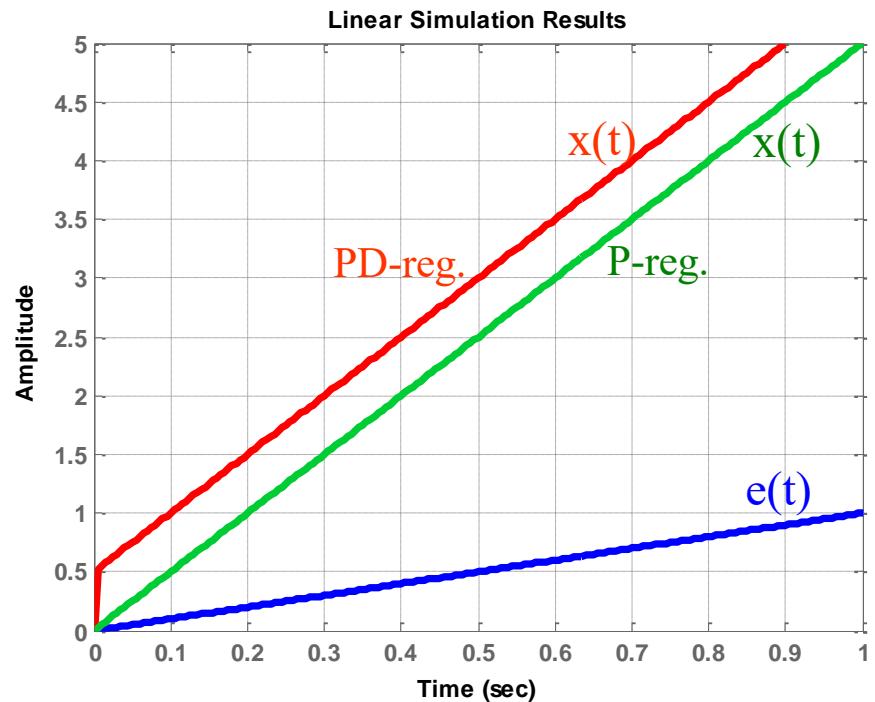
De responsie op een **rampfunctie** $e(t)=t \cdot 1(t)$ is:

$$x(t) = K_R t + K_R \tau_d$$

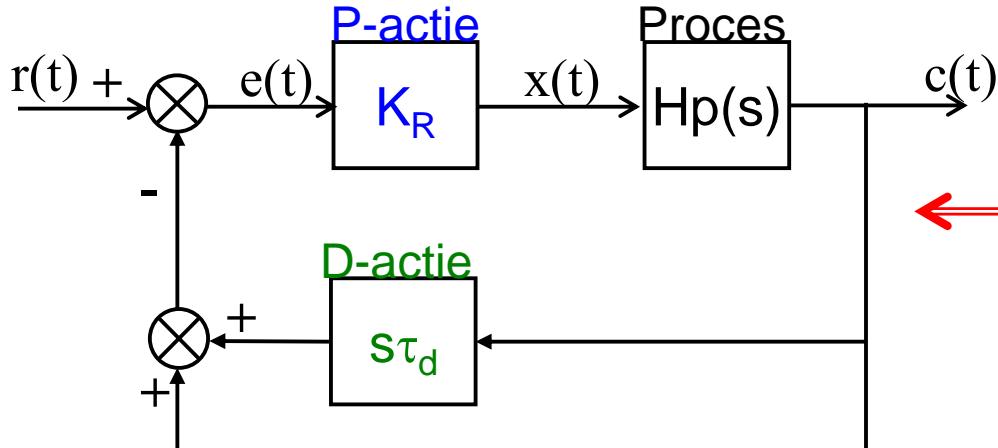
Als $K_R=5$ en $\tau_d=0,1$ s dan: $x(t) = 5t + 0,5$

Door de D-actie wordt er met een sprong gereageerd op een verandering in de fout $e(t)$, bij een P-actie gaat dit geleidelijk.

De D-actie zorgt dus voor een sneller bijregelen dan bij alleen een P-actie!

PD-actie in terugkoppelweg:

De uitgang van een proces verandert minder snel en nooit stapvormig, daardoor leidt differentiëren niet tot grote pieken op de uitgang van de D-actie.

De lusoverdracht $H_L(s)$ verandert daardoor echter niet.

VOORBEELD PD-REGELAAR

Proces: $H_p(s) = \frac{32}{(s+2)(s+8)}$

P-regelaar:

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \Rightarrow H_L(s) = \frac{32K_R}{(s+2)(s+8)}$$

PD-regelaar:

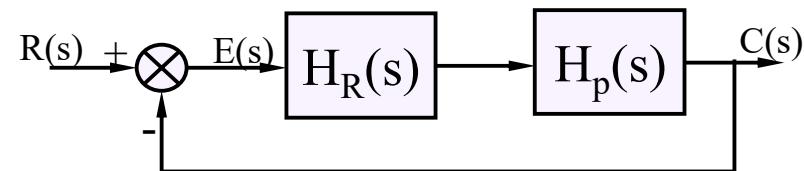
$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R(1 + s\tau_d) \Rightarrow H_L(s) = K_R(1 + s\tau_d) \frac{32}{(s+2)(s+8)} =$$

$$K_R(1 + s\tau_d) \frac{2}{(\frac{1}{2}s+1)(\frac{1}{8}s+1)}$$

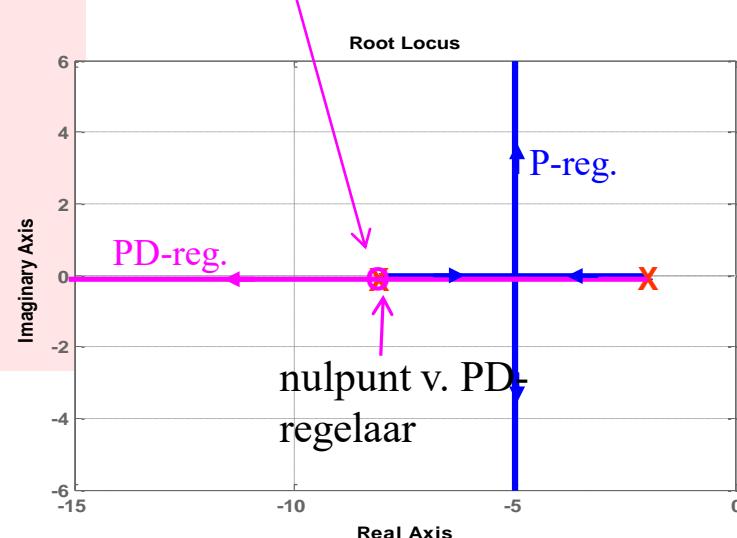
met $\tau_d = 1/8s$ (vuistregel: één na grootste tijdconstante van het proces)

$$H_L(s) = K_R (1 + \frac{1}{8}s) \frac{2}{(\frac{1}{2}s+1)(\frac{1}{8}s+1)} = \frac{2K_R}{(\frac{1}{2}s+1)} = \frac{4K_R}{(s+2)}$$

Door compensatie door het nulpunt v.d. PD-regelaar ontstaat er een nieuwe poolbaan waarop de regelsysteem-pool steeds verder naar links kan worden verschoven, dus systeem sneller.

Nulpunt van PD-regelaar compenseert de pool van het proces !

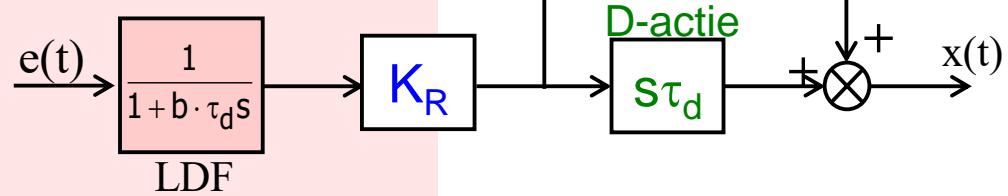

DE TAMME PD-REGELAAR

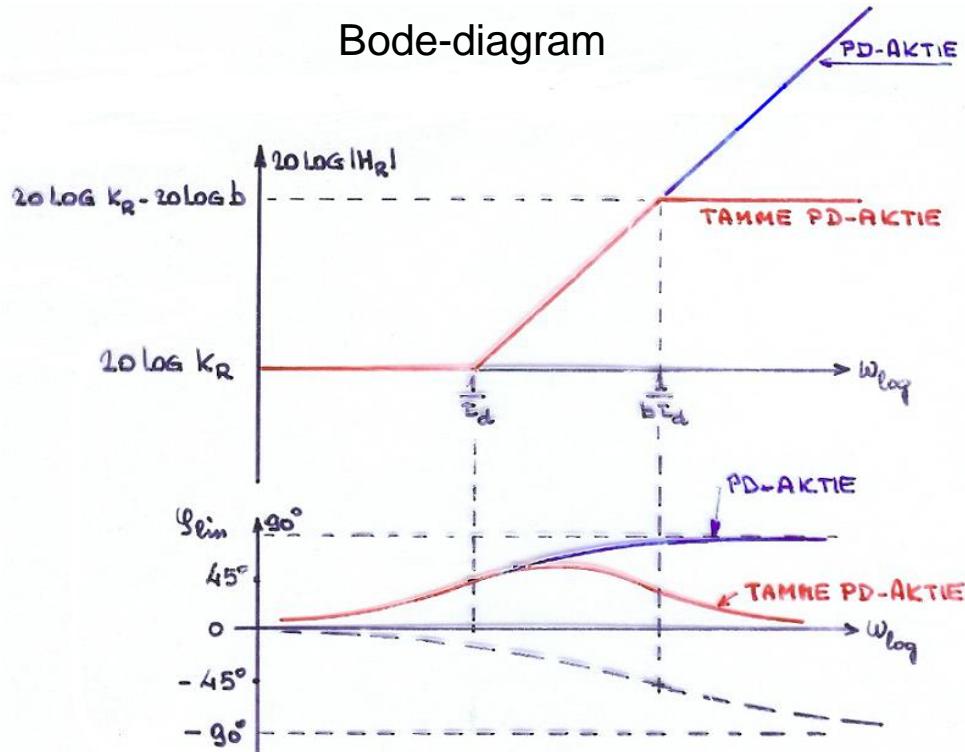
$$H_R(s) = K_R \cdot \frac{1 + \tau_d s}{1 + \frac{\tau_d}{a} s} \text{ of } K_R \cdot \frac{1 + \tau_d s}{1 + b \cdot \tau_d s} \text{ waarin } a \text{ de tamheidsfactor is}$$

met $6 < a < 20$ of $0,05 < b < 0,167$

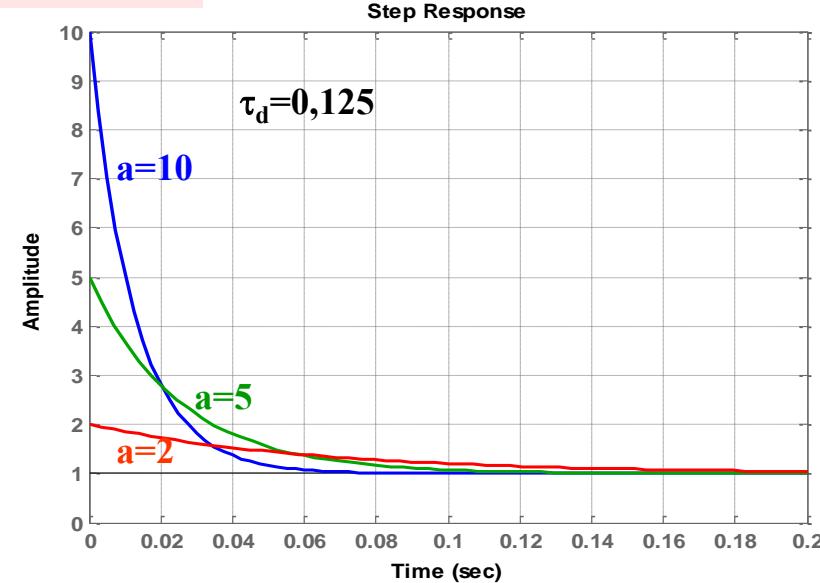
$$\text{nulpunt} = \frac{-1}{\tau_d} ; \quad \text{pool} = \frac{-a}{\tau_d}$$

Bode-diagram

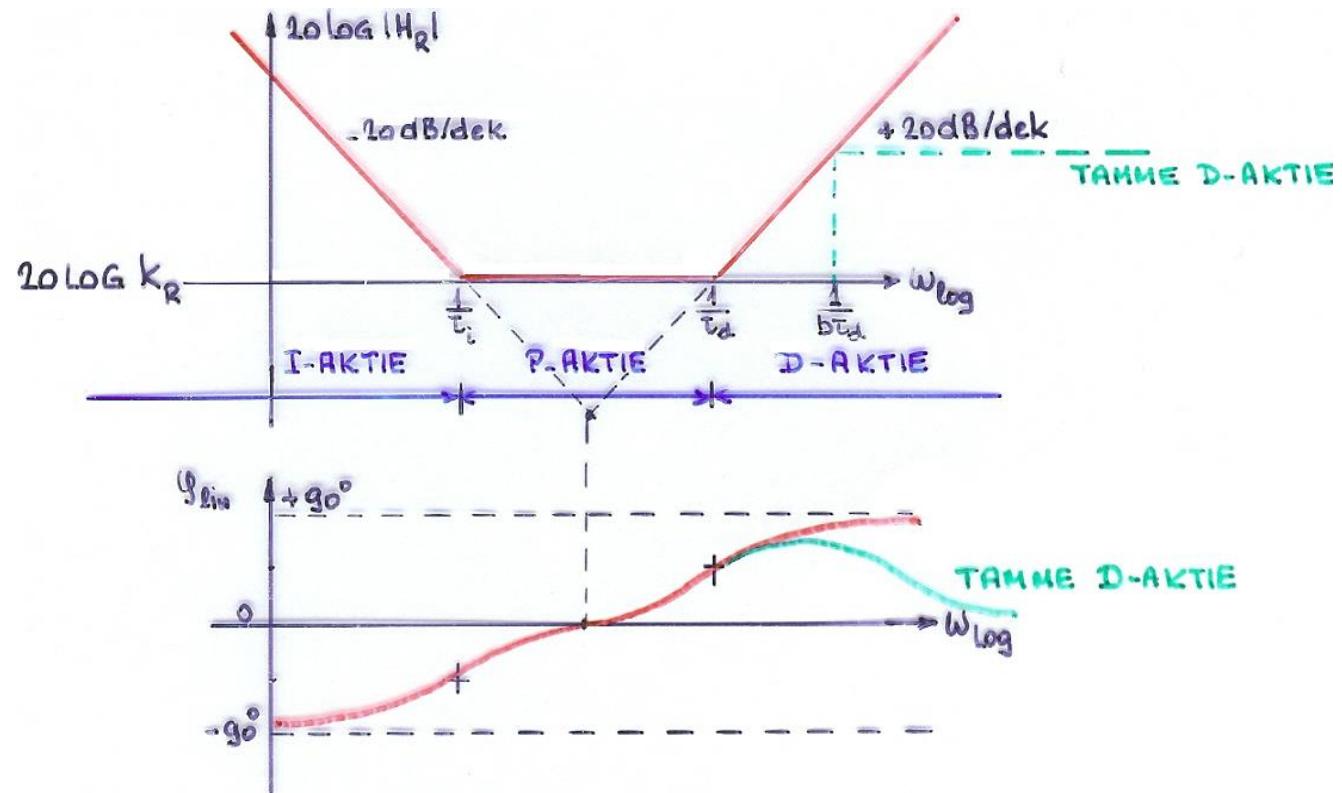
$\varphi_{\max}$ als $\omega = 1/(\tau_d \sqrt{b})$

voordeel: rustiger en minder storingsgevoelig dan PD-regelaar door toevoeging v.e. eerste orde systeem (LDF)

DE TAMME PID-REGELAAR

$$H_R(s) = \frac{X(s)}{E(s)} = K_R \cdot \left(1 + \frac{1}{s\tau_i}\right) \left(1 + s\tau_d\right) \left(\frac{1}{1 + sb\tau_d}\right)$$

voordeel: - geen offset,
- bijna even snel als de PD-reg.